

EUROPEAN
OLYMPIC
COMMITTEES

TAVO OLIMPINIS
VADOVAS

TAVO OLIMPINIS
VADOVAS

EUROPEAN
OLYMPIC
COMMITTEES

TAVO OLIMPINIS VADOVAS

2024 M. LEIDIMAS

Autore,
Maria BULATOVA
PhD, profesorė,
Ukrainos olimpinės akademijos prezidentė

© Maria Bulatova
© 2017, Maria Bulatova ir EOK

SPYROS CAPRALOS

Europos olimpinio komiteto prezidentas

GERBIAMI OLIMPINĖS ŠEIMOS DRAUGAI IR KOLEGOS, MAN MALONU PRISTATYTI ATNAUJINTĄ OLIMPINĮ VADOVĄ

Ši knyga suteikia įdomių ir naudingų žinių apie olimpinį judėjimą, įskaitant informaciją apie olimpizmo kilmę ir istoriją. Skaitytojai turi galimybę sužinoti apie olimpinį judėjimą Europoje ir jo 50 nacionalinių olimpinių komitetų (ENOC), taip pat apie pagrindinį vaidmenį, kurį Europa atlieka olimpinėje šeimoje.

Išsamią Europos olimpinio komiteto veiklos programą aprašančioje knygoje pristatomos Europos žaidynės, kurios 2023 m. vyko trečią kartą, taip pat Europos jaunimo olimpiniai festivaliai, datuojami nuo 1991 m.

Europos olimpinio komiteto vardu linkiu malonaus ir edukacinį poveikį turinčio skaitymo bei skatinu ir toliau dalytis olimpine dvasia bei įgyvendinti jos šūkį:

**GREIČIAU, AUKŠČIAU,
STIPRIAU – KARTU.**

EUROPOS JAUNIMO OLIMPINIS FESTIVALIS – TRAMPLINAS Į OLIMPINES ŽAIDYNES

Mieli jaunieji sportininkai, tikiuosi, kad ši knyga padės susipažinti su unikaliu olimpizmo pasauliu ir net paskatins siekti didesnių aukštumų: olimpinės žaidynės – didžiausias sporto įvykis pasaulyje, bet ne tik.

Olimpinės žaidynės taip pat yra nepaprastai galinga taikos žinia, sutelkianti sportininkus iš viso pasaulio draugystės, solidarumo ir sąžiningo žaidimo dvasia.

Taip pat sužinosite, kad olimpizmas yra ne tik sportas, bet ir gyvenimo filosofija, kuri išaukština ir į darnią visumą sujungia kūno, valios ir proto savybes, kas pavers jus stipresniais ateities piliečiais.

**Pasidalykite olimpiniais
idealais ir vertybėmis su
pasauliu!**

RAFFAELE PAGNOZZI
Europos olimpinio komiteto
generalinis sekretorius

Tobulumas reikalauja visiškos kūno, proto ir dvasios harmonijos. Sportas suteikia jėgų ir sukuria gerą gyvenimą. Maži darbai gali turėti nepaprastai teigiamą poveikį pasauliui ir paveikti daugybę žmonių, kurie yra šalia ir toli nuo mūsų.

BRANGŪS DRAUGAI,

Olimpinė šeima laikosi šių vertybių. Rankose laikote naujausią „Olimpinio vadovo“ leidimą. Jo tikslas – įkvėpti ir padėti realizuoti savo potencialą bei prisidėti prie olimpinių sporto šakų, kuriose dalyvaujate, klestėjimo. Vadove trumpai apžvelgiamos pagrindinės olimpinio judėjimo ir olimpinių žaidynių temos bei vertybės. Mėgaukitės!

Europos olimpinio komiteto vardu noriu padėkoti Ukrainos olimpiniam komitetui už šios knygos sukūrimą ir ankstesnei komisijai už idėją ją sukurti.

**Laimėkite kovose.
Sukurkite paveldą.**

JEAN MICHEL BRUN

Europos olimpinio komiteto

Olimpinės kultūros ir paveldo komisijos pirmininkas

Olimpinis judėjimas yra vienas nuostabiausių reiškinių žmonijos istorijoje. Kovos ir tvirtybės grožis ir didybė, visa tai nuostabus olimpinis daugialypis pasaulis.

MANO BRANGŪS DRAUGAI,

olimpinės žaidynės, kilusios iš senovės Graikijos, buvo atgaivintos XIX amžiaus pabaigoje. Jos tapo taikos, draugystės ir pažangos švente, taip pat ugdymo, gyvenimo būdo ir saviraiškos mokykla.

Ši knyga padės tau pagilinti žinias apie olimpinių žaidynių, Europos olimpinių komitetų, Europos jaunimo olimpinių festivalių, jaunimo olimpinių žaidynių istoriją.

Tai bus tavo reikšmingas padėjėjas dalyvaujant Europos jaunimo olimpinio festivalio edukacinėje programoje. Unikalus olimpizmo pasaulis tau patiks! Tegul olimpinė liepsna, uždegta legendinėje Olimpijoje ir iškeliavusi į miestus, kuriuose vyksta olimpinės žaidynės, uždega gėrį, abipusę pagarbą, taiką, draugystę ir grožį tavo širdyje!

MARIA BULATOVA
Ukrainos olimpinė akademija
Prezidentė, profesorė

THE EUROPEAN GAMES

LIETUVA

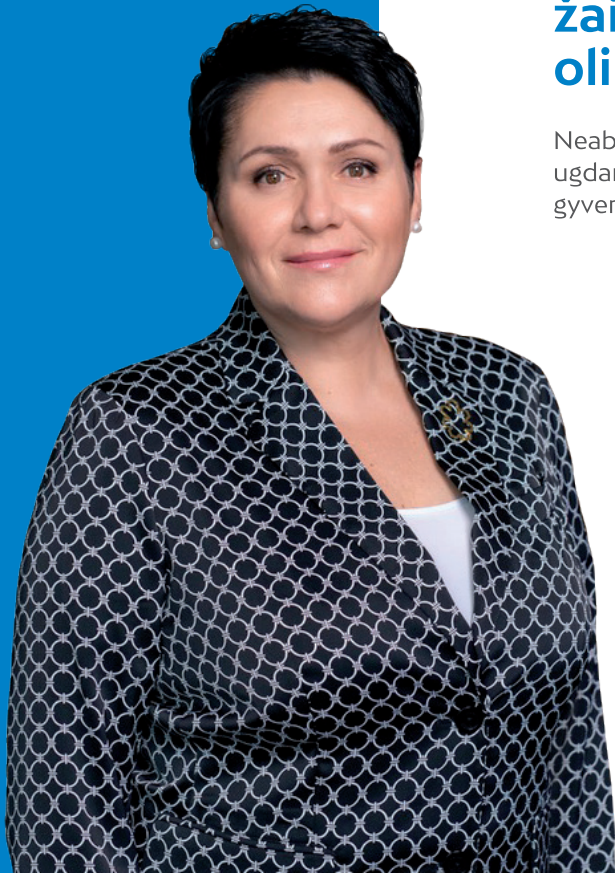

Olimpinės žaidynės nėra tik varžybos, rezultatai ir medaliai. Tai didžiausias pasaulyje sporto renginys, atspindintis kultūrų draugystę, pagarbų varžymąsi ir visapusišką tobulėjimą.

MIELIEJI,

Jūsų rankose – ypatinga knyga, padėsianti susipažinti su olimpizmo filosofija, olimpinių žaidynių ištakomis ir olimpinių vertybių reikšme.

Neabejoju, kad šis leidinys turės reikšmingą įtaką ugdant sportišką, empatišką, olimpinėmis vertybėmis gyvenančią asmenybę.

DAINA GUDŽINEVIČIŪTĖ

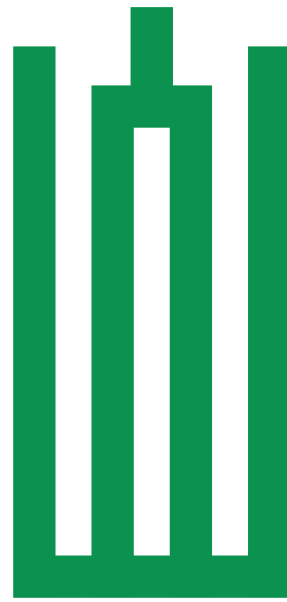
olimpinė čempionė,

Europos olimpinių komitetų asociacijos viceprezidentė,

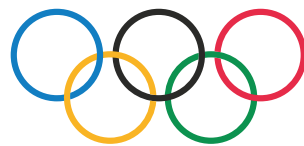
Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė,

Tarptautinio olimpinio komiteto narė.

LIETUVA

Džiugu, kad jūs esate aktyvūs ir siekiate atskleisti savo vidinį potencialą, realizuoti save sportinėse kovose, t. y. siekiate tobulinti savo fizinę išraišką. Tačiau šalia olimpinės vertybės tobulinimo yra ir kita tokia pat reikšminga vertybė – kūno, valios ir proto darna.

SVEIKI, JAUNIEJI SPORTININKAI,

Šis leidinys padės jums susipažinti su olimpinių žaidynių kilme, jų dalyviais. Sužinosite daug įdomių faktų apie olimpinių žaidynių organizavimą ir apie tai, kaip buvo siekiama, kad atletai varžytųsi sąžiningai. Susipažinsite su Pjero de Kuberteno – olimpinių žaidynių atgaivinimo iniciatoriumi – asmenybe, olimpiniais simboliais ir ceremonijomis, garsiausių atletų išskirtiniais sporto pasiekimais.

Linkiu proporcingai išvystyti įgimtuosius duomenis, išskleisti žmogiškumą iš pačių jo pradmenų. Ugdykite fizinio tobulumo siekį darniai su intelektualumo, emocionalumo, socialumo, kūrybiškumo, estetiškumo siekiu ir dvasiniu klestėjimu.

Prof. dr. ASTA ŠARKAUSKIENĖ
Lietuvos olimpinės akademijos prezidentė

Rūta Meilutytė - Lietuvos plaukikė. Daugkartinė šalies moterų plaukimo rekordininkė, pasaulio bei Europos rekordininkė. Olimpinių, pasaulio ir Europos čempionė.

LIETUVOS SPORTININKAI, OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE IŠKOVOJĘ MEDALIUS

(1952—1988 m. Lietuva olimpinėse žaidynėse dalyvavo SSRS sudėtyje)

METAI	MIESTAS	SPORTO ŠAKA	RUNGTIS	MEDALIS	SPORTININKAS
1952	Helsinkis	Krepšinis		Sidabras	Stepas Butautas, Kazimieras Petkevičius, Justinas Lagunavičius
1956	Melburnas	Krepšinis		Sidabras	Kazimieras Petkevičius, Stanislovas Stonkus ir Algirdas Lauritėnas
		Lengvoji atletika	20 km sportinis ėjimas	Sidabras	Antanas Mikėnas
		Boksas	Svorio kategorija iki 81 kg	Bronza	Romualdas Murauskas
1960	Roma	Irklavimas	Pavienė dvivietė su vairininku	Sidabras	Zigmas Jukna, Antanas Bagdonavičius
		Lengvoji atletika	Ieties metimas	Bronza	Birutė Zalagaitytė-Kalėdienė
1964	Tokijas	Boksas	Svorio kategorija iki 67 kg	Sidabras	Ričardas Tamulis
1968	Meksikas	Boksas	Pussunkio svorio kategorija	Auksas	Danas Pozniakas
		Tinklinis		Auksas	Vasilijus Matušėvas
		Boksas	Sunkaus svorio kategorija	Sidabras	Jonas Čepulis
		Šiuolaikinė penkiakovė		Sidabras	Stasys Šaparnis
		Irklavimas	Aštuonvietė	Bronza	Zigmas Jukna, Antanas Bagdonavičius Julius Vytautas Briedis
		Krepšinis		Bronza	Juozapas Aleksandras Jagelavičius Modestas Paulauskas
1972	Miunchenas	Irklavimas	Dviviečių kanojų irklavimas, 1 000 m	Auksas	Vladislovas Česiūnas (parašyta Vladas)
		Krepšinis		Auksas	Modestas Paulauskas
		Lengvoji atletika	800 m bėgimas	Sidabras	Nijolė Sabaitė
1976	Monrealis	Krepšinis		Auksas	Angelė Rupšienė
		Rankinis		Auksas	Aldona Nenėnienė (Česaitytė)
		Irklavimas	Aštuonvietė	Sidabras	Klaudija Koženkova
		Irklavimas	Porinė keturvietė	Sidabras	Vytautas Butkus
		Irklavimas	Porinė dvivietė	Bronza	Genovaitė Ramoškienė, Leonora Kaminskaitė
		Plaukimas	100 m krūtine	Bronza	Arvydas Juozaitis
1980	Maskva	Krepšinis		Auksas	Angelė Rupšienė, Vida Beselienė
		Rankinis		Auksas	Aldona Nenėnienė (Česaitytė)
		Lengvoji atletika	4 × 400 m estafetinis bėgimas	Auksas	Remigijus Valiulis
		Plaukimas	200 m krūtine	Auksas	Lina Kačiūšytė
		Plaukimas	200 m krūtine	Auksas	Robertas Žulpa
		Rankinis		Auksas	Sigita Mažeikaitė-Strečen
		Rankinis		Sidabras	Valdemaras Novickis
		Irklavimas	Aštuonvietė	Bronza	Jonas Narmontas, Jonas Pinskus
		Krepšinis		Bronza	Sergejus Jovaiša
1984	Sarajevas	Biatlonas	Estafetė 4×7,5 km	Auksas	Algimantas Šalna

Mykolas Alekna, Virgilijus Alekna
© Renatas Mizeras

METAI	MIESTAS	SPORTO ŠAKA	RUNGTIS	MEDALIS	SPORTININKAS
1988	Seulas	Dviračių sportas	Trekas, 4 000 m komandinės persekiojimo lenktynės	Auksas	Artūras Kasputis, Gintautas Umaras
			Trekas, 4 000 m individualios lenktynės	Auksas	Gintautas Umaras
		Futbolas		Auksas	Arydas Janonis, Arminas Narbekovas
		Krepšinis		Auksas	Valdemaras Chomičius, Šarūnas Marčiulionis, Rimas Kurtinaitis, Arydas Sabonis
		Rankinis		Auksas	Valdemaras Novickis
		Plaukimas	Estafetė 4×100 m laisvuojų stiliumi	Sidabras	Raimundas Mažuolis
		Lengvoji atletika	1 500 m bėgimas	Sidabras	Laimutė Baikauskaitė
		Lengvoji atletika	Disko metimas	Sidabras	Romas Ubartas
		Dviračių sportas	Grupinės plento lenktynės	Bronza	Laima Žilporytė
	Krepšinis		Bronza	Vitalija Tuomaitė	
1988	Kalgaris	Slidinėjimas	10 km lenktynės klasikiniu stiliumi	Auksas	Vida Vencienė
		Slidinėjimas	5 km lenktynės klasikiniu stiliumi	Bronza	Vida Vencienė
1992	Barselona	Lengvoji atletika	Disko metimas	Auksas	Romas Ubartas
		Krepšinis		Bronza	Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė
1996	Atlanta	Krepšinis		Bronza	Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė
2000	Sidnėjus	Lengvoji atletika	Disko metimas	Auksas	Virgilijus Alekna
		Šaudymas	Tranšėjinė aikštelė	Auksas	Daina Gudžinevičiūtė
		Krepšinis		Bronza	Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė
		Dviračių sportas	Plento varžybos	Bronza	Diana Žiliūtė
		Irklavimas	Porinis irklavimas	Bronza	Kristina Poplavskaja, Birutė Šackickienė
2004	Atėnai	Lengvoji atletika	Disko metimas	Auksas	Virgilijus Alekna
		Lengvoji atletika	Septynkovė	Sidabras	Austra Skujytė
		Šiuolaikinė penkiakovė		Sidabras	Andrejus Zadneprovskis
2008	Pekinas	Šiuolaikinė penkiakovė		Sidabras	Edvinas Krungolcas
		Buriavimas	Laser Radial – sportinė vienvietė burvaltė	Sidabras	Gintarė Volungevičiūtė
		Imtynės	Graikų-romėnų imtynės	Sidabras	Mindaugas Mizgaitis
		Lengvoji atletika	Disko metimas	Bronza	Virgilijus Alekna
		Šiuolaikinė penkiakovė		Bronza	Andrejus Zadneprovskis
2012	Londonas	Plaukimas	100 m plaukimas krūtine	Auksas	Rūta Meilutytė
		Šiuolaikinė penkiakovė		Auksas	Laura Asadauskaitė-Zadneprovskienė
		Imtynės	Graikų-romėnų imtynės	Bronza	Aleksandr Kazakevič
		Boksas	Svorio kategorija iki 60 kg	Bronza	Evaldas Petrauskas
		Lengvoji atletika	Septynkovė	Bronza	Austra Skujytė
2016	Rio de Žaneiras	Akademinis irklavimas	Porinio irklo dvivietė	Sidabras	Mindaugas Griškonis, Saulius Ritter
		Akademinis irklavimas	Porinio irklo dvivietė	Bronza	Donata Vištartaitė, Milda Valčiukaitė
		Sunkioji atletika	Svorio kategorija iki 94 kg	Bronza	Aurimas Didžbalis
		Baidarių ir kanojų irklavimas	K2 200 m	Bronza	Aurimas Lankas, Edvinas Ramanauskas
2020	Tokijas	Šiuolaikinė penkiakovė		Sidabras	Laura Asadauskaitė-Zadneprovskienė

TURINYS

Senovės Graikijos olimpinės žaidynės	19
Olimpinių žaidynių kilmė	20
Olimpinių žaidynių dalyviai	24
Olimpinių žaidynių programa	28
Kitos senovės Graikijos žaidynės	33
Legendos ir mitai apie olimpinių žaidynių kilmę	35
Senovės Olimpijoje	38
Olimpinių žaidynių atgimimas	43
Pjeras de Kubertenas ir jo svajonė	45
Olimpizmas	50
Olimpiniai simboliai ir ceremonijos	57
Olimpiniai simboliai	57
Olimpiniai žiedai	57
Olimpinis devizas	58
Olimpinė emblema	58
Olimpinė vėliava	58
Olimpinio deglo estafetė	59
Olimpinė ugnis	59
Olimpinis himnas	62
Olimpinių žaidynių ceremonijos	62
Atidarymo ceremonija	62
Olimpinė priesaika	63
Apdovanojimų ceremonija	63
Uždarymo ceremonija	64
Olimpinis kaimelis	65
Talismanai	66
Olimpiniai deglai	68
Olimpinis namas	70

Tarptautinė olimpinė sistema	71
TOK prezidentai	72
Olimpinis solidarumas	73
Nacionaliniai olimpiniai komitetai	74
NOKA	75
Tarptautinės sporto federacijos	76
Tarptautinė olimpinė akademija	77
Olimpinis muziejus	77
Žaidynės, kurios užkariavo pasaulį	79
Olimpinės žaidynės	80
Žiemos olimpinės žaidynės	80
Olimpiniai plakatai	81
Vasaros olimpinės sporto šakos	86
Žiemos olimpinės sporto šakos	87
Išskirtiniai sporto pasiekimai	88
Sąžininga sportinė kova	91
Moterų dalyvavimas olimpinėse žaidynėse	92
Technologinis progresas ir olimpinės žaidynės	94
Žiniasklaida	95
Olimpinio sporto problemos	96
Sąžininga kova	96
Traumos	96
Blogas teisėjavimas	97
Aplinkos apsauga	97
Saugumas	97
Jaunimo olimpinės žaidynės	98
Europa olimpiame judėjime	105
Europos nacionaliniai olimpiniai komitetai	110
Europos olimpiniai komitetai	112
Europos jaunimo olimpinis festivalis	114
Europos jaunimo olimpinių festivalių plakatai	134
Europos žaidynės	137
Klausimai ir užduotys	143

PANERK Į OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ
PASAULĮ

Senaisiais laikais, maždaug prieš 3 000 metų, kai laisvai gyvenančios gentys klajojo daugelyje teritorijų, žinomų kaip šiandieninė Europa, neįprasta valstybė, **Heladė** (Hellas), žydėjo Balkanų pusiasalyje ir gretimose salose, apgyventa laisvos ir talentingos tautos, **helenų**.

SENOVĖS GRAIKIJOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

Ankstesnė gentinė sistema užleido vietą miestams-valstybėms su jų pačių politine sistema, ekonomine struktūra, kultūra, švietimu ir vaikų auklėjimu.

Senovės graikams svarbiausias kultūros elementas buvo **agonistika**, konkurencingumo principas. Šis principas buvo taikomas skirtingose gyvenimo srityse, tokiose kaip darbas, kultūra ir sportas, siekiant geriausių rezultatų, įgyti reputaciją, šlovinti veiklos sritį, kuria žmogus užsiima, kelti asmeninį prestižą ir atnešti garbę **miestui-valstybei**.

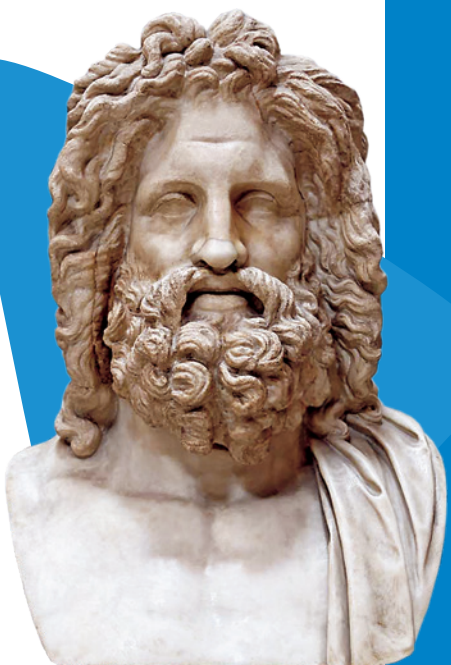
Varžybos suteikdavo galimybę žmogui įgyti savigarbos, pasitikėti savo fizinėmis jėgomis, tikėti aukščiausiomis gyvenimo vertybėmis. Varžybų nugalėtojai buvo laikomi dieviškumo atspindžiu, nes graikų dievai turėjo žmogiškąsias savybes. Senovės graikai grožį suprato ne tik kaip fizinį tobulumą, bet ir kaip fizinę ir dvasinę jėgą, orumą ir malonumą, gudrumą ir ištvermę, fizinio tobulumo ir dorumo derinį, taip pat kūrybiškumą.

Šis etinis-estetinis žmogaus idealas, esantis senovės Graikijos kultūros širdyje, sudarė **fizinio, psichinio ir dvasinio tobulumo darną**, vadinamą **kalokagatija**. Senovės graikams kūno tobulumas, proto ir dvasios stiprybė buvo pagrindiniai principai, demonstruojami sporto arenose.

Graikijos
žemėlapis

Prometėjas
Nicolas Sebastien Adam, 1762
Paryžius, Luvras

Dzeusas buvo vyriausiasis dievas, visų Olimpo dievų galingiausias, dievų ir žmonių viešpats. Jo ginklai buvo griautinis ir žaibai, jis viešpatavo virš žemės ir dangaus

Olimpinės žaidynės pradėtos rengti **senovės Graikijoje** VIII a. pr. Kr. ir reguliariai vyko dvylika amžių. Olimpinių žaidynių pradžia paprastai siejama su legendiniais senovės graikų herojais **Herakliu**, karaliumi **Pelopu**, Spartos įstatymų leidėju **Likurgu** ir Elidės karaliumi **Ifitu**. Manoma, kad olimpinės žaidynės prasidėjo senovės Graikijoje **776 m. pr. Kr.**, kai oficialiai buvo užrašytas pirmojo olimpinio nugalėtojo, kuris buvo Elidės miesto kepėjas, vardas Koroibas.

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ KILMĖ

Olimpinės žaidynės neturėjo fiksuotų kalendorinių datų. Senovės graikų žaidynės vykdavo kartą per ketverius metus, **Dzeuso**, Olimpo valdovo ir dievų bei žmonių viešpaties, garbei.

Visos varžybos ir konkursai vykdavo senovės graikų gyvenvietėje **Olimpijoje**, esančioje **Elidės** mieste-valstybėje, **Peloponeso pusiasalio** šiaurės vakaruose. Tai buvo šventa vieta helenams. Vieta, įsikūrusi dešiniajame **Alfėjo upės** krante, **Krono kalno** šlaituose. Tais laikais Olimpija buvo senovės Graikijos **religinis, kultūrinis ir prekybos centras**. Šventos vietos buvo Krono kalnas, **Altijas**, apsuptas švento alyvmedžių miškelio, Pelopo kapas ir didžiosios Motinos deivės Rėjos aukuras.

Senovės graikams švenčiausia vieta buvo **didysis Dzeuso aukuras**, pastatytas X a. pr. Kr. Legenda pasakoja, kad Dzeusas nuo Olimpo nusviestu žaibu paženklino šią vietovę, kad joje būtų pastatytas jo aukuras.

Olimpinės žaidynės Olimpijoje buvo rengiamos 300 metų, kol 472 m. pr. Kr. buvo priimtas sprendimas pastatyti didžiausią **šventyklą Dzeuso**, aukščiausiojo dievo, **garbei**.

Neįprastas šios šventyklos papuošimas, vienas iš septynių senovės pasaulio stebuklų, buvo **Dzeuso statula**. Šventyklos viduje pastatyta 17 metrų aukščio statula buvo pagaminta iš dramblio kaulo ir aukso. Senovės Olimpija buvo visuotinai pripažintas visos Graikijos kulto centras, su daugybe šventyklų, įsikūrusių šioje vietovėje.

Dzeusas, romėniška Feidijo kūrinio kopija, V a. pr. Kr. Sankt Peterburgas, Valstybinis Ermitažas (meno ir kultūros muziejus)

Olimpijoje visuomet buvo daugybė kunigų. Jie gyveno **Teokoleone**, kunigų rezidencijoje.

Olimpijoje buvo pastatyta daug monumentalių pastatų, kai kurie iš jų buvo susiję su kultu, skirti dievams garbinti ir apeigoms atlikti, kiti – šventovės organizaciniams ir administraciniams poreikiams. Slėnio viduryje, apsupti žavių marmurinių šventyklų, buvo Dzeuso aukuras ir šventykla. **Herajas** – šventykla, skirta deivei Herai, viena iš seniausių Olimpijoje (6 000 m. pr. Kr.). **Lobiai** – mažosios šventyklos, skirtos graikų miestams. **Pritanėjas** – vieta, kurioje vykdavo didžioji puota olimpinių žaidynių pareigūnams ir nugalėtojams. **Gimnazija** – gausiai aprūpintas treniruočių centras; pirtys ir masažo kambariai, kuriuose vykdavo pasiruošimas, ir **palestra**, su dorėninėmis arkadomis, kur jaunuoliai treniruodavosi imtynių ir šuolio į tolį. Pietuose nuo šventyklų buvo **buleuterionas**, teisėjų susirinkimo patalpos.

Senovės graikai rūpinosi savo kūnu, jo švara ir odos būkle. Tam buvo skirta apvalios formos pirtis pavadinimu **Heronas**, su platforma ir karštomis voniomis viduje.

Šventoje vietoje Altijuje išlikusi galerija, vadinama **Aido kolonada** (Hepta-echos), žinoma iki šių dienų. Dėl unikalios akustikos garsas joje kartojasi septynis kartus. Ši savybė buvo būtina, siekiant pabrėžti ir išaukštinti olimpinių čempionų vardus žiūrovams, susirinkusiems stebėti olimpinių varžybų.

Didžiausias pastatas Olimpijoje buvo žaidynėse dalyvaujančių sportininkų nakvynės namai. Jis buvo vadinamas **Leonidionu**, jo architekto ir globėjo garbei.

Didysis Dzeuso aukuras turėjo du aukštus – priešaukurį ir aukurą. Gyvuliai buvo aukojami frontono papėdėje, o jų kaulai deginami viršutiniame aukure, kuris buvo pasiekiamas laiptais. Kunigai maišydavo šventos ugnies pelenus su Alfėjo vandenimis ir tepdavo šiuo mišiniu aukurą

Dzeuso šventykla (1) ir aukuras (2) Olimpijoje. Graviravimas. Berlynas, Vokietijos archeologijos institutas

Šiuolaikinis Filipėjo vaizdas Olimpijoje

Olimpijoje pastatyta daugybė sporto kompleksų, įskaitant **stadioną, gimnaziją, hipodromą** ir kitus, jie buvo gana erdvūs, kad galima būtų rengti grandiozines varžybas.

Senovės Olimpijoje pirmasis stadionas buvo pastatytas dar VI a. pr. Kr. Sparnuotos atpildo deivės **Nemezidės** skulptūra buvo pastatyta prie įėjimo, kad baustų sukčius ir apgavikus. Įėjimas į stadioną Olimpijoje buvo pažymėtas ypatingu marmuriniu 32 metrų ilgio įėjimu, vadinamu **kripta** (slaptas įėjimas), per kurį į stadioną buvo įleidžiami tik sportininkai, kunigai ir teisėjai.

Senovės Olimpijos stadiono ilgis buvo lygus vienam stadijui, arba 192,27 metrams. Pagal legendą, šį atstumą matavo pats Heraklis, jis atitiko 600 jo pėdų. Olimpino stadiono bėgimo takeliai nebuvo pažymėti, tačiau iš istorinių įrašų žinoma, kad varžybose atstumas tarp sportininkų buvo keturios olimpinės pėdos, arba 1,25 metrų.

Hipodromas – Olimpijoje taip pat buvo pastatyta elipsinė konstrukcija žirgų ir vežimų lenktynėms su dvigubai ilgesne trasa nei bėgimo.

Net iki 45 000 žiūrovų stebėdavo varžybas, sėdėdami ant šiek tiek pasvirusių kalvų šlaitų aplink stadioną. Prieš pradėdant olimpinį žaidynių varžybas, žynys klausdavo žiūrovų, ar jie žino apie kokį nors sportininkų nusižengimą. „**Axios, Axios, Axios**“ šauksmai atsakant reiškė, kad sportininkas yra vertas dalyvauti olimpinėse žaidynėse.

Olimpinio žaidynių žiūrovai stebėdavo varžybas Krono kalno šlaituose. Dešimtys tūkstančių žmonių susirinkdavo į Olimpiją vežimais, ant arklių, pėsčiomis ir laivais. Norėdami pamatyti žaidynes, žiūrovai ne tik atvykdavo iš visos Graikijos, bet ir iš jos kolonijų. Dėl to aplink Olimpiją buvo pastatyta palapinių stovyklaviečių. Kad pamatytų varžybas ir galėtų palaikyti dalyvius, žiūrovai susėdavo ant kalvų, nuo kurių buvo galima stebėti rungtis. Olimpines žaidynes traukė rašytojus ir poetus, kurie deklamuodavo savo kūrinis tūkstančiams klausytojų iš viso heleniškojo pasaulio. Būtent Olimpijoje, kaip pasakojama, Herodotas pirmą kartą deklamavo savo „Istoriją“

*Įėjimas į Olimpijos stadioną
(kriptą) šiandien*

Olimpinės žaidynės, kaip didžiausia iš visų senovės Graikijos religinių švenčių, traukė dalyvius ir svečius iš visų Graikijos miestų-valstybių ir Viduržemio jūros kolonijų. Žaidynės buvo laikomos nacionaline švente ir šalyje buvo skelbiamos **visuotinės paliaubos**. Visi kariniai konfliktai buvo stabdomi, niekas negalėjo naudoti ginklų ir, svarbiausia, jų atsinešti į Elidės teritoriją.

Ši tradicija buvo žinoma kaip **ekecheirija** (gr. *ekecheiria* – olimpinės paliaubos). Visi graikų karai turėjo sustoti per žaidynes, visi keliai į Olimpijos slėnį buvo paskelbti šventaisiais ir bet koks paliaubų pažeidimas buvo griežtai baudžiamas.

Olimpinės paliaubos buvo įtvirtintos ir vykdomos Likurgo (Spartos įstatymų leidėjo), Ifito (Elidės karaliaus) ir Kleosteno (Pizos valdovo). Jos trukdavo apie tris mėnesius, tiek laiko reikėjo sportininkams atvykti į Olimpiją, pasiruošti žaidynėms, sudalyvauti ir grįžti namo.

Nemezidė, sparnuota atpildo deivė. Ji žmonėms atseikėdavo pagal jų nuopelnus: bausdavo tuos, kurie pažeidė viešuosius ir moralinius įstatymus; taip pat ji skyrė žmonėms turtą ir atpildą už jų darbus. Nemezidė buvo vaizduojama su teisingumo simboliais (svarstyklėmis ar kamanomis), bausmės simboliais (kardu ar botagu) ir greičio simboliais (grifų traukiamu sparnuotu vežimu), kaip neišvengiamu bausmės simboliu.

Senovėje olimpinės žaidynės buvo laikomos valstybine švente ir jų metu buvo skelbiama visuotinė taika. Visi karai turėjo liautis, ir niekas neturėjo teisės ne tik panaudoti ginklų, bet net jų įsinešti į Elidės teritoriją. Visi žmonės, kurie tomis dienomis atvykdavo į Olimpiją, buvo tikima, yra Dzeuso svečiai. Bet kas, kas įžeisdavo keliautoją, buvo baudžiamas prakeiksmu ir finansine bauda.

Žaidynėse galėjo dalyvauti **laisvi graikai, vyrai ir berniukai, kurie nebuvo pažeidę įstatymų**. Barbarams (svetimšaliams), moterims ar vergams nebuvo leidžiama dalyvauti olimpinėse žaidynėse.

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ DALYVIAI

Norint dalyvauti žaidynėse, reikėjo nuvykti į Elidę prieš mėnesį iki žaidynių pradžios. Kad turėtų galimybę dalyvauti olimpinėse žaidynėse, sportininkas turėjo trisdešimt dienų treniruotis Elidėje. **Helanodikai**, teisėjai, dalyvaujantys olimpinėse žaidynėse, nuolatos stebėdavo visas sportininkų treniruotes, ruošiantis žaidynėms. Jie pateikdavo žaidynių dalyvių sąrašą ir nustatydavo jų pasirodymo tvarką varžybose. Helanodikai, dėvėdami raudoną togą ir sėdėdami ant specialių podiumų (**rostrum**), stebėdavo varžybų procedūrą laikymąsi. Taip organizatoriai užtikrino, kad olimpinėse žaidynėse nebūtų pažeidžiamos taisyklės ir žaidynės būtų įdomios. Kiekvienas sportininkas turėjo prisiekti prieš Dzeuso statulą, paskelbdamas, kad jis yra graikų kilmės, gimęs iš laisvų tėvų ir nėra nusikaltęs, taip pat pažadėti dalyvauti sąžiningai, laikytis taisyklių ir siekti pergalių sąžiningai. Išskyrus **Demetrą**, žemės derlingumo ir žemdirbystės deivę, moterims buvo uždrausta būti olimpiniam stadione. Tačiau karališkos kilmės moterys turėjo teisę įvesti savo žirgus ir dalyvauti Olimpijoje vykstančiose vežimų lenktynėse. Tokia privilegija pasinaudojo **Kiniska (Kyniska, Cynisca)**, kilusi iš Spartos karalių šeimos. Ji buvo pirmoji moteris, laimėjusi žaidynėse, 96-ojoje olimpiadoje 396 m. pr. Kr., kai jos keturių arklių vežimas laimėjo olimpines lenktynes. Vėliau Olimpijoje jos garbei buvo pastatytas paminklas.

Helanodikai olimpinėse žaidynėse buvo atsakingi už žaidynių organizavimą ir vykdymą. Pradžioje buvo du helanodikai, bet vėliau jų skaičius išaugo iki dešimties, jie buvo renkami viešai burtais. Helanodikai buvo labai kompetentingi ir turėjo neribotus įgaliojimus. Jie galėjo diskvalifikuoti iš varžybų tuos, kurie buvo pagauti pažeidę taisykles, ir bausti tuos, kurie davė kyšius varžovams. Helanodikų užduotis buvo priimti sprendimus, kurie išsaugotų kilmingą žaidynių reputaciją. Tiems atletams, kurie pažeisdavo olimpinį žaidynių taisykles, buvo skiriamos piniginės baudos, už kurias buvo gaminamos bronzinės Dzeuso statulos, vadinamos „džeiniais“ (Zanes). Jos buvo statomos prieš įėjimą į stadioną dešinėje pusėje. Helanodikai turėjo paskelbti nugalėtojus ir įteikti olimpinius prizus, taip pat tvarkyti olimpinį čempionų, olimponikų, sąrašus.

*Heross galva.
420 m. pr. Kr.
Atėnai, Nacionalinis
archeologijos muziejus*

Olimpijoje kas ketverius metus buvo rengiamos atskiros moterų **žaidynės deivės Heros** garbei. Šios žaidynės vykdavo prieš mėnesį iki olimpinių žaidynių arba po jų. Heros žaidynių priežiūros pareigas atlikdavo 16 įtakingiausių moterų, kurios atstovavo svarbiausiems Graikijos miestams-valstybėms.

Heros žaidynių dalyvės varžydavosi trijose amžiaus grupėse. Jos vilkėdavo **chitonus** – tuniką, kurios ilgis buvo šiek tiek virš kelių, dešinysis petys paliekamas apnuogintas. Heros žaidynių programoje buvo tik viena rungtis – 5/6 stadiono ilgio (160 metrų) bėgimas. Kiekvienai iš trijų amžiaus grupių nugalėtojų buvo įteikiamas alyvmedžio vainikėlis ir atiduota dalis aukojamo jaučio. Varžybose dalyvauti buvo leidžiama tik nesusituokusioms moterims.

Olimpinių žaidynių nugalėtojai, **olimpionikai**, būdavo apdovanojami alyvmedžių **vainiku** (kotinos) ir savo miestuose tapdavo herojais. Tik kilmingos giminės graikų berniukas galėjo pjauti šakas auksiniu pjautuvu nuo švento alyvos medžio (kallistefanos) **Altijoje** ir gaminti vainikus olimpionikams. Prieš apdovanojimo ceremoniją alyvmedžių vainikai būdavo saugomi Heros šventykloje ant dramblio kaulo ir aukso stalo, kurį pagamino garsusis Kolotas. Po olimpinių žaidynių nugalėtojai buvo apdovanojami **alyvmedžių vainiku**, papuoštu raudonomis juostelėmis, jiems būdavo įteikiama palmių ar alyvmedžių, kaip taikos simbolio, šakų. Laimėti Olimpijoje buvo vienas didžiausių garbės ženklų. Sportininkai varžydavosi **dėl garbės**, o ne dėl materialinės naudos. Olimpinių žaidynių nugalėtojas visam gyvenimui buvo apdovanojamas nemokamu maistu pritanėjuje, garbinga vieta teatre, atleidžiamas nuo visų mokesčių ir kt.

Kinėsa, Spartos karaliaus dukra, buvo pirmoji moteris, tapusi olimpine čempione. Ji turėjo keturių arklių vežimą, kuris laimėjo 96-ąsias olimpines žaidynes 396 m. pr. Kr.

Bėgimas buvo vienintelė Heros žaidynių šaka.

Heross žaidynių dalyvės vilkėdavo chitonus, kurių ilgis buvo šiek tiek virš kelių, dešinysis petys paliekamas apnuogintas. Juodafigūrė keramika (fragmentas). VI a. pabaiga. Roma, Vatikano muziejai

Bronzinė bėgikės statulėlė.

VI a. pabaiga. Londonas, Britų muziejus

Olimpionikai tapdavo herojais savo gimtuosiuose miestuose. Jie buvo apdovanojami amžina šlove ne tik savo gimtajame mieste, bet ir visoje senovės Graikijoje.

Be žymiojo Koroibo, buvo ir kitų didžiųjų čempionų. Pavyzdžiui, legendinis **Milonas iš Krotono**. Jis septynis kartus tapo olimpinium nugalėtoju, visus imtynių sporto. Sunku patikėti, bet šis atletas olimpinėse žaidynėse rungtyniavo 28 metus!

Taip pat visos olimpinųjų čempionų dinastijos pavyzdys – Diagoro šeima iš Rodo. **Diagoras**, jo sūnūs ir vėliau anūakai varžėsi olimpinėse žaidynėse daugiau nei 80 metų! Olimpinėse žaidynėse šeima dalyvavo 20 kartų, iš jų 9 kartus laimėjo alyvmedžių vainikus savo saulėtajai salai.

Apie šią šeimą yra dar viena legenda. Diagoro dukra **Kalipateira** buvo vienintelė pasaulietė, patekusi į olimpines žaidynes. Išskyrus vyriausiąją Demetros šventikę, visoms moterims buvo uždrausta stebėti olimpines šventes. Kalipateiros sūnus buvo puikus atletas ir laimėjo olimpines žaidynes. Kalipateira nusprendė pasislėpti tarp žiūrovų, persirengusi treneriu, kad galėtų pamatyti sūnaus šlovę. Po sūnaus pergalės laiminga motina nebesislėpė ir nuskubėjo į stadioną pas savo sūnų.

Tuomet jos paslaptis buvo atskleista. Atsižvelgdami į jos šeimos didžius pasiekimus, teisėjai nusprendė nebausti moters. Tačiau siekiant išvengti panašių incidentų ateityje, teisėjai nurodė, kad atletai, treneriai ir žiūrovai privalo ateiti į žaidynes nuogi.

Žinomiausias iš visų senovės olimpinųjų žaidynių herojų buvo **Leonidas** iš Rodo. Šis išskirtinis atletas laimėjo 12 olimpinųjų žaidynių pergalių bėgimo rungtyje per 26 metus trukusią karjerą!

Iš viso per 1 168 metus buvo surengtos 293 olimpinės žaidynės, kuriose paskelbta daugiau nei 4 000 olimpinųjų čempionų. Šiandien žinoma tik 921 senovės olimpinųjų žaidynių nugalėtojo vardas. Olimpinųjų čempionų informaciją pirmą kartą pradėjo tvarkyti sofistas **Hipijas**. Jo iniciatyvą tęsė **Aristotelis** ir kiti.

Atletai, kurie pažeisdavo žaidynių taisykles, būdavo baudžiami pinigėmis bandomis. Iš surinktų pinigų pastatyta bronzinių Dzeuso statulų, ant kurių pamato būdavo išgraviruojamas apgaviko vardas. Šios statulos, vadinamos „dzeiniais“ (**Zanes**), išdėstytos prie įėjimo į stadioną. Tai buvo lyg įspėjimas ateinantiems dalyviams, kad nesektų blogu pavyzdžiu ir rungtyniautų sąžiningai.

Olimpinųjų žaidynių nugalėtojas, duodantis auką Dzeusui. Raudonfigūrė keramika (fragmentas). 460–444 m. pr. Kr. Londonas, Britų muziejus

Apdovanojimo ceremonija vykdavo penktą olimpinųjų žaidynių dieną. Nugalėtojai būdavo apdovanojami alyvmedžių šakelių vainikais, taip pat jų galva, rankos ir kojos būdavo aprišamos medvilninėmis juostomis. Raudonfigūrė keramika (fragmentas). V a. pr. Kr. Londonas, Britų muziejus

*Bronzinių skulptūrų
(Zanes), skirtų Dzeusui,
pagrindai prie Olimpino
stadiono įėjimo*

Diagoras ir jo šeima

Pirmasis sukčius olimpinėse žaidynėse buvo Eupolas. 98-ųjų olimpių žaidynių metu jis papirko tris varžovus, nepaisydamas sąžiningo žaidimo taisyklių.

Senovės olimpių žaidynių sėkmę lėmė graikų meilė varžyboms, jų pagarba žmogaus kūno harmonijai bei grožiui ir siekis, kad jų gyvenime būtų **darni proto, kūno ir dvasios** pusiausvyra.

Aleksandro Didžiojo ir Romos Imperijos laikais sensacionalizmas, komercializacija ir vis didėjantys atletų reikalavimai daugiau apdovanojimų iškreipė vertybių sistemą ir religinę olimpių žaidynių reikšmę. Olimpines žaidynes buvo uždraustos Bizantijos krikščioniškojo imperatoriaus **Teodosijaus I 393 metais**. Visi pastatai Olimpijoje buvo sulyginoti su žeme imperatoriaus **Teodosijaus II įsakymu 426 metais**. Žemės drebėjimai ir potvyniai nugramzdino pastatus po žeme, ir po truputį olimpių žaidynių didybė išnyko iš atminties.

*Nugalėtojas atletas
dėvi pergalės vainiką ir juostas.
Atika, raudonfigūrė keramika.
V a. pr. Kr. Viena, Meno istorijos
muziejus, Antikos kolekcija*

*Jasonas. William Beyer.
1773–1781. Vienna.
Viena, Šenbruno rūmų
parkas*

Pirmosios olimpinės žaidynės truko vieną dieną, o programa apėmė tik vieną rungtį – **vieno stadijo** (192,27 m) bėgimą. Senovės graikai vertino tik pergalę olimpinėse žaidynėse. Tais laikais nebuvo laiko matavimo prietaisų, todėl tik rungties laimėtojas išliko žiūrovų atmintyje.

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ PROGRAMA

Augant žaidynių populiarumui ir sėkmei senovės Graikijoje, varžybų programa pamažu buvo plečiama. Vėlesnėse žaidynėse ji apėmė imtynes ir boksą, taip pat mišrų šių sporto šakų derinį, vadinamą pankrationu, kuris dažnai baigdavosi mirtimi.

708 m. pr. Kr. varžybų programa išsiplėtė. Į ją įtrauktas pentatlonas, kuris apėmė vieno stadijo bėgimą, disko metimą, ieties metimą, šuolį į tolį ir imtynes. 688 m. pr. Kr. žaidynių programa papildyta boksu, o po aštuonerių metų – ir žirgų lenktynėmis. Varžybos trukdavo penkias dienas. Periodiškai į olimpinių žaidynių programą buvo įtraukiamos naujos rungtys. Senovės Olimpija buvo visuotinai pripažintas kulto centras visoje Graikijoje, su daugybe šventyklų, esančių šioje vietoje.

- 776 m. pr. Kr.: stadijo bėgimas (192 metrai);**
- 724 m. pr. Kr.: dviejų stadijų bėgimas;**
- 720 m. pr. Kr.: ilgų nuotolių bėgimas (8–24 stadijai);**
- 708 m. pr. Kr.: imtynės, pentatlonas;**
- 688 m. pr. Kr.: boksas;**
- 680 m. pr. Kr.: keturių žirgų traukiamų vežimų lenktynės;**
- 648 m. pr. Kr.: pankrationas, žirgų lenktynės;**
- 632 m. pr. Kr.: jaunimo varžybos;**
- 520 m. pr. Kr.: lenktynės visa ar daline ekipuote, dėvint šarvus, 2–4 stadijų;**
- 408 m. pr. Kr.: dviejų žirgų vežimų lenktynės.**

*Jasonas, laikantis auksinę
vilną. Alfred Lanson. 1884.
Niujorkas, Dahešo meno
muziejus*

*Argonautai. Lorenzo
Costa. Fragmentas. XVI a.
Paduja, Miesto muziejus*

Olimpinių šakų atsiradimą gaubia mitai, pavyzdžiui, pentatlonas. Penki iš penkiasdešimties argonautų graikų jaunuolių, kurie kartu su Jasonu plaukė laivu „Argas“ į Kolchidę ieškoti Aukso vilnos, buvo tarp geriausių senovės Graikijos disko ir ieties metimo, bėgimo, šuolio į tolį ir imtynių rungčių atletų. Jasonas nusprendė išsiaiškinti, kas iš jų yra geriausias, ir paskelbė varžybas, kurias pavadino pentatlonu, nes jas sudarė penkios sporto šakos. Viena iš šių rungčių buvo šuolis į tolį. Senovės graikų istorikai pažymi, kad atletai senovėje pasiekė įspūdingų šios rungties rezultatų. Jie naudojo neįprastą šuolio techniką: pakilę į orą, paleisdavo rankose laikytus marmuro svorius, kurie buvo laikomi ankstesniame šuolio į tolį etape.

*Pankrationo kova.
Juodafigūrė keramika
(fragmentas). 520 m. pr. Kr.
Paryžius, Luvras*

*Atletai, dalyvaujantys hipodrome,
būdavo kilę iš aristokratų šeimų,
o tie, kurie dalyvaudavo stadijoje
bėgimo rungtyje, paprastai
atstovavo prekybininkų šeimoms.
Juodafigūrė keramika (fragmentas).
540 m. pr. Kr. Miunchenas,
Valstybinė Antikos kolekcija
(Staatliche Antikensammlung)*

*Apolonijas. Bronzinė atleto
statula, bokso nugalėtojas.
I a. pr. Kr. Roma,
Nacionalinis muziejus*

Hoplitodromas, bėgimas su visa sunkiojo pėstininko (hoplito) ginkluote Olimpijos žaidynėse. Juodafigūrės keramikos fragmentas. 500 m. pr. Kr. Londonas, Britų muziejus

Šuolio į tolį varžybos. Raudonfigūrės keramikos fragmentas. 480 m. pr. Kr. Bazelio Antikos muziejus ir Liudviko rinkinys (Antikenmuseum Basel und Sammlung Ludwig)

Disko metimas buvo viena iš penkių pentatlono rungčių. Akmeniniai ar bronziniai diskai turėjo tokią pat formą kaip ir mūsų laikais, sverdavo 4–5 kilogramus. Flegijas buvo vienas iš garsiausių disko metikų. Jam pavyko numesti diską nuo vieno Alfėjo upės kranto iki kito.

Pentatlono varžybų dalyviai: šuolininkas į tolį, ieties ir disko metikas. Juodafigūrės keramikos fragmentas. Apytiksliai 520–500 m. pr. Kr. Londonas, Britų muziejus

Imtynininkai. Raudonfigūrės keramikos fragmentas. 520 m. pr. Kr. Berlynas, Valstybinis muziejus

Hipijos (Hippios), vidutinio nuotolio bėgimo varžybos. Juodafigūrė keramika (fragmentas). 480–470 m. pr. Kr. Naujasis Hampšyras, Ašbio pilis

Imtynės. Juodafigūrė keramika (fragmentas). 332 m. pr. Kr. Londonas, Britų muziejus

Boksas. Juodafigūrė keramika (fragmentas). Londonas, Britų muziejus

Du imtynininkai. Bronza. I–II a. Londonas, Britų muziejus

Žirgų lenktynės buvo įtrauktos į olimpinių žaidynių programą 256 m. pr. Kr. Juodafigūrė keramika (fragmentas). V a. pr. Kr. Londonas, Britų muziejus

Bėgimo varžybos. Juodafigūrė keramika (fragmentas). VI a. pabaiga. Niujorkas, Metropoliteno muziejus

Jaunimo varžybos buvo įtrauktos į olimpijų žaidynių programą 632 m. pr. Kr. Šios varžybos vykdavo antrąją žaidynių dieną. Juodafigūrė keramika (fragmentas). 540 m. pr. Kr. Atėnai, Nacionalinis muziejus

Doriforas nėra konkretaus laimėjusio atleto figūra; tai yra pavyzdys puikaus sportininko kūno sudėjimo, kuris vėliau tapo kanonu

Apdovanojamas žirgų lenktynių nugalėtojas. Raudonfigūrė keramika (fragmentas). 400–375 m. pr. Kr. Londonas, Britų muziejus

632 m. pr. Kr. į olimpijų žaidynių programą buvo įtrauktos **jaunimo varžybos**. Paaugliai nuo 12 iki 17 metų turėjo galimybę dalyvauti **bėgimo, pentatlono, imtynių, pankrationo varžybose** ir **žirgų lenktynėse**.

Tačiau tik vieną kartą jaunimas dalyvavo pentatlone 38-ųjų olimpijų žaidynių (268 m. pr. Kr.) metu, nes tai pasirodė sudėtinga ir pavojinga paaugliams. Vaikinių varžybos vyko antrąją olimpijų žaidynių dieną.

Jaunuolis treniruojasi kilnoti svorius. Raudonfigūrė keramika (fragmentas). 500 m. pr. Kr. Viurcburgas, Martino von Wagnerio muziejus

Svarbiausios varžybos senovės Graikijoje buvo **olimpinės žaidynės**, vykstančios Olimpijoje **Dzeuso garbei**. Tačiau tuo metu vyko ir kitos populiarios Panhelenų varžybos. Iki šių dienų išliko informacijos apie **Nemėjos**, **Pitijos** ir **Istmo** žaidynes Antikos laikais.

KITOS SENOVĖS GRAIKIJOS ŽAIDYNĖS

Nemėjos žaidynės, kaip ir olimpinės žaidynės, buvo rengiamos **Dzeuso garbei**. Nemėjos žaidynės pirmą kartą buvo surengtos 573 m. pr. Kr., o paskui vykdavo kas dvejus metus. Nugalėtojai buvo apdovanojami **gebenių ar salierų lapų vainikais**.

Pitijos žaidynės buvo organizuojamos **Delfų mieste Apolono garbei**. Žaidynių pavadinimas atspindi Apolono pergalę prieš žemės drakoną Pitoną. Senovės graikų mitai apibūdina Apoloną kaip puikų metiką, geriausią iš visų disko metikų, kuris diską mesdavo taip pat elegantiškai kaip ir grodavo kitara; boksuodamasis jis galėjo įveikti net Arėją, karo dievą, ir bėgdavo greičiau už Hermį, dievų pasiuntinį ir keliautojų globėją. Šios žaidynės vykdavo kas ketverius metus. Nugalėtoją apdovanodavo obuoliais, vėliau – **laurų vainiku**.

Istmo žaidynės buvo organizuojamos **Poseidono**, jūrų dievo, **garbei**. Pirmą kartą žaidynės vyko 572 m. pr. Kr. ir vėliau vykdavo kas dvejus metus pušynuose, esančiuose Korinto pusiasalyje. Nugalėtojai būdavo apdovanojami **pušų vainikais**.

Apolonas, menų globėjas

Dzeuso galva. V a. pr. Kr. Roma, Nacionalinis muziejus. Dzeusas vagia Amfitritės vaikus. Barselona, Horto labirintas

Poseidonas, jūrų valdovas, vienas iš pagrindinių Olimpo dievų

Apolono biustas. Romėnų marmurinė Leocharo statulos kopija (95 centimetrų aukščio). IV a. pr. Kr. Roma, Vatikano muziejus

Pagal vieną iš senovės Graikijos legendų, **Tesėjas**, keliaudamas per Korinto sąsiaurį, nugalėjo vietinį banditą, Sinį Pityocamptesą „tą, kuris lanksto pušis“, kuris apiplėšdavo keliautojus ir žudydavo, pririšęs prie nulenkų pušų viršūnių, kurias paleidus auka plyšdavo pusiau. Kovos pergalės vietoje Tesėjas pradėjo švęsti žaidynes savo tėvo Poseidono garbei.

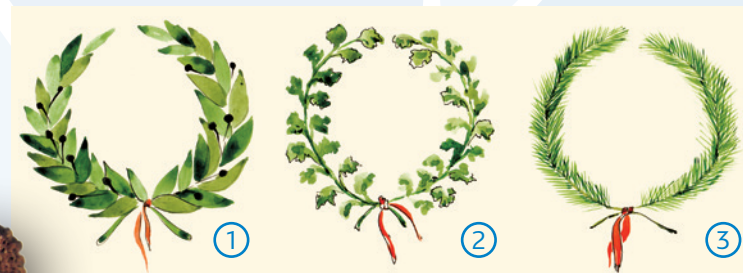
Istmo žaidynių nugalėtojai būdavo apdovanojami vainiku iš pušies šakų.

Senovės graikai visų keturių Panhelenų žaidynių (Istmo, Pitijos, Nemėjos ir Olimpijos) **nugalėtojus** vadino **periodonikais**.

(1) Pitijos žaidynių nugalėtojai buvo apdovanojami lauro lapų vainiku. Apolonas turėjo šventyklą ir šventovių visame krašte, o švenčiausia buvo Delfuose, kur augo lauras – šventas medis.

(2) Nemėjos žaidynių nugalėtojai buvo apdovanojami salierų lapų vainiku.

(3) Istmo žaidynių nugalėtojai buvo apdovanojami pušų šakelių vainiku.

Vardas Heraklis buvo siejamas su heroizmu, fizinės jėgos ir didybės simboliu. Jis tapo superžmogaus simboliu. Heraklio ginklas buvo milžiniška lazda, kurią pats herojus pasidarė iš uosio, kieto kaip geležis ir išrauto iš žemės kartu su šaknimis

Heraklis kūdikis, užmušantis gyvates. Fontano tipo skulptūra. Senovės Roma, I a. Sankt Peterburgas, Valstybinis Ermitažas

*Nimfa siūlo Dzeusui
ožkos Amaltėjos
pieno. Lorenzo Bernini.
1615 m. Roma,
Villa Borghese*

*Rėja atneša apvyniotą
akmenį vietoje
naują gimio Dzeuso
savo vyrui Kronui.
Graikų marmuro reljefo
romėninė kopija.
160 m. Roma,
Kapitolijaus muziejus*

Senovės graikams mitai buvo gyvenimo, supančios aplinkos ir visos Visatos supratimo pagrindas, taip pat svarbūs ugdant žmogaus sąžinę. Mitai buvo graikų kultūros ir istorijos šaltinis. Helenų šventės, festivaliai dažnai būdavo kuriami pagal mitologines istorijas.

LEGENDOS IR MITAI APIE OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ KILMĘ

Vienoje iš savo odžių senovės graikų poetas **Pindaras** teigia, kad olimpinių žaidynių kilmė yra susijusi su **Heraklio** vardu.

Karalius Augėjas, Elidės valdovas, turėjęs milžinišką galvijų bandą, įsakė Herakliui išvalyti mėšlą iš arklidžių per vieną dieną. Heraklis sutiko, o Augėjas kaip atlygį jam pažadėjo dešimtąją bandos dalį. Karalius buvo įsitikinęs, kad tai vienam žmogui neįmanomas darbas. Heraklis išgriovė priešais stūksančias aptvaro sienas ir nukreipė per aptvarą dviejų šalia tekėjusių upių – Alfėjo ir Penėjo – vandenį. Vanduo per dieną iš aptvaro išnešė visą mėšlą. Vėl užtvėręs aptvarą, Heraklis atėjo pas valdovą pasiimti atlygio. Bet valdovas netesėjo žodžio – Heraklis grįžo tuščiomis.

Po kelerių metų, praleistų ilgose kelionėse ir atliekant paslaugas Euristėjui, Tirinto karaliui, Heraklis grįžo į Elidę, nugalėjo Augėją ir pradėjo tradiciją švęsti olimpines žaidynes savo tėvo Dzeuso garbei.

Heraklio vardas buvo siejamas su didvyriškumu, fizine galia ir didybe. Jis tapo simboliu visko, kas yra antžmogiška ir galinga. Heraklis nešiojosi milžinišką lazda, kurią pats padarė iš uosio, kieta kaip geležis, kurį jis išrovė iš žemės su šaknimis.

*Metopa „Augėjo arklidės“
iš Dzeuso šventyklos
Olimpijoje. Heraklis
griauna priešingas Augėjo
arklidžių sienas, kad pro
angas pratekėtų dviejų upių
vandenys ir jas išvalytų.
Deivė Atėnė rodo, kurioje
vietoje nugriauti sienas.
460 m. pr. Kr. Olimpija,
Archeologijos muziejus*

Pelopas ir Hipodamėja. Reljefo fragmentas.
 Njujorkas, Metropoliteno muziejus. Pelopas
 išplėtojo savo valdžią visoje Pietų Graikijoje. Nuo
 to laiko ši teritorija pradėta vadinti Peloponesu

Likurgas, Spartos įstatymų leidėjas.
 Merry-Joseph Blondel

Yra dar viena legenda apie olimpinių žaidynių kilmę. Pagal vieną iš prieinamų literatūros šaltinių, tai įvyko 884 m. pr. Kr., kai Elidės valdovas **Ifitas**, Spartos valdovas **Likurgas** ir tironas **Kleostenas**, susirūpinę dėl karų tarp jų žmonių, nusprendė paskelbti taiką. Pripažindami šį susitarimą, jie nusprendė organizuoti olimpinės žaidynes.

Ifitas ir Likurgas parengė **šventųjų paliaubų** chartiją. Svarbiausia paliaubų sąlyga buvo draudimas vykdyti bet kokią priešišką veiklą. Tie, kurie buvo apkaltinti pažeidę šias paliaubas, buvo sunkiai nubausti ir neteko teisės dalyvauti olimpinėse žaidynėse. Tuo metu tai buvo laikoma didžiausiu gėdos ženklu. Kuriems buvo uždrausta dalyvauti sporto varžybose, buvo atstumti netgi savo geriausių draugų.

Dar viena legenda teigia, kad olimpinių žaidynių įkūrėjas yra **Pelopas**. Pizos **karalius Oinomajas** turėjo labai gražią dukterį vardu **Hipodamėja**. Karalius buvo įspėtas apie pranašystę, kad jis žus nuo savo žento rankų. Karalius Oinomajas metė iššūkį kiekvienam, pretenduojančiam į dukters ranką, dalyvauti vežimų lenktynėse, kurių laimėtojui atitektų jo dukra Hipodamėja. Jei pretendentas pralaimėdavo, jį Oinomajas nužudydavo. Vienas iš pretendentų buvo princas Pelopas, karaliaus iš Mažosios Azijos Tantalo sūnus. Pelopas sutiko su Oinomajo sąlygomis, ir jam buvo leista pradėti lenktynes. Pelopas buvo labai gražus jaunuolis, ir karaliaus dukra jį įsimylėjo. Prieš lenktynes ji susitarė su savo tėvo vadeliotu ir įtikino jį pakeisti karaliaus vežimo bronzinius ašies kaiščius vaškiniais. Vežimų lenktynėse vaškas ištirpo, o karalius nukrito nuo vežimo ir žuvo. Pelopas susituokė su Hipodamėja. Švenčiant Pelopo pergalę, buvo pradėtos organizuoti olimpinės žaidynės.

Pelopas ir Hipodamėja važiuoja žirgų tempiamu vežimu.
 415 m. pr. Kr.
 Arcas, Archeologijos
 muziejus

Olimpijos Dzeuso šventyklos metopa, vaizduojanti vieną iš dvylikos Heraklio darbų – gauti auksinių obuolių iš Hesperidžių sodo. Heraklis laiko dangų, o Atlasas perduoda jam nimfų Hesperidžių aukso obuolius. Deivė Atėnė padeda Herakliui paremti dangų. 460 m. pr. Kr. Olimpija, Archeologijos muziejus

Dar viena įdomi legenda pasakoja apie Prometėją, teomachistą ir žmonių globėją, kuris pavogė ugnį iš Olimpo, nuleido ją tarp nendrių ir dovanojo žmonėms naudotis. Remiantis mitu, Dzeusas liepė Hefaistui pančiais pririšti Prometėją prie uolos Kaukazo kalnuose ir perdurti jam krūtinę ietimi. Galingas erelis nutūpdavo ant kenčiančiojo, nagais draskydavo jo kūną ir lesdavo jo kepenis. Baigęs savo kruviną darbą, paukštis nuskrisdavo, tačiau tik tam, kad vėl sugrįžtų. Kepenys, suplėšytos į gabalus, atsistatydavo, tačiau trečią dieną erelis nusileisdavo iš dangaus ir vėl kankindavo kūną. Praėjus tūkstančiui metų, didis Antikos herojus Heraklis išvadavo Prometėją.

Istoriniai duomenys, o ne mitai įrodo, kad Prometėjo kultas egzistavo kai kuriuose Heladės miestuose ir kad čia vykdavo Prometėjo varžybos, t. y. lenktynės su degančiais deglais, jo garbei. Šio titano figūra iki šiol išliko kaip šviesiausias Graikijos mitologijos vaizdas.

Posakis „Prometėjo ugnis“ reiškia siekį aukšto tikslo, kovą su blogiu. Ar gali būti, kad maždaug prieš 3 000 metų senovės žmonės įžiebė olimpinę ugnį Altijo giraitėje, turėdami tą pačią mintį?

***Titano kančios.**
Atlasas laiko dangų, tuo tarpu erelis lesa Prometėjo kepenis. Keramika (fragmentas). 550 m. pr. Kr. Roma, Vatikano muziejus*

***Hiperborėjos žemėlapis.**
Legenda teigia, kad Heraklis iš mitinės žemės Hiperborėjos į Olimpiją atnešė alyvmedį.*

Šiaurėje gyveno tauta, vadinama hiperborėjais, kurie suvokė gyvenimo harmoniją, todėl nemirdavo, nebent persisotindavo gyvenimu

Senovės Graikijoje bėgimas su deglu buvo varžybinė sporto šaka, tačiau neįtraukta į olimpinių žaidynių programą. Raudonfigūrė keramika (fragmentas). V a. pr. Kr. Paryžius, Luvras

Senovės Olimpija buvo religinis centras jau kurį laiką prieš pirmąsias mums žinomas 776 m. pr. Kr. olimpines žaidynes. Archeologiniai kasinėjimai įrodo šventovės amžių apie 1300 m. pr. Kr. Tuo metu Krono kalno, nuo kurio atsiverdavo vaizdas į miestą, šlaite tekėjo švaraus vandens šaltinis. Tikriausiai būtent čia buvo pastatyta Rėjos, didžiosios dievų Motinos, aukuras. Pirmoji olimpinė estafetė veikiausiai buvo susijusi su jaunuolių lenktynėmis, kas uždegė liepsną priešais aukurą.

SENOVĖS OLIMPIJOJE

Laikui bėgant, Dzeuso statusas pamažu išaugo virš kitų dievų ir deivių, jis tapo aukščiausia Olimpo dievybe. Dzeuso skulptūra iš aukso ir dramblio kaulo stovėjo milžiniškoje šventykloje, esančioje šventovės centre, pastatytoje jo garbei.

Numatytą dieną visi, esantys Olimpo šventykloje, laukė patekančios saulės. Šimtai atletų susirinko prie Krono kalno ir pagarbiai žvelgė į rytus, kur Apolonas, šviesos dievas, savo karieta skriejo per tolimus kalnus, apsuptas šviesos ir spalvų aureolės. Apačioje saulės spinduliai apšvietė šventyklų stogus ir kolonas bei garsiųjų arkadų, vedančių į olimpinį stadioną, formas. Keliuose į šventovę gyvenimas jau įsibėgėjo. Žiūrovai suskubo užimti pačias jaukias vietas žolėtuose stadiono šlaituose. Oficialios delegacijos iš visos Graikijos padarė viską, ką galėjo, kad pasirodytų geriausiai ir pakeltų savo gimtinės prestižą.

Minios žmonių keliavo prie šventyklų, sporto aikštynų, užieigų, prekybos vietų ir skulptūrų, išsisklaidydamos kaip žmonių potvynis, susitinkantis Kladėjo ir Alfėjo upių santakoje, tuo tarpu kunigai atliko apeigas šventykloje.

Štai kas vykdavo **pirmąją** senovės olimpinių **žaidynių dieną**.

Trimitininkų ir **šauklių** varžybos, taip pat **rašytojai** ir **poetai** skaitydavo savo kūrinius, kuriuose dėkojo bei šlovino olimpines žaidynes ir garsius olimpiečius. Pirmosios dienos kulminacija buvo aukojimas graikų dievams, užtikrinant jų palankumą žaidynėse ir olimpiečių šlovei.

Antroji diena būdavo skirta **jaunųjų atletų** varžyboms. Pirmą rungtis buvo vieno stadijo bėgimas. Pirmojo varžybų etapo nugalėtojai varžėsi finale, kad būtų nustatytas laimėtojas. Po bėgimo vykdavo imtynių, bokso ir pankrationo rungtys. Laimėtojai būdavo apdovanojami žiūrovų gėlėmis ir purpuru apsiaustais vainikais, o teisėjai nugalėtojus apdovanodavo **palmių šakelėmis**. Po apdovanojimo ceremonijos tautiečiai nešdavo nugalėtojus ant pečių pro žiūrovus, kurie juos sutikdavo aplodismentais ir

Ilgų nuotolių (dolichos) bėgikai. Atika, juodafigūrė keramika. 333 m. pr. Kr. Londonas, Britų muziejus

šūksniais. Šis procesas kartodavosi ir vėlesnėse olimpinėse žaidynėse.

Trečioji olimpinių žaidynių **diena** hipodrome buvo laukiama labiausiai. Šią dieną vykdavo **vežimų lenktynės** ir **pentatlonas**, mėgstamiausios senovės graikų varžybos. Jau nuo pat ryto hipodromas būdavo pilnas žmonių. Skambėdavo garsus trimito signalas, po kurio būdavo išleidžiamas erelis, kad pakiltų į dangų. Tuo metu nukrisdavo lynai, kuriais būdavo užtvertas jėgimas į arklides, ir vienas po kito pamažu išriedėję vežimai rikiuodavosi prie starto linijos.

Po antro trimito signalo žirgai startuodavo. Jų skleidžiami garsai susiliedavo su publikos šūksniais ir sukeldavo nuostabią atmosferą.

Nikė skuba paženklinti laimėjusį sportininką. Apulija, raudonfigūrė keramika. 430–400 m. pr. Kr. Tarantas, Nacionalinis archeologijos muziejus

Ne visiems vežimams pasisekdavo lenktynes baigti. Apdovanojimas būdavo įteikiamas žirgų savininkui, kurio karieta pirma kirsdavo finišo liniją.

Po pietų netoli hipodromo esančiame stadione vykdavo penkiakovės varžybos. Kaip ir hipodrome, visos vietos būdavo užimtos nuo aušros. Renginys prasidėdavo, kai oficialūs varžybų pareigūnai, apsirengę purpuriniais drabužiais, atsisėdavo į garbės vietas.

Po oficialių varžybų pareigūnų įėjimo į stadioną deramu atstumu nuo jų įžengdavo atletai. Jie eidavo šalia sėdimųjų vietų, o šaukkliai skelbdavo kiekvieno jų vardą, tėvo vardą ir gimimo vietą. Tada šaukklis tris kartus klausdavo žiūrovų, ar atletai verti dalyvauti varžybose ir ar žiūrovai turi kokių nors priekaištų dėl kurio nors atleto dalyvavimo. Tik tada būdavo traukiami burtai. Ištraukus burtus, sportininkai atitinkamai išsirikiuodavo prie starto linijos ir pradėdavo lenktynes.

Šuolio į tolį, disko ir ieties metimo varžybos vykdavo kartu su **muzikiniu akompanimentu**. Po trimito signalo atletai išeidavo, laikydami akmeninius svarmenis ir, išgirdę fleitos ženklą, pradėdavo šuolio į tolį varžybas. Tuo metu saulė jau būdavo zenite, tad gana karšta, tačiau žiūrovai neišeidavo iš stadiono, visi laukdavo disko metimo rungties, kuri primindavo garsiąją disko metiko statulą, pagamintą skulptoriaus Mirono.

Kitas renginys programoje buvo ieties metimas. Vienas po kito atletai bandydavo kuo toliau numesti ietį, o juos atidžiai stebėdavo teisėjai, kad jie laikytųsi varžybų taisyklių.

Fleitininkas.

Atika, raudonfigūrė keramika.

490–480 m. pr. Kr.

Londonas, Britų muziejus

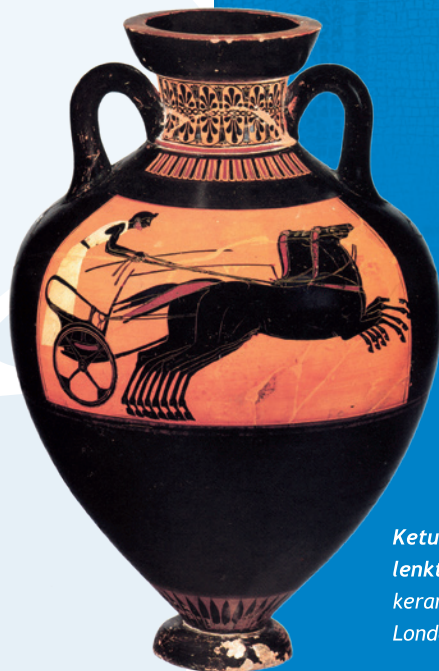
Muzikinis konkursas (aulodia).

Atika, raudonfigūrė keramika.

450–440 m. pr. Kr. Londonas,

Britų muziejus

*Sportininkas nugulėtojas.
Atika, raudonfigūrė keramika.
490–480 m. pr. Kr.
Ženeva, privati kolekcija*

*Keturių arklių traukiamų vežimų
lenktynės. Atika, juodafigūrė
keramika. 520 m. pr. Kr.
Londonas, Britų muziejus*

Toliau vykdavo **imtynės**. Saulė kaitino bronzinės spalvos atletų kūnus, jie stovėjo ramiai, laukdami savo eilės. Tyla tvyrojo ir tarp žiūrovų, laukiančių jvykių pradžios. Staiga šie kūnai atgydavo, atletai imdavosi įvairiausių gudrybių, siekdami laimėti. Ši rungtis užbaigdavo **trečiosios dienos** programą.

Ketvirtoji diena prasidėdavo, kai visi žaidynių dalyviai atvykdavo į Dzeuso šventyklą ir atnešdavo **dovanų** bei **aukodavo aukas**.

Į programą būdavo įtrauktos **bėgimo, imtynių, bokso ir pankraciono** varžybos. Po **vieno ir dviejų stadijų bėgimo** sportininkai varžydavosi **bėgdami ilgus nuotolius**. Imtynės tęsė olimpinių žaidynių programą, paskui vykdavo bokso ir pankraciono varžybos – sudėtingiausias olimpinių žaidynių renginys. Olimpinių žaidynių pabaigoje vykdavo **bėgimo varžybos su visa ekipuote**.

Penktoji diena prasidėdavo dainuojant daug dainų. Olimpiniam stadione ir hipodrome nebuvo žiūrovų ir varžybų. Ši diena buvo skirta tik **šventei**. Laimėtojai susirinkdavo prie Dzeuso šventyklos, rankose laikydami palmių šakas. Ceremonija prasidėdavo, kai šauklys paskelbdavo laimėtojo vardą ir jo kilmės vietą. Vienas iš olimpinių žaidynių teisėjų įteikdavo laimėtojams alyvuogių vainikus. Šventė, kuri vykdavo po oficialios ceremonijos, tęsdavosi iki vėlumos.

**Apibūdinkite, kaip žmonės
jaučiasi ruošdamiesi olimpinėms
žaidynėms ir jas rengdami.
Įsivaizduokite, kaip atrodė
senovės Graikijos sporto
įrankiai. Kuo jie skyrėsi nuo
šiuolaikinių atitikmenų?**

Senovės Graikijos olimpinės žaidynės padarė didelę įtaką pasaulio kultūrai. Natūralu, kad buvo bandoma atkurti šią tradiciją įvairiais laikais. Istorija rodo, kad bandymai atgaivinti olimpinių žaidynių idėją visada tvyrojo ore, materializuodamiesi įvairių šalių sporto šventėse, panašiose į olimpinių žaidynių šventes, įskaitant Didžiąją Britaniją, Graikiją, Vokietiją, Švediją, Kanadą, Vengriją ir JAV.

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ATGIMIMAS

Pradedant nuo XVII a. (1604 m.), remiantis **Roberto Doverio** idėjomis, atsirado **Kotsvoldo žaidynės**, kurių principai buvo panašūs į olimpinių varžybų. Iš pradžių šios žaidynės vykdavo per Švenčiausiosios Trejybės šventes prie Kotsvoldo kalvų Anglijoje. Buvo teigiama, kad šios žaidynės atgaivino Aukso amžiaus šlovę ir vyko apie 200 metų.

*Pirmųjų olimpinių žaidynių atidarymo
ceremonija Atėnuose (1896 m.)*

Evangelos Zappas, turtingas graikų kilmės žemvaldys, daug pastangų įdėjęs olimpinėms žaidynėms atgaivinti

Kotsvoldo žaidynės, pagrįstos principais, panašiais į olimpinių žaidynių, buvo pradėtos XVII a., remiantis Roberto Doverio idėjomis

Reikšminga vieta istorijoje taip pat turi būti skirta Venloko olimpinėms žaidynėms, kurias nuo 1850 m. Mač Venloko (*Much Wenlock*) kaime Didžiojoje Britanijoje organizuodavo **dr. Williamas Brookesas**. Šios žaidynės turėjo didelę įtaką barono Pjero de Kuberteno (*Pierre de Coubertin*), šiuolaikinių olimpinių žaidynių atgimimo iniciatoriaus, pasaulėžiūrai ir veiklai.

Taip pat reikėtų paminėti kitas žaidynes, panašias į senovės Graikijos, kurias XIX a. inicijavo **Rondeau** seminarijos vienuoliai netoli Grenoblio, Prancūzijoje. Šios žaidynės buvo organizuojamos kiekvieną vasario 29 dieną, pradedant nuo 1832 metų.

Bavarijos žaidynės, organizuojamos Miunchene, panašiai kaip olimpinės žaidynės, buvo itin populiarios Vokietijoje XIX amžiuje. Į festivalį dalyvauti varžybose atvykdavo užsienio delegacijos ir netgi karališkoji šeima. Šis festivalis buvo žinomas kaip *Oktoberfest*.

Žinoma, kad 1858 m. graikų milijonierius **Evangelis Zappas**, gyvenęs Rumunijoje, pasiūlė Graikijai atgaivinti olimpinės žaidynės. Karališkuoju dekretu buvo įkurtas organizacinis komitetas, ir žaidynės, žinomos kaip **Panhelenų žaidynės** (angl. *Pan-Hellenic Games*), buvo surengtos 1859 m. Žaidynėse dalyvavo ir graikai iš Mažosios Azijos, Egipto bei Kipro. Iš viso nuo 1859 iki 1888 m. įvyko ketverios Panhelenų žaidynės.

Visos žaidynės, organizuotos nuo XVII iki XIX a., buvo idėjos atgaivinti olimpinę tradiciją pirmtakės. Tačiau išskirtinis prancūzų pedagogas ir XIX a. humanistas baronas **Pjeras de Kubertenas** tęsė ir sėkmingai įgyvendino šią idėją.

Mač Venloko olimpinės bendruomenės kasmetinės žaidynės. Apdovanojimo ceremonija

Įkvėptas idėjos šlovinti Prancūziją pasitelkus švietimą ir dvasinių bei fizinių prancūzų tautos savybių ugdymą, Pjeras de Kubertenas atsisuko į sportą, ir ne tik kaip į priemonę fiziškai ugdyti individus, bet ir kaip į būdą stiprinti taiką ir supratimą tarp tautų.

PJERAS DE KUBERTENAS IR JO SVAJONĖ

Šiuolaikinės olimpinės žaidynės atgimė visų pirma dėl prancūzų barono Pjero de Kuberteno energijos ir atkaklumo

Artimiausios ir panašiausios į Pjero de Kuberteno poziciją dėl sporto vaidmens visuomenėje pasirodė esančios senovės graikų idėjos, kurios buvo įgyvendintos per olimpinės žaidynės. Baronas Pjeras de Kubertenas savo kampaniją atkurti olimpinės žaidynės pradėjo 1887 m. ir sugebėjo įtraukti daugybę iškilų asmenybių, tokių kaip pulkininkas Viktoras Balckas iš Švedijos, Jiri Guth-Jarkovskis iš Bohemijos,

Williamas Sloane'as iš JAV, generolas Aleksejus Butovskis iš Rusijos ir kiti. Pjeras de Kubertenas siekė masinio ir aktyvaus jauniosios kartos įsitraukimo į sportą. Kartu su savo kovos draugais jis propagavo sporto varžybas, remdamasis **idealais**, kuriuos šiandien įkūnija **olimpizmas**.

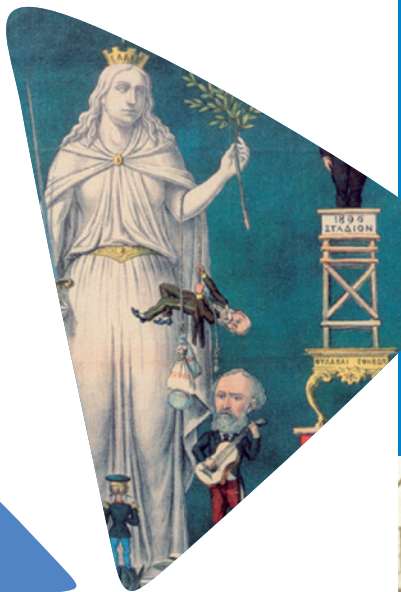

Bavarijos varžybos buvo itin populiarios Vokietijoje XIX amžiuje. Jos buvo organizuojamos panašiai kaip olimpinės žaidynės. Užsienio delegacijos ir karaliai lankydavosi festivalyje, siekdami dalyvauti varžybose

Dominikonų kunigas Henris Martinas Didonas (1840–1900) buvo jaunojo Pjero de Kuberteno draugas ir mentorius. Paskutiniaisiais savo gyvenimo metais jis buvo dominikonų licėjaus Paryžiuje direktorius. Virš licėjaus įėjimo kabėjo lotyniškas šūkis „Fortius, Altius, Citius“

Graikija atiduoda pagarbą
Georgijui Averoffui už jo
geranoriškumą.
Puslapis iš „Naujasis
Aristofanas“, Atėnai, 1896 m.

Pjeras de Kubertenas, ruošdamasis atkurti šiuolaikines olimpinės žaidynes, pasiskolino iš senovės Graikijos žaidynių organizavimo ir vykdymo principus. Jis tikėjo, kad garbingos tradicijos turi būti įkvėpimo šaltinis ir prisidėti prie šiuolaikinio pasaulio gerovės.

1894 m., birželio mėnesį Pjeras de Kubertenas Paryžiuje surengė **Tarptautinį lengvosios atletikos kongresą olimpinėms žaidynėms atkurti**. 79 delegatai, atstovaujantys 49 sporto organizacijoms iš **12 šalių**, vienbalsiai palaikė sprendimą surengti pirmąsias **Tarptautines olimpinės žaidynes**. Graikijai buvo patikėta garbė surengti pirmąsias šiuolaikines olimpinės žaidynes 1896 m.

Tarptautinio olimpinio komiteto įkūrėjai. Atėnai, 1896 m.

Sėdi pirmoje eilėje (iš dešinės): generalinis sekretorius Pjeras de Kubertenas iš Prancūzijos, prezidentas Demetrios Vikelas iš Graikijos, Aleksejus Butovskis iš Rusijos; antroje eilėje (iš dešinės): W. Gebhardtas iš Vokietijos, J. Guth-Jarkovskis iš Bohemijos, Ferencas Kemenis iš Vengrijos ir Viktoras Balckas iš Švedijos

Tarptautinis lengvosios atletikos kongresas buvo surengtas pagrindinėje Sorbonos auditorijoje Paryžiuje 1894 m. birželį, siekiant atkurti olimpinę žaidynių šventimo tradiciją. Kongrese dalyvavo 2 000 dalyvių iš universitetų ir lengvosios atletikos bendruomenės

Kongresas taip pat įsteigė **Tarptautinį olimpinį komitetą**, kurio prezidentu tapo **Demetrios Vikelas** iš Graikijos, o generaliniu sekretoriumi Pjeras de Kubertenas.

Kongreso metu buvo patvirtinta **Olimpinė chartija**, pagrindinis Olimpinių judėjimo valdymo įrankis.

Pirmosios tarptautinės olimpinės žaidynės buvo remiamos Graikijos vyriausybes. Finansinė parama, kurios vertė siekė 1 mln. drachmų, buvo suteikta turtingo graikų prekybininko **George'o Averoffo**, gyvenusio Aleksandrijoje, ir sudarė didžiąją dalį lėšų, skirtų marmuriniam „Panathinaikos“ stadionui pastatyti Atėnuose ant senovinio stadiono griuvėsių.

Pirmųjų tarptautinių olimpinų žaidynių programos viršelis. Atėnai. 1896 m. balandžio 6–15 d.

100 km dviračių plento lenktynių startas. Atėnai, 1896 m.

Turtingas graikas iš Aleksandrijos, George'as Averoffas, paaukojo 1 mln. drachmų, kad įvyktų pirmosios šiuolaikinės olimpinės žaidynės

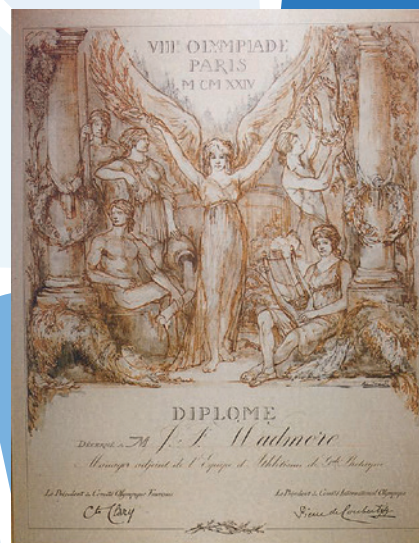
*Spyridonas Luisas iš
Graikijos, pirmasis olimpinio
maratono čempionas.
Atėnai, 1896 m.*

Pirmosios olimpinės žaidynės buvo atidarytos Graikijos karaliaus **1896 m.** balandžio 6 d. **241 sportininkas** iš **14 šalių** atvyko į Atėnus varžytis **devyniose sporto šakose** (graikų-romėnų imtynės, dviračių sportas, gimnastika, lengvoji atletika, plaukimas, šaudymas, tenisas, sunkioji atletika, fechtavimas) ir kovoti dėl 43 medalių komplektų.

Pirmųjų olimpinių žaidynių nugalėtojai buvo apdovanoti sidabro medaliu, diplomu ir alyvmedžio šakele. Antrąją vietą užėmę sportininkai buvo apdovanoti variniu medaliu, alyvmedžio šakele ir diplomu. Trečiosios vietos apdovanojimo nebuvo.

*Alfredas Hajos (Gutmanas) iš Vengrijos,
100 ir 1 200 m laisvojo stiliaus plaukimo rungčių
aukso medalio laimėtojas*

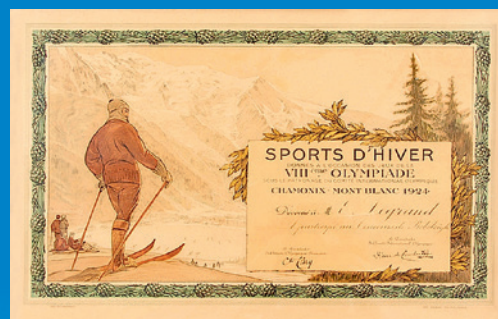

Pirmos oficialios **žiemos olimpinės žaidynės** vyko **1924 m.** Šamoni, Prancūzijoje. Jose dalyvavo **258 sportininkai** iš **16 šalių**, varžėsi **septynių sporto šakų** devyniose rungtyse, įskaitant bobslėjų, lygumų slidinėjimą, šuolį su slidėmis, šiaurės dvikovę, greitąjį čiuožimą, dailųjį čiuožimą ir ledo ritulį.

Žiemos olimpinės žaidynės kas ketverius metus rengiamos reguliariai. Nuo 1994 m. žiemos ir vasaros olimpinės žaidynės rengiamos pakaitomis **kas dvejus metus.**

Austrijos dailiojo čiuožimo atstovė Herma Plank-Šabo olimpinė čempionė moterų vienetų varžybose

1924 m. Šamoni žiemos olimpinėse žaidynėse greitojo čiuožimo atstovas Clases Thunbergas (Suomija) iškovojo penkis medalius – tris aukso, vieną sidabro ir vieną bronzos

Pjeras de Kubertenas olimpiniam judėjimui suteikė filosofinį pamatą.

OLIMPIZMAS

Pjeras de Kubertenas sukūrė Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) struktūrą ir nusprendė, kaip turėtų būti organizuojamos olimpinės žaidynės. Jis suprato simbolikos ir ceremonijų, kurios padėtų įgyvendinti olimpizmą, sukūrimo svarbą. Baltame fone jis nupiešė penkis susipynusius spalvotus žiedus. Pirmą kartą olimpinė vėliava buvo iškelta 1920 m. Antverpeno (Belgija) žaidynėse. Jis pasamdė poetą parašyti olimpinį himną, parengė žaidynių organizavimo taisykles ir aprašė olimpinį žaidynių atidarymo ir uždarymo procedūras. Jis apibrėžė pagrindines olimpines vertybes savo „Odėje sportui“ (*Ode to Sport*), už kurią 1912 m. meno konkurse „Literatūra“ jam buvo įteiktas olimpinis aukso medalis. Olimpines žaidynes grindžiantys idealai ir vertybės žinomi kaip olimpizmas.

Pjeras de Kubertenas ir jo bendražygiai suformulavo **pagrindinius olimpinio judėjimo tikslus:**

- skatinti fizinių ir moralinių savybių, kurios yra sporto pagrindas, ugdymą;
- ugdyti jaunimą per sportą siekti geresnio tarpusavio supratimo ir daugystės, taip padedant kurti geresnį ir taikingesnį pasaulį;
- propaguoti pagrindinius olimpizmo principus visame pasaulyje, siekti tarpusavio supratimo tarp žmonių ir tautų visame pasaulyje;
- kartą per ketverius metus sukviesti pasaulio sportininkus į didžiąją sporto šventę – olimpines žaidynes.

Šiandien Olimpinė chartija olimpizmą apibrėžia kaip „gyvenimo filosofiją, aukštinančią ir į darnią visumą jungiančią kūno, valios ir proto savybes. Jungdamas sportą su kultūra ir švietimu, olimpizmas siekia kurti gyvenimą, pagrįstą džiaugsmu dėl įdėtų pastangų, gero pavyzdžio auklėjamąją galia, socialine atsakomybe ir visuotinių esminių etikos principų gerbimu.

Olimpizmo tikslas yra sportu ugdyti darnią žmonių, siekiant sukurti taikią visuomenę, besirūpinančią žmogaus orumo saugojimu“.

Olimpinė taurė buvo įsteigta Pjero de Kuberteno 1906 m., ir ja kasmet apdovanojama institucija ar asociacija už išskirtinį indėlį į olimpinio judėjimo plėtrą

- darnus kūno, valios ir proto galių ugdymas;
- sporto, kultūros ir švietimo suvienijimas;
- gyvenimo būdas, grįstas džiaugsmu, kurį suteikia pastangos;
- pagarba visuotiniams fundamentaliems etikos principams;
- darnus žmogaus vystymasis;
- taikios visuomenės kūrimosi skatinimas;
- pagarba žmogaus orumui;
- naujo ir geresnio pasaulio kūrimas, ugdant jaunimą per sportą;
- galimybė sportuoti nepatiriant jokios diskriminacijos;
- tarpusavio supratimas draugystės ir sąžiningo žaidimo dvasia.

THOMAS BACHAS

„Olimpinės žaidynės, kad ir kur jos vykty, yra taikios visuomenės pavyzdys. Olimpinis sportas vienija žmones. Tai yra olimpinė žinia, kurią sportininkai skleidžia visame pasaulyje:

- **Taip**, net ir didžiausios pergalės galima siekti gerbiant savo varžovų orumą;
- **Taip**, įmanoma – net ir kaip varžovams – gyventi kartu po vienu stogu darniai, su tolerancija ir be jokios diskriminacijos dėl bet kokios priežasties;
- **Taip**, įmanoma – net ir kaip varžovams – išklaudyti, suprasti ir duoti pavyzdį taikiai visuomenei. Olimpinės žaidynės visada yra tiltų tiesimas, siekiant suartinti žmones. Olimpinės žaidynės niekada nėra skirtos sienoms statyti, kad žmonės būtų atskirti. Olimpinės žaidynės yra sporto šventė, vienijanti didelę žmonių įvairovę.“

*(Iš kalbos, pasakytos
Sočio žiemos olimpių
žaidynių atidarymo
ceremonijoje
2014 m. vasario 7 d.)*

Olimpinio idealo požiūriu, ši vertybė reiškia atiduoti viską, ką gali, tiek žaidimo aikštelėje, tiek gyvenime,

TOBULĖJIMAS

Nesilyginti su kitais, bet pirmiausia siekti savo asmeninių tikslų ryžtingai ir didelėmis pastangomis. Svarbu ne tiek laimėti, kiek dalyvauti, daryti pažangą ir siekti sveikatinančios kūno, valios ir proto darnos.

Olimpinio judėjimo dėmesio centre yra vyrai ir moterys, skatinantys žmonių ryšius ir tarpusavio supratimą.

DRAUGYSTĖ

Ši vertybė iš esmės reiškia taikaus ir geresnio pasaulio kūrimą per solidarumą, komandinę dvasią, džiaugsmą ir sportinį optimizmą. Olimpinės žaidynės įkvepia žmoniją įveikti politinius, ekonominius, lyčių, rasinius bei religinius skirtumus ir užmegzti draugystes, nepaisant tų skirtumų. Šią vertę sportininkai išreiškia užmegzdami visą gyvenimą trunkančius ryšius su komandos draugais, taip pat su varžovais.

„SVARBIAUSIA
OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE -
NE LAIMĖTI, O
DALYVAUTI, KAIP
SVARBIAUSIA GYVENIME -
NE TRIUMFAS, BET
ĮDĖTOS PASTANGOS.
ESMINIS DALYKAS - NE
AUGALĖTI, BET STENGTIS
IŠ VISŲ JĖGŲ.“

Olimpinio idealo požiūriu, ši vertybė atspindi etikos principą, kuris turėtų įkvėpti visus, dalyvaujančius olimpinėse programose.

PAGARBA

Ji aprėpia pagarbą sau ir savo kūnui, kitiems žmonėms, taisyklėms ir tvarkai, sportui ir aplinkai. Tai taip pat reiškia kiekvieno žaidinių dalyvio sąžiningą sportinį varžymąsi, dopingo vengimą.

Olimpiniai simboliai

Olimpiniai simboliai apima olimpinius žiedus, olimpinę vėliavą, olimpinį devizą, olimpinę emblemą, olimpinę ugnį, olimpinio deglo nešimą ir olimpinį himną.

OLIMPINIAI SIMBOLIAI IR CEREMONIJOS

Olimpiniai žiedai

Olimpiniai žiedai – olimpinių žaidynių simbolis. Tai penki susipynę olimpiniai žiedai, simbolizuojantys olimpinio judėjimo idealus ir tikslus, kurie jau daugiau nei šimtmetį įkvepia ne vieną kartą. Juos galima pamatyti miestuose, kuriuose vyksta olimpinės žaidynės. Žiedus taip pat pamatysite gatvėse, vitrinose ir TV reklamose, kuriamose olimpinių žaidynių rėmėjų.

Mėlynos, geltonos, juodos, žalios ir raudonos spalvos olimpiniai žiedai yra sunerti iš kairės į dešinę. Viršutiniai trys žiedai yra mėlynos, juodos ir raudonos spalvos, o apatiniai du žiedai – geltonos ir žalios. Kartu jie sudaro trapeciją. Olimpiniai žiedai simbolizuoja visų olimpinių žaidynių dalyvių iš penkių žemynų toleranciją ir draugystę.

Sarah Stevenson

*Londono 2012 m. olimpinių žaidynių
atidarymo ceremonijoje*

Olimpinis devizas

susideda iš trijų lotyniškų žodžių: **Citius · Altius · Fortius**. Šie žodžiai reiškia „Greičiau, Aukščiau, „Stipriau“.

Šis olimpinis žaidynių devizas skatina visus olimpinio judėjimo narius siekti kūno, proto ir sielos tobulėjimo ir darnos olimpizmo dvasia.

Pjeras de Kubertenas pasiūlė šį šūkį 1894 m., pasiskolinęs žodžius iš Dominikos Respublikos kunigo Henrio Didono, kuris išmintingai suprato teigiamą sporto poveikį žmogaus sielai, ypač jaunų žmonių sielai. Atidarydamas varžybas savo licėjuje, jis bandė apibrėžti sąžiningų varžybų esmę žodžiais Citius, Altius, Fortius. Ši frazė tapo olimpinio judėjimo devizu 1924 m. Paryžiuje.

Olimpinė emblema

Olimpinėje chartijoje olimpinė emblema apibrėžiama kaip vientisa kompozicija, kurioje olimpiniai žiedai sujungti su kitu skiriamuoju elementu. Pavyzdžiui,

Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) emblemoje baltame fone pavaizduoti olimpiniai žiedai ir devizas „**Citius · Altius · Fortius**“.

CITIUS · ALTIUS · FORTIUS

*Olimpinė vėliava
lieka miesto rotušėje
ketverius metus, kol kitas
olimpines žaidynes
organizuosiantis miestas
ruošiasi ateinančioms
žaidynėms*

Olimpinė vėliava

Olimpinėje vėliavoje baltame fone pavaizduoti **penki spalvoti žiedai**, – mėlynas, juodas, raudonas, geltonas ir žalias. Ji iškeliama olimpiniam mieste ant aukšto vėliavos stiebo olimpiniam stadione kartu su visų olimpinėse žaidynėse dalyvaujančių tautų vėliavomis. Pjeras de Kubertenas sukūrė vėliavą 1912 m., ji buvo pristatyta Paryžiuje 1914 m. olimpiniam kongrese ir debiutavo 1920 m. olimpinėse žaidynėse Antverpene, Belgijoje. Olimpinė vėliava keliama olimpinis žaidynių atidarymo ir uždarymo ceremonijose. Uždarymo ceremonijoje įvykusias olimpines žaidynes organizavusio miesto meras perduoda vėliavą būsimajam žaidynių organizuosiančio miesto merui.

Olimpinio deglo estafetė

Kas ketverius metus šventoji liepsna pradeda savo kelią iš Olimpjos (Graikija) į olimpinės žaidynės organizuojantį miestą.

Olimpinė ugnis uždegama Olimpijoje, Graikijoje. Tada deglas per visą pasaulį, iš vienos šalies į kitą, nešamas paprastų žmonių, tokių kaip jūs ir aš, estafetėje. Kai deglas perduodamas vieno bėgiko kitam, tai simbolizuoja idėją, kad bėgikas neša taiką ir draugystę. Deglo galutinė stotelė yra olimpinis stadionas. Per žaidynių atidarymo ceremoniją ugnis įžiebama olimpinio stadiono aukure.

Tūkstančiai žiūrovų stebi, kaip paskutinis bėgikas deglu uždega didžiulę olimpinę ugnį, kuri liepsnos visą žaidynių laiką.

Olimpinės ugnies uždegimą olimpiame stadione lydi simbolinis baltų balandžių paleidimas.

Olimpinė ugnis

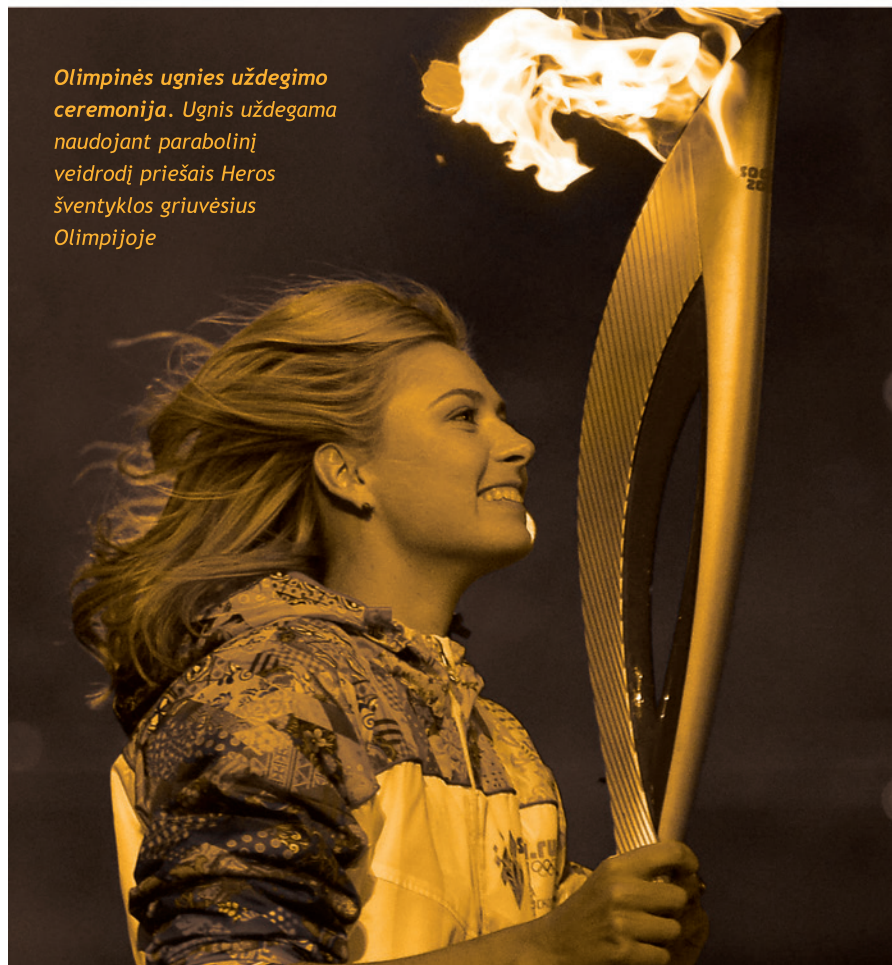
tai Tarptautinio olimpinio komiteto leidimu Olimpijoje uždegama ugnis. Šiuolaikinių olimpių žaidynių kontekste olimpinė ugnis yra teigiamų vertybių, kurias žmogus visada sieja su ugnies simbolika, išraiška. Olimpinio deglo estafetė nunešama į olimpių žaidynių miestą ir savo kelionę baigia didžiuliam olimpinio stadiono aukure.

Olimpinė ugnis dega visų žaidynių metu ir užgesinama per uždarymo ceremoniją.

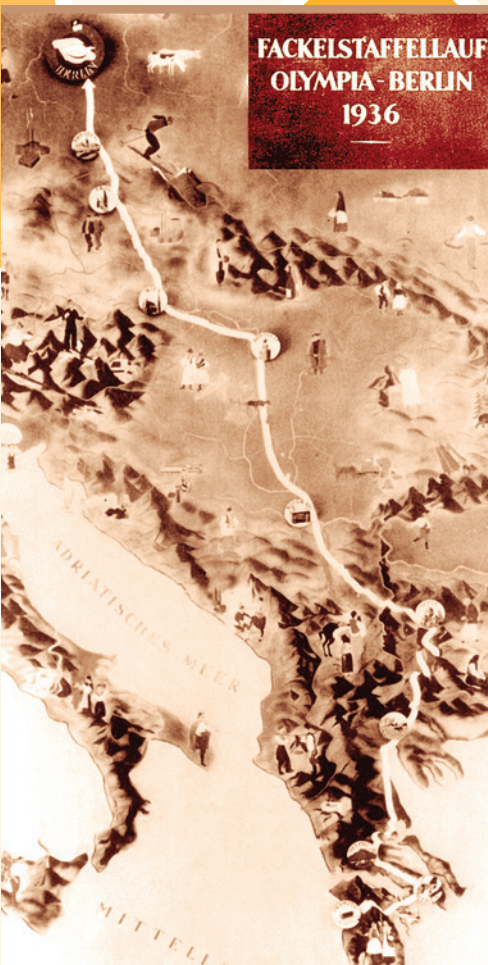
Pirmą kartą olimpinė ugnis buvo uždegta 1928 m. IX olimpinėse žaidynėse Amsterdame, Nyderlanduose.

Olimpinės ugnies uždegimo ceremonija. Ugnis uždegama naudojant parabolinį veidrodį priešais Heros šventyklos griuvėsius Olimpijoje

Olimpinės ugnies deglo ceremonijos tradicija prasidėjo **1936 metų XI olimpinėse žaidynėse Berlyne, Vokietijoje**. Deglo nešimo estafetė turi išties įdomią istoriją.

Prieš patekdama į XI olimpijų žaidynių Berlyne pagrindinį olimpinio stadiono ugniai skirtą katilą, olimpinė ugnis 1936 m. bėgikų buvo nešama per Akropolį Atėnuose, Graikijoje.

Norint patekti į Londoną, XIV olimpijų žaidynių miestą šeimininką, **1948 m.** olimpinę ugnį reikėjo **perplukdyti jūra**.

Olimpinio deglo estafetė Akropolyje, Atėnuose, 1936 m.

Olimpinė ugnis pirmą kartą keliavo **lėktuvu** į Melburno olimpinį stadioną 1956 m. XVI olimpinėse žaidynėse.

Per savo istoriją olimpinė ugnis turėjo ir **kosminį skrydį**. Kosminę liepsną pasitiko Monrealis (Kanada) **1976 m.** XXI olimpinėse žaidynėse.

Pirmoji **povandeninė fakelo estafetė** įvyko 2000 m., kai olimpinė ugnis buvo pristatyta į Sidnėjų (Australija) XXVII olimpinėms žaidynėms per Didįjį barjerinį rifą su specialia chemine medžiaga, naudojama liepsnai palaikyti po vandeniu.

Pats įsimintiniausias įvykis per visą olimpinio deglo nešimo istoriją buvo **2008 m. olimpiųjų žaidynių Pekine** atidarymo ceremonijoje, kai olimpinė ugnis turėjo pasiekti **Everesto**, aukščiausio pasaulio kalno (8 848 m virš jūros lygio), viršūnę.

Olimpinė ugnis į tą aukštį buvo nugabenta specialiose kapsulėse, kad ugnis galėtų degti priešiškoje aplinkoje, kurioje vyrauja žema temperatūra ir retas oras.

Olimpinė ugnis gabenama po vandeniu per Didįjį rifą kelyje į 2000 metų Sidnėjaus olimpinės žaidynes

2010 m. žiemos olimpiųjų žaidynių Vankuveryje liepsną pakaitomis nešė apie 12 000 žmonių, deglas nukeliavo 45 000 km ir aplankė 1 000 miestų ir miestelių Kanadoje.

2012 m. žaidynių Londone olimpinį deglą nešė apie 8 000 žmonių. 70 dienų liepsna keliavo 12 800 km per Jungtinę Karalystę. 123 dienas keliavęs Sočio 2014 m. olimpiųjų žaidynių deglas buvo perduotas 14 000 deglo nešėjų, nukeliavo daugiau nei 65 000 km, aplankė Šiaurės ašigalį, panėrė į Baikalo ežero dugną, įkopė į Elbruso viršūnę ir netgi pabuvojo kosmose, tarptautinėje kosmoso stotyje.

XXX olimpiųjų žaidynių, vykusių 2012 m. Londone, olimpinės ugnies aukuras

*Olimpinis medalis.
Atėnai, 1896 m. Nuo
1928 iki 2000 m.
olimpinių medalių
aversas išliko toks pat,
kokį sukūrė G. Cassioli*

*Olimpinis himnas. 1896 m. Spiridonas Samaras
sukūrė muziką, Kostis Palamas parašė tekstą*

*Olimpinių žaidynių
atidarymo ceremonijoje
Graikijos komanda
žygiuoja pirmą*

Olimpinis himnas

oficialiai patvirtintas Tarptautinio olimpinio komiteto 1957 m. Tokijuje. Himno teksto autorius Kostis Palamas, vienas garsiausių graikų poetų. Himno muziką sukūrė kompozitorius Spiridonas Samaras. Olimpinis himnas pirmą kartą buvo atliktas Atėnuose 1896 m., atidarant pirmąsias šiuolaikines olimpines žaidynes.

Olimpinių žaidynių ceremonijos

Svarbiausi atidarymo ir uždarymo ceremonijų, taip pat olimpinių žaidynių medalių įteikimo ceremonijos komponentai aprašyti Tarptautinio olimpinio komiteto Olimpinėje chartijoje.

Atidarymo ceremonija

apima visų olimpinėse žaidynėse dalyvaujančių šalių **sportininkų eisena**, **olimpinės vėliavos pakėlimą**, šventosios ugnies uždegimą ir **olimpinę priesaiką**, kurią duoda sportininkai, teisėjai ir treneriai.

„Tautų parade“ Graikija tradiciškai pirmoji įeina į stadioną, pripažįstant jos statusą kaip senovės olimpinių žaidynių gimtinę, taip pat šalį, kuri surengė pirmąsias šiuolaikines olimpines žaidynes. Olimpinių žaidynių šalies šeimininkės komanda rikiuojasi paskutinė.

Garbė paskelbti olimpines žaidynes atidarytas suteikiama šalies, rengiančios žaidynes, vadovui.

Olimpinė priesaika

yra tradicinis ritualas, atliekamas olimpiinių žaidynių atidarymo ceremonijoje, vienas svarbiausių olimpiinių žaidynių atributų.

1920 m. VII olimpiados žaidynėse Antverpene pirmasis olimpinę priesaiką davė Belgijos fechtuotojas Viktoras Boinas

Olimpinę priesaiką parašė Pjeras de Kubertenas. Jis pasiūlė Tarptautiniam olimpiniam komitetui atgaivinti olimpinę priesaiką, kurią senovės graikų atletai duodavo Dzeuso aukuro akivaizdoje Olimpijoje. Olimpinė priesaika pirmą kartą buvo duota 1920 m. olimpinėse žaidynėse Antverpene, Belgijoje.

Sporto teisėjai prieš olimpiinių žaidynių pradžią duoda priesaiką gerbti sportininkus ir teisėjauti nešališkai. Teisėjų priesaika pirmą kartą buvo išgirsta 1968 m. Meksikoje vykusiose XIX olimpinėse žaidynėse.

2000 m. Sidnėjaus olimpinėse žaidynėse prieš olimpinę priesaikos tekstą buvo pridėta frazė „sportas be dopingo ir narkotikų vardan sporto šlovės ir mūsų komandų garbės“.

2010 m. Singapūre vykusiose pirmosiose jaunimo olimpinėse žaidynėse olimpinę priesaiką davė ne tik sportininkai ir teisėjai, bet ir treneriai. Tą pačią priesaiką trenerių vardu priėmė Ericas Farrellas (kanojų sportas) 2012 m. Londone vykusiose XXX olimpinėse žaidynėse.

Apdovanojimų ceremonijoje

XXX olimpinėse žaidynėse Londone 2012 m. nugalėtojui įteikiamas auksinis medalis (tai sidabrinis medalis, padengtas bent 6 g aukso). Antrą vietą užėmusiam sportininkui įteikiamas sidabro medalis, o trečią vietą užėmusiam – bronzinis medalis, ir diplomai

Sočio meras Anatolijus Pakhomovas perdavė vėliavą TOK prezidentui Thomui Bachui, o šis ją perdavė Pjongčango merui Seokui-Rae Lee, kurio mieste 2018 m. turėjo vykti žiemos olimpinės žaidynės Pietų Korėjoje

Tai buvo pirmoji Thomo Bacho TOK prezidentavimo metu vykdyta žiemos olimpiada ir pirmoji olimpiadų žaidynių uždarymo ceremonija

Uždarymo ceremonija vyksta pagrindiniame stadione, pasibaigus visoms varžyboms.

UŽDARYMO CEREMONIJA

Tai **olimpinės ugnies užgesinimas ir olimpinės vėliavos nuleidimas nuo vėliavos stiebo**, o paskui – **sportininkų eisena**, tačiau šį kartą kaip vienos olimpinės šeimos narių, o ne kaip atskirų tautų atstovų. Pirmą kartą per 1956 m. Melburno olimpiadų žaidynių uždarymo ceremoniją sportininkai žygiavo vienoje bendroje eisenoje „kaip viena tauta“, demonstruodami draugystę ir tarpusavio supratimą.

Uždarymo ceremonijoje olimpiadų žaidynių pabaigą skelbia TOK prezidentas. Tačiau kartais pasitaiko keistų klaidų. 1952 m. vasaros olimpiadų žaidynių Helsinkyje uždarymo ceremonijoje tuometis TOK prezidentas Sigfridas Edströmas pasakė ilgą ir prasmingą kalbą, bet pamiršo pabaigoje pasakyti „aš skelbiu žaidynes uždarytas“, kaip reikalauja Olimpinių chartija. Taigi XV olimpiadų žaidynės niekada nebuvo oficialiai uždarytos. Uždarymo ceremonijos metu olimpinių vėliavų perduodama būsimų olimpiadų žaidynių miesto šeimininko merui.

OLIMPINIS KAIMELIS

Olimpinėse žaidynėse visi dalyviai gyvena olimpiame kaimelyje. Pirmasis olimpinis kaimelis buvo pastatytas specialiai 1932 m. Los Andžele vykusioms X olimpinėms žaidynėms.

VII olimpiųjų žaidynių Paryžiuje 1924 m. sportininkų apgyvendinimo vietos nuotrauka

Treniruoklių salė olimpiame kaimelyje. Londonas, 2012

1936 m. Berlyne vykusių XI olimpiųjų žaidynių olimpinis kaimelis

Kompiuterių zona olimpiame kaimelyje. Londonas, 2012

TALISMANAI

Kiekviena šalis, organizuojanti olimpinės žaidynes, stengiasi sukurti ypatingą talismaną, kuris atskleistų tos šalies kultūrą ir tradicijas. Dažniausiai tai būna mažas gyvūnas, simbolizuojantis šalies nacionalines savybes ir ypatybes.

Pirmieji olimpiniai talismanai buvo pristatyti 1968 m. žiemos olimpinėse žaidynėse Grenoblio mieste (tai buvo slidinėtojas Šusas (Shuss)) ir 1968 m. vasaros olimpinėse žaidynėse Meksiko mieste (Raudonasis Jaguaras), tačiau jie buvo neoficialūs talismanai. Pirmasis oficialiai TOK pripažintas talismanas buvo Šuo Valdis (Waldi) (Miunchenas, 1972).

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ TALISMANAI

RAUDONASIS JAGUARAS
(Meksikas 1968, Meksika)

TAKSAS VALDIS
(Miunchenas 1972, Vokietija)

BEBRAS AMIKAS
(Monrealis 1976, Kanada)

MEŠKIUKAS MIŠA
(Maskva 1980, SSRS)

ERELIS SEMAS
(Los Andželas 1984, JAV)

TIGRAS HODORIS
(Seulas 1988, Korėjos Respublika)

AVIGANIS KOBIS
(Barselona 1992, Ispanija)

**IZI (IZZY), KOMPIUTERIU
SUKURTA ANIMACINĖ
BŪTYBĖ**
(Atlanta 1996, JAV)

**ANČIASNAPIS SIDAS (SYD),
KUKABARA OLIS (OLLY) IR
ECHIDNA MILĖ (MILLIE)**
(Sidnėjus 2000, Australija)

**ATĖNĖ (ATHENA) IR FEBAS
(PHEVOS)**
(Atėnai 2004, Graikija)

**FUVA (FUWA) (ŽUVIS BEIBEI, PANDA JINGJING,
OLIMPINĖ UGNIS HUANHUAN, TIBETO ANTILOPĖ
YINGYING IR KREGŽDĖ NINI)**
(Pekinas 2008, Kinijos Liaudies Respublika)

**VENLOKAS
(WENLOCK)**
(Londonas 2012, Didžioji Britanija)

**VINICIJUS (VINICIUS)
IR TOMAS**
(Rio de Žaneiras 2016, Brazilija)

**MIRAITOVA
(MIRAITOWA)**
(Tokijas 2020, Japonija)

**FRYGIŠKA KEPURĖ,
AVINTI SPORTINIUS
BATELIUS**
(Paryžius 2024, Prancūzija)

ŽIEMOS OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ TALISMANAI

ALPIŲ SLIDININKAS ŠUSAS
(SHUSS)
(Grenoblis 1968, Prancūzija)

ŠNYMANDLAS (SCHNEEMANDL,
„SNIEGO ŽMOGUS“)
(Insbukas 1976, Austrija)

MEŠKĖNAS RONIS
(Leik Plasidas 1980, JAV)

VILKAS VUČKO (VUCKO)
(Sarajevas 1984, Jugoslavija)

BALTIEJI MEŠKIUKAI HAIDIS
(HIDY) IR HAUDIS (HOWDY)
(Kalgaris 1988, Kanada)

MAGIKAS (MAGIQUE, „MAGIJA“),
ANIMACINĖ SAVOJARD
ŽVAIGŽDĖ
(Albervilis 1992, Prancūzija)

NORVEGAI VAIKAI,
VILKINTYS VIKINGŲ DRABUŽIAIS,
HAKONAS (HÅKON) IR KRISTIN
(Lilehameris 1994, Norvegija)

BALTIEJI PELĖDŽIUKAI SUKKI,
NOKKI, LEKKI IR TSUKKI
(Naganas 1998, Japonija)

KIŠKIS PUDERIS (POWDER, „PUDRA“),
KOJOTAS KUPERIS (COPPER, „VARIS“)
IR LOKYS KOULAS (COAL, „ANGLIS“)
(Solt Leik Sitis 2002, JAV)

SNIEGO GNIŪŽTĖ NEVĖ (NEVE,
„SNIEGAS“) IR LEDO KUBELIS
GLIZAS (GLIZ, „LEDAS“)
(Turinas 2006, Italija)

KUAČI (QUATCHI),
SUMI IR MUKMUK
(Vankuveris 2010, Kanada)

KIŠKIS, BALTASIS LOKYS IR
LEOPARDAS
(Sočis 2014, Rusijos Federacija)

BALTASIS TIGRAS
SUHORANGAS
(SOHORANG,
„APSAUGA“)
(Pjongčangas 2018,
Korėjos Respublika)

BING DWEN DWEN (DIDŽIOJI
PANDA) IR SHUEY RHON RHON
(antropomorfinis Kinijos žibintas)
(Pekinas 2022, Kinijos Liaudies
Respublika)

OLIMPINIAI DEGLAI

Pirmosios olimpinės žaidynės, kuriose pradėta tradicija nešti šventąją liepsną iš Olimpjos į olimpines žaidynes organizuojantį miestą, buvo 1936 m. Berlyno olimpinės žaidynės. Nuo tada olimpinių žaidynių atidarymo ceremonijos buvo praplėstos įspūdinga scena – liepsnos uždegimu olimpinio stadiono ugnies katilė deglu, atneštu bėgant iš Olimpjos Graikijoje.

1996

ATLANTA

1964

TOKIJAS

2000

SIDNĖJUS

1968

MEKSIKAS

2004

ATĖNAI

1972

MIUNCHENAS

2008

PEKINAS

1976

MONREALIS

2012

LONDONAS

1980

MASKVA

2016

RIO DE ŽANEIRAS

1984

LOS ANDŽELAS

2020

TOKIJAS

1988

SEULAS

2024

PARYŽIUS

1936

BERLYNAS

1948

LONDONAS

1952

HELSINKIS

1956

MELBURNAS

1960

ROMA

1992

BARSELONA

ŽIEMOS OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ DEGLAI

Pirmoji olimpinio deglo nešimo estafetė žiemos olimpinėse žaidynėse vyko 1952 m. (Oslos, Norvegija).

1998

NAGANAS

2002

SOLT LEIK SITIS

1972

SAPORAS

1976

INSBRUKAS

2006

TURINAS

1980

LEIK PLASIDAS

2010

VANKUVERIS

1984

SARAJEVAS

2014

SOČIS

1988

KALGARIS

1956

KORTINA D'AMPECAS

1960

SKVO VALIS

1964

INSBRUKAS

1992

ALBERVILIS

2022

PEKINAS

1994

LILEHAMERIS

1968

GRENOBLIS

OSLAS

1952

OLIMPINIS NAMAS

Naujasis pastatas autentiškai perteikia olimpizmą, olimpinį judėjimą ir Tarptautinio olimpinio komiteto, kaip ikoniško ir skaidraus bendradarbiavimo katalizatoriaus, vaidmenį.

Olimpinio namo dizainas grįstas keturiais pagrindiniais principais:

Integracija

Olimpinio namo žalia spalva dera su natūralia parko aplinka.

Judėjimas

Olimpinio namo forma įkvėpta sportininkų pagal jų sporto šakos judesius.

Taika

Ant Olimpinio namo stogo esantys saulės kolektoriai simbolizuoja taikos paukščio – baltosios balandės, nusileidusios parke, – formą.

Vienybė

Olimpinis namas yra olimpinio judėjimo dalyvių susitikimo vieta, o jo centriniai laiptai, atkartojantys olimpinius žiedus, sujungia skirtingus aukštus.

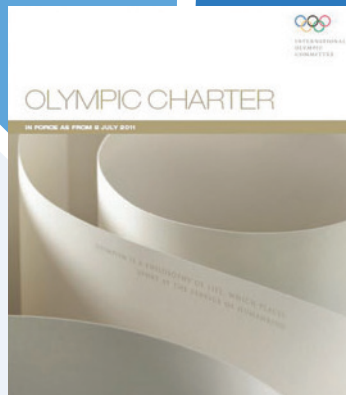
Tarptautinis olimpinis komitetas (TOK) – tai aukščiausioji olimpinio judėjimo valdymo institucija, tarptautinė nevyriausybinė, ne pelno organizacija, kuriai priklauso visos olimpinių žaidynių teisės. Jos būstinė yra Lozanoje, Šveicarijoje.

TARPTAUTINĖ OLIMPINĖ SISTEMA

TOK misija – visame pasaulyje populiarinti olimpizmą ir vadovauti olimpiniam judėjimui.

Siekiant propaguoti olimpines vertybes, TOK

- bendradarbiauja su kompetentingomis viešosiomis ar privačiomis organizacijomis ir institucijomis, siekdamas sportą panaudoti žmonijos labui;
- kovoja su bet kokia olimpinių judėjimą veikiančia diskriminacija;
- skatina ir palaiko etikos propagavimą sporto srityje;
- skiria pastangas užtikrinti, kad vyrų sąžiningo žaidimo dvasia ir būtų draudžiamas smurtas;
- vadovauja kovai su dopingu sporto srityje;
- skatina ir remia priemones, susijusias su sportininkų medicinine priežiūra ir sveikata;
- prieštarauja bet kokiam politiniam ar komerciniam sportininkų ir sporto piktnaudžiavimui;
- siekia rengti olimpines žaidynes aplinkosaugos problemas spręsti skatinančioje ir remiančioje atmosferoje;
- skatina ir remia Tarptautinės olimpinės akademijos (TOA) ir kitų institucijų, dirbančių olimpinio švietimo labui, veiklą;
- skatina ir remia Tarptautinės olimpinės akademijos veiklą;
- remia kitų institucijų, dirbančių olimpinio švietimo labui, veiklą.

Pagrindiniai Olimpinių chartijos principai buvo parengti Pjero de Kuberteno ir patvirtinti Pirmajame olimpiniame kongrese 1894 m.

1. *Demetrios Vikelas*
(1894–1896)

2. *Pierre de Coubertin*
(1896–1925)

3. *Henri de Baillet-Latour*
(1925–1942)

4. *Johannes Sigfrid Edström*
(1946–1952)

5. *Avery Brundage*
(1952–1972)

6. *Michael Morris Killanin*
(1972–1980)

7. *Juan Antonio Samaranch*
(1980–2001)

8. *Jacques Rogge*
(2001–2013)

9. *Thomas Bach*
(nuo 2013)

Per daugiau nei 100 gyvavimo metų TOK vadovavo **devyni prezidentai**.

TOK PREZIDENTAI

Jie yra Demetrijus Vikelas (Demetrios Vikelas) iš Graikijos; baronas Pjeras de Kubertenas (Pierre de Coubertin) iš Prancūzijos; grafas Henris de Baillet-Latūras (Henri de Baillet-Latour) iš Belgijos; Johanesas Zigfridas Edstriomas (Johannes Sigfrid Edström) iš Švedijos; Eiveris Brandidžas (Avery Brundage) iš JAV; baronas Maiklas Morisas Kilaninas (Michael Morris Killanin) iš Airijos; markizas Chuanas Antonijus Samaranchas (Juan Antonio Samaranch) iš Ispanijos; grafas Žakas Rogas (Jacques Rogge) iš Belgijos; Tomas Bachas (Thomas Bach) iš Vokietijos.

Olimpinio solidarumo misija yra organizuoti pagalbą TOK pripažintiems Nacionaliniams olimpiniams komitetams (NOK), ypač tiems, kuriems jos labiausiai reikia.

OLIMPINIS SOLIDARUMAS

Nuo 2001 m. Olimpiniis solidarumas Nacionaliniams olimpiniams komitetams teikia programas pasauliniu ir žemynų lygmeniu, taip pat vadovauja TOK subsidijų už dalyvavimą olimpinėse žaidynėse programai. Prioritetas teikiamas įvairioms sritims, tokioms kaip:

- sportininkų ugdymas visais lygmenimis: elitinis, jaunimo;
- nepropaguojančių dopingo sportininkų apsauga;
- dvikryptė sportininkų karjera;
- pabėgėlių sportininkų parama;
- trenerių ir sporto administratorių mokymas;
- nacionalinės sporto sistemos plėtra;
- NOK struktūros stiprinimas;
- NOK solidarumo mainai;
- propagavimas olimpinų vertybių: tvarumo, lyčių lygybės, socialinio vystymosi, švietimo.

OLYMPIC
SOLIDARITY

*Olimpinio solidarumo
emblema*

Graikijos princas Konstantinas, Pirmųjų šiuolaikinių olimpinų žaidynių organizacinio komiteto prezidentas, sudarė specialų komitetą, skirtą Atėnų olimpinėms žaidynėms skatinti, ir kreipėsi į graikų tautą, prašydamas jų savanoriškų įnašų į olimpinų žaidynių fondą.

Olimpinio judėjimo rėmimas

Olimpinis rėmimas iš tikrųjų prasidėjo 1896 m. vasaros olimpinų žaidynių Atėnuose patvirtinimo dieną. Graikijos princas Konstantinas sudarė specialų komitetą, kuris skatintų Atėnų olimpinės žaidynės, ir kreipėsi į graikų tautą, prašydamas savanoriškų įnašų į olimpinų žaidynių fondą.

Iki 1920-ųjų dauguma TOK išlaidų buvo mokama barono Pjero de Kuberteno iš jo asmeninių lėšų.

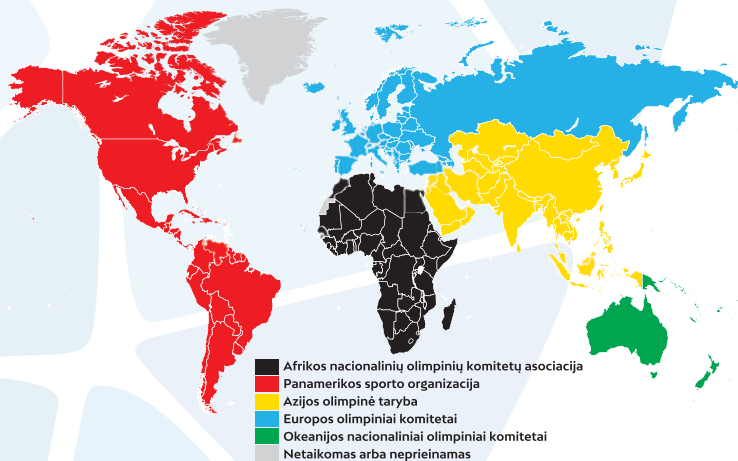

Vila Mon-Repos, Lozana

Kiekviena šalis, dalyvaujanti olimpinėse žaidynėse, turi savo Nacionalinį olimpinį komitetą (NOK). Kiekvienas NOK plėtoja ir palaiko olimpinį judėjimą savo šalyje.

NACIONALINIAI OLIMPINIAI KOMITETAI

- skatina olimpinių principų propagavimą nacionaliniu lygmeniu per švietimą, Nacionalinių olimpinių akademijų veiklą, kultūros programas ir kt.;
- užtikrina Olimpines chartijos laikymąsi savo šalyje;
- skatina aukšto sportinio meistriškumo ir sporto visiems plėtrą;
- padeda organizuoti sportininkų administracinio rengimo kursus ir užtikrina, kad tokie kursai prisidėtų prie olimpinių principų propagavimo;
- imasi veiksmų prieš bet kokią diskriminaciją ir smurtą sporto srityje;
- priima ir įgyvendina Pasaulinį antidopingo kodeksą.

Pasaulio nacionalinių olimpinėjų komitetų asociacija (NOKA) buvo įkurta 1979 m. birželio 26–27 d. San Chuane (Puerto Rikas) vykusioje Konstitucinės generalinės asamblėjos metu.

NOKA yra pasaulinė, skėtinė organizacija, atsakinga už 206 nacionalinių olimpinėjų komitetų (NOK) interesų apsaugą ir skatinimą, taip pat už jų misiją remti olimpinės vertybės visame pasaulyje.

Mario Vázquez Raña iš Meksikos buvo NOKA prezidentas nuo 1979 iki 2012 m., kol jį pakeitė dabartinis prezidentas šeichas Ahmadas al-Fahadas al-Sabahas iš Kuveito. Su šeichu Ahmadu NOKA vykdomajame komitete dirba penki kontinentinių asociacijų prezidentai, kurie eina NOKA viceprezidentų pareigas, ir NOKA generalinė sekretorė Gunilla Lindberg iš Švedijos. Be to, vykdomąjį komitetą sudaro penki atstovai iš kiekvieno žemyno.

NOKA misija:

- skatinti ir ginti bendrus ir kolektyvinius NOK interesus;
- bendradarbiauti su Tarptautiniu olimpinio komitetu, tarptautinėmis federacijomis ir kitais suinteresuotais olimpiniais subjektais, siekiant tobulinti ir skatinti įgyvendinti olimpinio judėjimo tikslus ir jo fundamentalius principus;
- bendradarbiauti su Olimpine solidarumo organizacija kuriant programas, kurios palaikytų ir tobulintų NOK veiklą ir užtikrintų efektyvų NOK išteklių paskirstymą;
- bendradarbiaujant su TOK, skatinti visuotinius NOK gero valdymo principus;
- pripažinti ir bendradarbiauti su kontinentinėmis asociacijomis ir bendradarbiauti su kitomis organizacijomis, kurios palaiko olimpinį judėjimą;
- pripažinti ir remti NOK asociacijas, pripažintas TOK.

Kiekviena olimpinė sporto šaka administruojama Tarptautinės sporto federacijos (TF). TF nustato taisykles ir prižiūri jų laikymąsi atitinkamose sporto šakose. Visos TF yra savarankiškos ir nepriklausomos. TOK suteikia teisę organizuoti sporto šakų, įtrauktų į olimpines žaidynes, varžybas 28-ioms TF, o žiemos olimpinių žaidynių programoje – 7-ioms TF.

TARPTAUTINĖS SPORTO FEDERACIJOS

Pirmosios tarptautinės sporto federacijos buvo įkurtos XIX amžiuje, dar prieš įkūrimą, pavyzdžiui, Tarptautinė gimnastikos federacija (1881 m.), Tarptautinė čiuožimo sąjunga ir Tarptautinė irklavimo draugijų sąjunga (1892 m.).

Tarptautinės sporto federacijos:

- laikydamosi olimpinės dvasios, nustato ir įgyvendina atitinkamų sporto šakų taisykles ir užtikrina jų taikymą;
- užtikrina savo sporto šakų plėtrą visame pasaulyje;
- prisideda prie olimpinės chartijos tikslų, ypač olimpinio judėjimo ir olimpinio švietimo sklaidos, įgyvendinimo;
- išreiškia savo nuomonę dėl olimpinių renginių vykdymo vietų techninių aspektų;
- nustato savo kvalifikacijos kriterijus olimpinių žaidynių varžyboms, laikydamosi Olimpines chartijos;
- teikia techninę pagalbą praktiškai įgyvendinant olimpinio solidarumo programas.

Tarptautinė olimpinė akademija veikia kaip daugiakultūris tarpdisciplininis centras, kurio tikslai yra studijuoti, turtinti ir propaguoti olimpizmą.

TARPTAUTINĖ OLIMPINĖ AKADEMIJA

Tarptautinės olimpinės akademijos tikslas – sukurti tarptautinį kultūros centrą Olimpijoje, išsaugoti ir skleisti olimpinę dvasią, studijuoti ir įgyvendinti edukacinius olimpizmo ir socialinius principus bei sustiprinti olimpinio idealo mokslinį pagrindą, laikantis principų, kuriuos suformulavo senovės graikai ir barono Pjero de Kuberteno iniciatyva, atgaivino šiuolaikinio olimpinio judėjimo puoselėtojai. Nuo **1961 m.** veikianti **senojoje Olimpijoje** (Graikija) Tarptautinė olimpinė akademija suvienijo 153 nacionalines olimpines akademijas iš visų žemynų po vienu dvasiniu skliautu.

Olimpinis muziejus (Lozana, Šveicarija) įsikūręs nuostabiame žaliame parke, jame yra daugybė meno kūrinų ir skulptūrų, kuriuos įvairios šalys pristatė Tarptautiniam olimpiniam komitetui

Olimpinis muziejus

Olimpinio muziejaus idėja priklauso Pjerui de Kubertenui. Tačiau tik septintasis TOK prezidentas Chuanas Antonijus Samarančas sugebėjo įgyvendinti šią idėją.

Olimpinis muziejus pastatytas iš balto marmuro, kaip priminimas apie olimpių žaidynių graikišką kilmę. Siekiant išsaugoti aplinkos grožį, du iš penkių jo aukštų yra pastatyti po žeme.

Olimpinis muziejus oficialiai buvo atidarytas 1993 m. birželio 23 d., per 100-ąsias moderniojo olimpinio judėjimo metines, ir šis renginys tapo pagarbos išraiška jo organizatoriams, ypač Pjerui de Kubertenui, ir penkių žemynų sportininkams, kurie buvo suvienyti olimpinio idealo. 1995 m. Europos Taryba Olimpijį muziejų pripažino Europos metų muziejumi. Visi Olimpijoje muziejaus eksponatai išdėlioti laikantis principo – sujungti sportą ir kultūrą.

Olimpinės žaidynės ir žiemos olimpinės žaidynės yra svarbios sporto šventės šiuolaikiniame pasaulyje. Tai grandioziniai ir ryškūs globalaus masto festivaliai, kuriuose, nepaisant sunkios konkurencijos ir įtemptų sportinių varžybų, karaliauja draugystė ir solidarumas. Žaidynės prikausto milijardus žiūrovų prie televizorių ekranų ir padeda surinkti didžiules lėšas iš priimančiųjų šalių, taip pat rasti daugybę rėmėjų ir partnerių sporto plėtrai. Kiekvienoje šalyje olimpinio medalio laimėjimas laikomas sportinių pasiekimų viršūne.

ŽAIDYNĖS, KURIOS UŽVALDĖ PASAULĮ

Kodėl olimpinės žaidynės tapo tokios populiarios šiuolaikiniame pasaulyje? Greičiausiai todėl, kad olimpinės žaidynės grindžiamos idealų ir principų rinkiniu, kurių organizatoriai ir olimpinių žaidynių dalyviai turi laikytis. Šis idealų rinkinys, bendrai vadinamas olimpizmu, propaguojamas ne tik sportininkų ir oficialių varžybų asmenų, bet ir daugelio pedagogų, verslininkų ir organizacijų, palaikančių šiuos principus. Jie platinami per Olimpinę chartiją, kuri yra pagrindinis Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) valdymo įrankis.

Olimpinių žaidynių istorija apima 29 vasaros olimpinės žaidynės ir 23 žiemos olimpinės žaidynės. Tris kartus (1916, 1940 ir 1944 m.) olimpinės žaidynės neįvyko dėl pasaulinių karų. Tokijo (Japonija, 2020) olimpinės žaidynės buvo nukeltos vieneriems metams dėl koronaviruso pandemijos.

Nr.	METAI	MIESTAS ŠEIMININKAS	ŠALIŲ SKAIČIUS	DALYVIŲ SKAIČIUS
1	1896	Atėnai	14	241
2	1900	Paryžius	24	997
3	1904	Sent Luisas	12	651
4	1908	Londonas	22	2 008
5	1912	Stokholmas	28	2 407
6	1916	Atšauktos dėl Pirmojo pasaulinio karo		
7	1920	Antverpenas	29	2 626
8	1924	Paryžius	44	3 089
9	1928	Amsterdamas	46	2 883
10	1932	Los Andželas	37	1 332
11	1936	Berlynas	49	3 963
12	1940	Atšauktos dėl Antrojo pasaulinio karo		
13	1944	Atšauktos dėl Antrojo pasaulinio karo		
14	1948	Londonas	59	4 104
15	1952	Helsinkis	69	4 955
16	1956	Melburnas	72	3 314
17	1960	Roma	83	5 338
18	1964	Tokijas	93	5 151
19	1968	Meksikas	112	5 516
20	1972	Miunchenas	121	7 134
21	1976	Montrealis	92	6 084
22	1980	Maskva	80	5 179
23	1984	Los Andželas	140	6 829
24	1988	Seulas	159	8 391
25	1992	Barselona	169	9 356
26	1996	Atlanta	197	10 318
27	2000	Sidnėjus	199	10 651
28	2004	Atėnai	201	10 625
29	2008	Pekinas	204	10 942
30	2012	Londonas	204	10 500
31	2016	Rio de Žaneiras	206	11 237
32	2020	Tokijas	205	11 656

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

ŽIEMOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

Nr.	METAI	MIESTAS ŠEIMININKAS	ŠALIŲ SKAIČIUS	DALYVIŲ SKAIČIUS
1	1924	Šamoni	16	258
2	1928	Sankt Moricas	25	464
3	1932	Leik Plasidas	17	252
4	1936	Garmišas-Partenkirchenas	28	646
5	1948	Sankt Moricas	28	669
6	1952	Oslas	30	694
7	1956	Kortina d'Ampečas	32	821
8	1960	Skvo Valis	30	665
9	1964	Insbrukas	36	1 091
10	1968	Grenoblis	37	1 158
11	1972	Saporas	35	1 006
12	1976	Insbrukas	37	1 123
13	1980	Leik Plasidas	37	1 072
14	1984	Sarajevas	49	1 272
15	1988	Kalgaris	57	1 423
16	1992	Albervilis	64	1 801
17	1994	Lilehameris	67	1 737
18	1998	Naganas	72	2 176
19	2002	Solt Leik Sitis	77	2 399
20	2006	Turinas	80	2 508
21	2010	Vankuveris	82	2 566
22	2014	Sočis	88	2 800
23	2018	Pjongčangas	92	2 963
24	2022	Pekinas	91	2 897

Olimpiniai plakatai

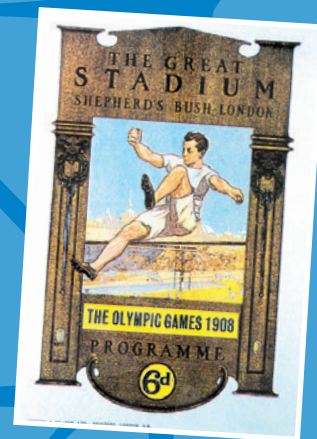
Atėnai, 1896

Paryžius, 1900

Sent Luisas, 1904

Londonas, 1908

Stokholmas, 1912

Antverpenas, 1920

Šamoni, 1924

Paryžius, 1924

Sankt Moricas, 1928

Amsterdamas, 1928

Leik Plasidas, 1932

Los Andželas, 1932

Garmiņas-Partenkirchenas, 1936

Berlynas, 1936

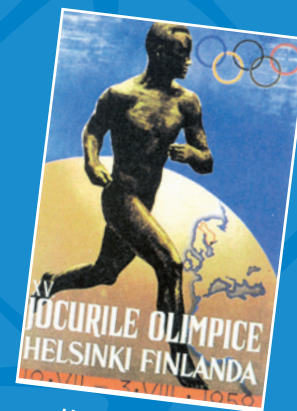
Sankt Moricas, 1948

Londonas, 1948

Oslas, 1952

Helsinki, 1952

Kortina d'Ampeccas, 1956

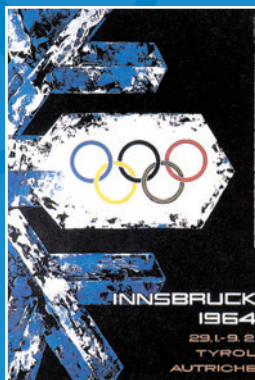
Melburnas, 1956

Skvo Valis, 1960

Roma, 1960

Insbukas, 1964

Tokijas, 1964

Grenoblis, 1968

Meksikas, 1968

Saporas, 1972

Miunchenas, 1972

Insbukas, 1976

Monrealis, 1976

Leik Plasidas, 1980

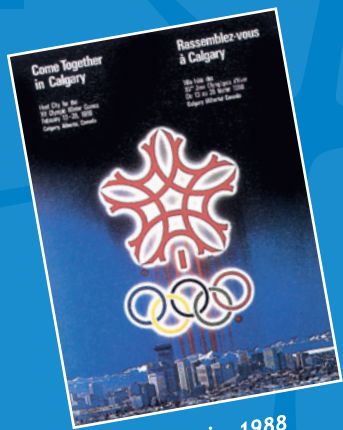
Maskva, 1980

Sarajevas, 1984

Los Andželas, 1984

Kalgaris, 1988

Seulas, 1988

Albervilis, 1992

Barselona, 1992

Lilehameris, 1994

Atlanta, 1996

Naganas, 1998

Sidnėjus, 2000

Solt Leik Sitis, 2002

Atėnai, 2004

Turinas, 2006

Pekinas, 2008

Vankuveris, 2010

Londonas, 2012

Sočis, 2014

Rio de Žaneiras, 2016

Pjongčangas, 2018

Tokijas, 2020

Paryžius, 2024

Milano Kortina, 2026

Los Andželas, 2028

Pekinas, 2022

2032

Įsivaizduokite, kad jūsų gimtajame mieste planuojama surengti 2032 m. olimpinės žaidynes. Pabandykite sukurti plakatą!

Olimpinių žaidynių programoje
esančios sporto šakos

Iki šiol olimpinėje programoje yra
28 sporto šakos, kurios apima
42 rungtis.

VASAROS OLIMPINĖS SPORTO ŠAKOS

Badmintonas

Baidarių ir kanojų irklavimas

Sprintas

Slalomas

Boksas

Buriavimas

Dviračių sportas

BMX dviračių lenktynės

Laisvojo stiliaus BMX krosas

Kalnų dviračių lenktynės

Plento dviračių lenktynės

Treko dviračių lenktynės

Dziudo

Fechtavimas

Futbolas

Gimnastika

Meninė gimnastika

Sportinė gimnastika

Šuoliai ant batuto

Golfas (nuo 2016)

Imtynės

Graikų-romėnų

Laisvojo stiliaus

Irklavimas

Krepšinis

3x3

Krepšinis

Lengvoji atletika

Rankinis

Regbis-7

Stalo tenisas

Sunkioji atletika

Šaudymas

Šaudymas iš lanko

Šiuolaikinė penkiakovė

Tekvondo

Tenisas

Tinklinis

Tinklinis

Paplūdimio tinklinis

Triatlonas

Vandens sportas

Plaukimas

Atvirų vandenų plaukimas

Šuoliai į vandenį

Dailusis plaukimas

Vandensvydis

Žirgų sportas

Dailusis jojimas

Trikovė

Konkūras

Žolės riedulys

Pasaulio šalyse, kur žemos temperatūros paverčia vandenį ledu ir lietu sniegu, žmonės dažniausiai užsiima tokiomis sporto šakomis kaip čiuožimas, slidinėjimas ir rogučių sportas. Pirmosios olimpinės žaidynės, į kurių programą buvo įtrauktos šios sporto šakos, buvo surengtos Prancūzijoje, Šamoni mieste, 1924 m.

ŽIEMOS OLIMPINĖS SPORTO ŠAKOS

Šiuo metu žiemos olimpinių žaidynių programą sudaro 7 sporto šakų 15 rungčių: akmenslydis, biatlonas, bobslėjus, rogučių sportas, čiuožimas, ledo ritulys, slidinėjimas, slidinėjimo alpinizmas.

Akmenslydis

Biatlonas

Bobslėjus

Bobslėjus

Skeletonas

Rogučių sportas

Čiuožimas

Dailusis čiuožimas

Greitasis čiuožimas trumpuoju taku

Ledo ritulys

Slidinėjimas

Kalnų slidinėjimas

Akrobatinis slidinėjimas

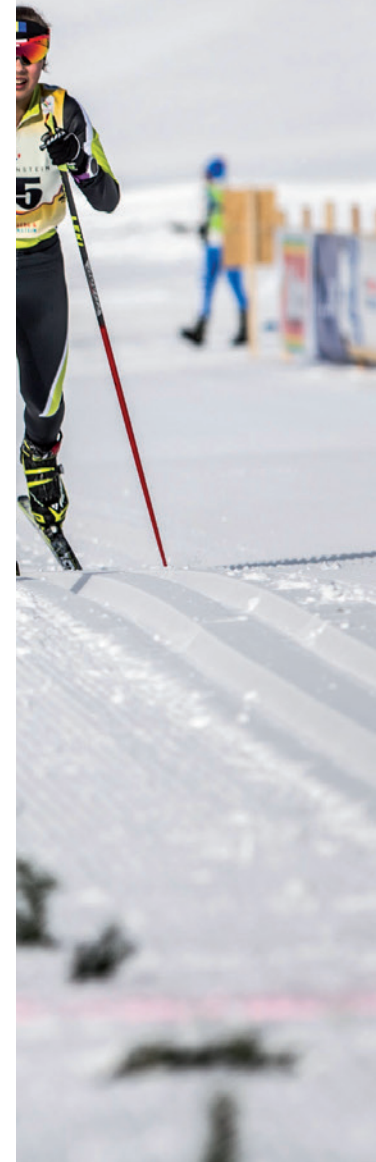
Snieglenčių sportas

Slidinėjimo lenktynės

Šiaurės dvikovė

Šuoliai su slidėmis

Slidinėjimo alpinizmas

Geriausių sportininkų, kurie pasiekė įspūdingas pergales, vardai įrašyti į olimpiinių žaidynių istoriją. Tačiau tarp šių geriausių sportininkų išsiskiria kai kurie, kurių puikūs rezultatai priklauso Olimpino sporto šlovės muziejui ir kurie yra savo šalių bei viso olimpino judėjimo pasididžiavimas.

IŠSKIRTINIAI SPORTO PASIEKIMAI

Paavo Nurmi

iš Suomijos iškovojo rekordinius 12 medalių (9 aukso ir 3 sidabro) bėgimo rungtyse, kuriose varžėsi olimpinėse žaidynėse nuo 1920 iki 1928 m.

Džesis Ovensas

JAV sprinteris Džesis Ovensas (Jesse (tikr. James) Owens) sprintu į olimpinę istoriją įskriejo laimėjęs keturis aukso medalius 1936 m. olimpinėse žaidynėse Berlyne (bėgimas ir šolis į tolį). 1935 m. gegužės 25 d. jis per valandą pasiekė penkis pasaulio rekordus, o jo šolio į tolį rekordas nebuvo įveiktas ketvirtį amžiaus.

Francina Blankers-Koen

iš Nyderlandų, pirmoji moteris sportininkė, laimėjusi 4 aukso medalius vienoje olimpinėse žaidynėse (Londonas, 1948 m.). Per savo karjerą ji pasiekė 16 pasaulio rekordų aštuoniose bėgimo rungtyse. 1999 m. Tarptautinė lengvosios atletikos federacija (IAAF) Blankers-Koen pripažino geriausia XX amžiaus moterų lengvosios atletikos sportininke.

Borisas Shaklinas

iš Ukrainos, tuomet buvusios Sovietų Sąjungos sudėtyje, laimėjo 13 olimpiinių gimnastikos medalių (septynis aukso). Jis stovėjo ant olimpino podiumo trejose olimpinėse žaidynėse (1956–1964).

Larisa Latynina

iš Ukrainos, tuomet buvusios Sovietų Sąjungos sudėtyje, per savo sportinę karjerą (1956–1964) iškovojo 18 gimnastikos olimpiinių medalių, iš kurių devynis aukso. Ji buvo XX amžiaus daugiausia apdovanota olimpietė.

Tonis Saileris

iš Austrijos, pravarde Blitz iš Kitz (vokiškai „blyksnis“), tapo vieninteliu trīgubu kalnų slidinėjimo (greitasis nusileidimas, slalomas ir didysis slalomas) aukso medalininku 1956 m. žiemos olimpinėse žaidynėse (Kortina d'Ampece).

Lidia Skoblikova

iš Rusijos, tuo metu buvusios Sovietų Sąjungos sudėtyje, žiemos olimpinėse žaidynėse (1960–1964) iškovojo šešis aukso medalius – rekordinį skaičių – greitojo čiuožimo varžybose.

Reineris Klimke

iš Vokietijos, šešis kartus olimpinis čempionas (aukščiausias jojimo sporto pasiekimas) 1964, 1968, 1976, 1984 (2) ir 1988 m., šešis kartus pasaulio čempionas ir 10 kartų tapęs Europos čempionu.

Birgit Fischer

iš Vokietijos, aštuonis kartus olimpinė čempionė (1980, 1988, 1992, 1996, 2000 ir 2004 m.), 12 olimpinų medalių laimėtoja ir 35 kartus pasaulio baidarių ir kanojų irklavimo čempionė. Ji yra jauniausia (18 metų 1980 m.) ir vyriausia (42 metų 2004 m.) olimpinė baidarių ir kanojų irklavimo čempionė. B. Fischer taip pat yra istorijoje vienintelė moteris, kuri laimėjo olimpinius medalius per 24 metų laikotarpį.

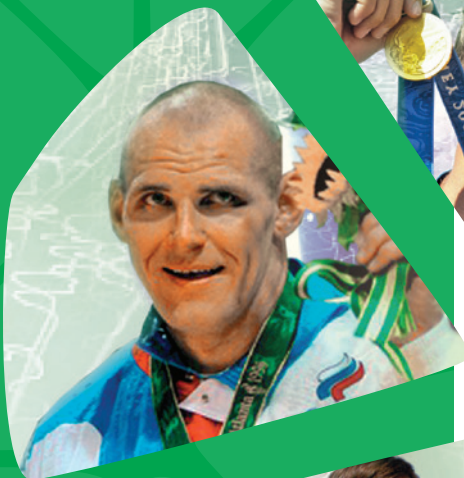

Carltonas Lewis

iš JAV laimėjo devynis aukso ir vieną sidabro medalį ketveriose iš eilės olimpinėse žaidynėse (1984–1996) 100 m, 200 m, 4x100 m estafetėje ir šuolio į tolį rungtyse.

Aleksandras Karelinas

iš Rusijos, triskart olimpinis čempionas (1988, 1992 ir 1996 m.), olimpinis sidabro medalininkas 2000 m., devynis kartus pasaulio imtynių čempionas ir Fair Play apdovanojimo laureatas. Vienas iš 25 geriausių XX a. sportininkų.

Stevenas Redgreivas

iš Didžiosios Britanijos buvo itin sėkmingas irkluotojas. Jis yra penkis kartus olimpinis čempionas (1984, 1988, 1992, 1996 ir 2000 m.) ir devynis kartus pasaulio čempionas, nepaisant diabeto.

Viktoras Sanejevas

iš Gruzijos, tuomet buvusios Sovietų Sąjungos dalies, buvo trišuolio rungties triskart olimpinis čempionas (1968, 1972 ir 1976 m.), sidabro medalininkas 1980 m. Maskvos olimpinėse žaidynėse, Europos čempionas ir triskart pasaulio rekordininkas.

Sergejus Bubka

iš Ukrainos, tuomet buvusios Sovietų Sąjungos dalies, 1988 m. olimpinis čempionas (šuolis su kartimi) ir šešis kartus pasaulio čempionas (vėliau), pagerinęs 35 pasaulio rekordus (atvirose ir uždaroje patalpose). 2003 m. jam buvo įteiktas Tarptautinės sporto akademijos Laureus Sporto apdovanojimas kategorijoje „Amžiaus pasiekimas“, o 2008 m. jis buvo pripažintas UNESCO čempionu nominacijoje „Sportas“.

Draženas Petrovičius

iš Kroatijos, tuo metu buvusios Jugoslavijos dalies, iškovojo du sidabro medalius (1998, 1992 m.) ir vieną bronzos medalį (1984 m.) olimpinėse krepšinio varžybose, aukso ir bronzos medalius FIBA pasaulio čempionate, aukso ir bronzos medalius FIBA Europos čempionate, šešis Europos metų žaidėjo apdovanojimus, keturis Eurostar apdovanojimus ir du kartus buvo pripažintas Europos krepšinio meistras.

Bjornas Erlendas Dalis (Bjørn Erlend Dæhlie)

iš Norvegijos iškovojo 12 medalių slidinėjimo rungtyse (aštuonis aukso ir keturis sidabro) trijose žiemos olimpinėse žaidynėse iš eilės (1992, 1994 ir 1998 m.).

Jeannie Longo Ciprelli

iš Prancūzijos, 1992, 1996 ir 2000 m. laimėjusi dviračių sporto keturis olimpinius medalius (vieną aukso, du sidabro ir vieną bronzos), dalyvavo penkeriose olimpinėse žaidynėse. Jeannie buvo 38 metai, kai laimėjo paskutinį aukso medalį, ir 42 metai, kai laimėjo paskutinį bronzos medalį.

Maiklas Fredas Phelpsas

18 kartų olimpinis plaukimo čempionas. Jis yra olimpinė žaidynių istorijoje daugiausia medalių (22) laimėjęs sportininkas (18 aukso, du sidabro ir du bronzos). 2008 m. XXIX olimpinėse žaidynėse jis laimėjo aštuonis olimpinis aukso medalius, iš kurių septyniose rungtyse pagerino pasaulio rekordą. 2012 m. XXX olimpinėse žaidynėse Maiklas laimėjo keturis aukso medalius. Jis pagerino 39 pasaulio rekordus.

Sąžininga kova (Fair Play) yra daugiau nei tik taisyklių laikymasis. Tai galimybė kartu su konkurentais tobulinti savo įgūdžius ir siekti pergalės sąžiningomis priemonėmis. Sporte apgavikams vietos nėra, nes jie sumenkina sportinio varžymosi dvasią ir nuvilia žiūrovus. Modernaus sporto sąžiningumo reikalavimai grindžiami savigarba, meile žaidimui ir pagarba varžovams.

SAŽININGA SPORTINĖ KOVA

Pjero de Kuberteno taurė už kilnų poelgį įteikiama tarptautinio Sąžiningos kovos (Fair Play) komiteto sprendimu

Sąžininga sportinė kova yra sporto bendruomenės elgesio kodeksas.

Tai reiškia, kad sportininkai, treneriai, sirgaliai ir visi, susiję su sportu, turi gerbti taisykles, elgtis sąžiningai ir dorai.

Sportininkams teikiamos įvairios premijos, siekiant skatinti taurų elgesį. Vienas tokių apdovanojimų yra Pjero de Kuberteno taurė, įteikiama už kilnius poelgius.

Kiekvienais metais ši taurė įteikiama sportininkui, kuris rodo sąžiningos kovos pavyzdį, nepriklausomai nuo jo šlovės, statuso (mėgėjo ar profesionalo) ar amžiaus. Kitaip tariant, šį apdovanojimą gali laimėti bet kas, jei tik jo veiksmai atitinka sąžiningo sporto taisykles ir yra atliekami kilniais motyvais.

Sąžininga sportinė kova Kai kovoju sąžiningai, aš:

laikausi taisyklių;
gerbiu teisėjus ir sutinku su jų sprendimais;
gerbiu varžovus;
suteikiu visiems lygias galimybes laimėti;
visuomet kontroliuoju savo veiksmus.

MOTERŲ DALYVAVIMAS OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE

Laikydamasis senovės graikų olimpinio sporto tradicijų, Pjeras de Kubertenas griežtai priešinosi moterų dalyvavimui olimpinėse žaidynėse. Tačiau jo pažiūros nesutrukdė moterims varžytis. Moterys pirmą kartą dalyvavo antrosiose olimpinėse žaidynėse **1900 m. Paryžiuje**, tačiau tik trijų sporto šakų: **teniso**, **buravimo** ir **golfo** varžybose.

Pirmoji moteris sportininkė, tapusi modernių olimpinio žaidynių čempione, buvo britų teniso žaidėja **Charlotte Cooper**.

Bėgant laikui moterų dalyvių skaičius olimpinėse žaidynėse labai išaugo. 2024 m. vasaros olimpinėse žaidynėse Paryžiuje moterys sudarys daugiau nei 48 % visų atletų. Tai buvo pasiekta sutelktomis ir koordinuotomis Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) ir tarptautinių federacijų pastangomis.

Sporto rungtys olimpinio žaidynių programoje

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

METAI	IŠ VISO RUNGČIŲ	MOTERŲ VARŽYBOS	% NUO VISŲ DALYVIŲ
1896	43	-	-
1900	86	3	3,5
1904	89	3	3,3
1908	107	3	2,8
1912	102	6	5,9
1920	152	6	3,9
1924	126	11	8,73
1928	109	14	12,84
1932	117	14	11,96
1936	129	15	11,62
1948	136	19	13,97
1952	149	25	16,77
1956	151	26	17,21
1960	150	29	19,33
1964	163	33	20,24
1968	172	39	22,67
1972	195	43	22,05
1976	198	49	24,74
1980	203	50	24,63
1984	221	62	28,05
1988	237	74	31,22
1992	257	86	33,46
1996	271	97	35,79
2000	300	120	40,00
2004	301	124	41,20
2008	302	127	42,05
2012	302	132	43,70
2016	306	144	47,05
2020	339	156	48,60

ŽIEMOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

METAI	IŠ VISO RUNGČIŲ	MOTERŲ VARŽYBOS	% NUO VISŲ DALYVIŲ
1924	16	2	12,5
1928	14	2	14,28
1932	14	2	14,28
1936	17	3	17,64
1948	22	5	22,72
1952	22	6	27,27
1956	24	7	29,16
1960	27	11	40,74
1964	34	13	38,23
1968	35	13	37,14
1972	35	13	37,14
1976	37	14	37,83
1980	38	14	36,84
1984	39	15	38,46
1988	46	18	39,13
1992	57	25	43,86
1994	61	27	44,26
1998	68	31	45,58
2002	78	36	46,15
2006	84	39	46,42
2010	86	40	46,95
2014	98	47	47,96
2018	102	44	43,1*
2022	109	58	53

* Be 44 moterų varžybų, įvyko 7 mišrių porų/komandų ir 2 atviros varžybos

Nuo pat 9-ojo dešimtmečio pradžios Chuano Antonijaus Samarančo, 7-ojo Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) prezidento, pastangomis moterims buvo patikėta vadovauti skirtingiems olimpinio judėjimo segmentams. Šiuo metu po TOK sprendimo ne mažiau kaip 20 % visų TOK, nacionalinių olimpinių komitetų ir tarptautinių sporto federacijų pozicijų turėtų būti užimta moterų.

1997 m. **pirmą kartą olimpinio judėjimo istorijoje** moteris **Ana Defranz** buvo išrinkta **TOK viceprezidente**. Šiandien TOK komisijose moterų skaičius siekia daugiau nei 45 procentus.

1936 m. Berlynas: pirmoji olimpijų žaidinių televizijos transliacija.
1960 m. Roma: pirmoji visa olimpijų žaidinių televizijos transliacija.
1980 m. Maskva: naujienu agentūros turi prieigą prie centrinės kompiuterinės žaidinių sistemos.
1996 m. Atlanta: pirmasis olimpijų žaidinių tinklalapis internete.
2000 m. Sidnėjus: pirmoji elektroninės komercijos sistema, skirta prekėms su olimpiuju prekės ženklų parduoti.
2004 m. Atėnai: pirmoji olimpiuju žaidinių integruotos informacijos palaikymo sistema.
2008 m. Pekinas: pirmoji olimpiuju žaidinių HD televizijos transliacija.

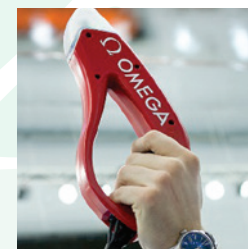
TECHNOLOGINIS PROGRESAS IR OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

2012 m. Londonas: buvo naudojamos skaitmeninės starto kaladėlės bėgikams, aprūpinta tiksliausia slėgio stebėjimo sistema, siekiant išvengti klaidų ir sustabdymų, taip pat japonų „Twincam“ sistema filmuojami po vandeniu vandens sporto šakų sportininkai.

2014 m. Sočis: pirmą kartą šuolių su slidėmis varžybose buvo naudota elektroninė starto sistema, taip pat specialios kompiuterinės programos, skirtos teisėjams padėti dailiojo čiuožimo varžybose.

Pirmoji olimpiuju žaidinių televizijos transliacija įvyko 1936 m. XI Berlyno olimpinėse žaidynėse

2012 m. Londonas – pirmą kartą visos varžybos buvo nufilmuotos naudojant „Super Hi-Vision“ formatą – pažangiausią televizijos sistemą pasaulyje

2014 m. Sočis – pirmą kartą buvo naudota elektroninė starto signalo perdavimo sistema šuolių su slidėmis varžybose ir speciali kompiuterinė programa, skirta teisėjams dailiojo čiuožimo varžybose

Pirmosios šiuolaikinės olimpinės žaidynės 1896 m. Atėnuose sulaukė didelio žiniasklaidos dėmesio. 11 fotožurnalistų padėjo sužinoti daugybę detalių apie šias olimpinės žaidynes ir jų dalyvius. **Tarptautinė sporto žurnalistų asociacija (AIPS), įkurta 1924 m.**, taip pat labai prisidėjo prie olimpinė žaidynių populiarinimo. **1967 m.** buvo įkurta **TOK spaudos komisija**, po jos – **TOK televizijos komisija (1971 m.)** ir **TOK radijo komisija (1983 m.)**. Šios priemonės užtikrino glaudžius ryšius tarp Tarptautinio olimpinio komiteto ir žiniasklaidos.

ŽINIASKLAIDA

Televizijos transliacijos **Pekino olimpijų žaidynių** varžybų metu pritraukė per **4 milijardus žiūrovų** prie TV ekranų.

Žiemos olimpijų žaidynių Vankuveryje renginius apžvelgė beveik **10 000 akredituotų žurnalistų**.

Londono olimpinės žaidynės apžvelgė daugiau nei 21 000 akredituotų žiniasklaidos atstovų, o tai pasiekė pasaulinę auditoriją, kurią sudarė **daugiau nei 4 milijardai žiūrovų**.

Žiemos olimpijų žaidynių Sočyje varžybos buvo transliuojamos **159 šalyse per 464 kanalus**.

Olimpinio judėjimo raidoje susidurta su daugeliu problemų ir iššūkių. Pagrindinės ir reikšmingiausios olimpinio sporto problemos yra dopingas, blogas teisėjavimas, aplinkos apsauga ir saugumas.

OLIMPINIO SPORTO PROBLEMOS

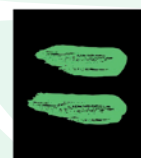
Sąžininga kova

Dopingas, arba vadinamųjų sporto rezultatus gerinančių medžiagų vartojimas, suteikia vienpusį pranašumą prieš tuos varžovus, kurie nevartoja nelegalių medžiagų. Tai yra šiurkštus olimpizmo filosofijos, kuri skatina sąžiningas sąlygas visiems sportininkams, pažeidimas. Dopingo praktika yra pavojinga sveikatai ir netgi gali kelti grėsmę sportininko gyvybei. Tragiškas atsitikimas įvyko danui dviratininkui K. Jensenui, kuris mirė po to, kai 1960 m. Romos olimpinėse žaidynėse vartojo amfetaminą. Tai paskatino TOK įkurti medicinos komisiją ir pradėti kovoti su dopingu.

Pirmieji dopingo testai buvo atlikti Tokijuje 1964 m., o vėliau, 1968 m., tiek žiemos, tiek vasaros olimpinėse žaidynėse, TOK medicinos komisija pirmą kartą atliko išsamius antidopingo testus, iš viso 753 mėginius. Būtent 1968 m. olimpinėse žaidynėse Meksiko mieste įvyko pirmasis atvejis, kai olimpinis sportininkas, kurio dopingo testas buvo teigiamas, buvo diskvalifikuotas dėl alkoholio vartojimo.

Skandalai supurtė 1988 m. vasaros olimpines žaidynes Seule. 10 sportininkų buvo diskvalifikuoti po to, kai dopingo testai parodė steroidų vartojimą.

1999 m., remiantis TOK, buvo įkurta Pasaulio antidopingo agentūra, siekiant koordinuoti kovą su neteisėtu dopingo medžiagų vartojimu sporte.

**WORLD
ANTI-DOPING
AGENCY**

play true

Traumos

Traumos, patirtos treniruotėse ir varžybose, sutrikdė daugelio žinomų sportininkų karjerą, dažnai ją nutraukdamos ir padarydamos jų sunkias pasiruošimo pastangas bevertėmis. Niekas negali būti svarbiau olimpiniam judėjimui nei sportininkų sveikata ir gerovė visų varžybų metu.

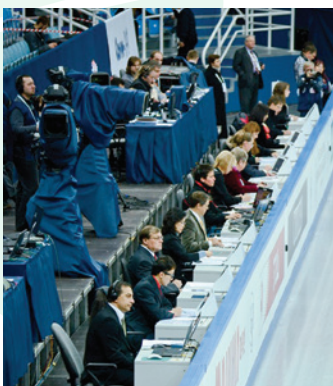
Traumos, patirtos treniruotėse ir varžybose, yra didelė grėsmė sportinink.

Blogas teisėjimas

Blogi teisėjų sprendimai įvairiose sporto šakose sumenkina vieną iš fundamentalių olimpizmo principų – užtikrinti sąžiningumą ir lygias galimybes visiems žaidynių dalyviams.

Dėl netinkamo teisėjavimo 2002 m. žiemos olimpinėse žaidynėse Solt Leik Sityje buvo įteikti du aukso medalių komplektai porinio dailiojo čiuožimo varžybose

Aplinkos apsauga

Olimpinių žaidynių organizatoriai susiduria su rimtais aplinkosaugos iššūkiais. Sporto įrenginių ir kitos infrastruktūros statyba žaidynėms, dalyvių ir svečių apgyvendinimas, tūkstančių turistų buvimas olimpinėse vietose, transportas ir atliekų tvarkymas kelia potencialią grėsmę aplinkai. Norint išvengti aplinkos taršos, būtina įgyvendinti prevencines priemones.

Po didelių tarptautinių varžybų dažnai būna kalnai šiukšlių ir tuščių butelių.

Saugumas

Olimpinių žaidynių organizatoriams ypač svarbu užtikrinti olimpinių žaidynių dalyvių, svečių ir žiūrovų saugumą. Taip pat būtina neutralizuoti potencialius teroristinius išpuolius. 2008 m. Pekino olimpinėse žaidynėse saugumą užtikrino apie 110 000 pareigūnų, kurie budėjo sporto objektuose, varžybų vietose, olimpiniam kaimelyje, žiniasklaidos, komunikacijos centruose ir viešose miesto vietose.

Siekiant užtikrinti saugumą per XXX olimpinės žaidynės Londone, buvo įrengta 500 000 vaizdo stebėjimo kamerų, skirtų eismui ir žmonių srautams mieste stebėti. Jos buvo valdomos iš vieno valdymo centro.

XXII žiemos olimpinėse žaidynėse Sočyje buvo naudojama saugumo sistema, vadinama *Security Overlay Domain System (SODS)*, skirta prieigai prie olimpinių arenų kontroliuoti, kartu su akreditavimo ir bilietų sistemomis bei padedant Rusijos pasienio tarnybai.

Kalnas šiukšlių po paskutinių olimpinių žaidynių

Šiuolaikinės technologijos užtikrina aukščiausią saugumo lygį. Londonas, 2012 m.

119-oji Tarptautinio olimpinio komiteto sesija Gvatemaloje (2007 m.) TOK prezidento Žako Rogo (Jacques Rogge) iniciatyva priėmė istorinį sprendimą surengti jaunimo olimpinės žaidynės.

JAUNIMO OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

Pirmosios jaunimo olimpinės žaidynės, skirtos jauniems sportininkams nuo 14 iki 18 metų, vyko Singapūre 2010 m. rugpjūčio 14–26 d.

3 531 jaunas sportininkas iš 204 šalių varžėsi dėl 201 medalių komplekto 26 sporto šakose. Atidarymo ceremonijoje Singapūro prezidentas Sellapanas Ramanathanas paskelbė Jaunimo olimpinės žaidynės atidarytas. 16-metis Darrenas Choy (buriavimas) uždegė olimpinę liepsną centriniame ugnies katile Marina Bay stadione. Caroline Chew visų olimpinių sportininkų vardu prisiekė olimpinę priesaiką.

Pirmosios jaunimo žiemos olimpinės žaidynės vyko 2012 m. sausio 13–22 d. Insbrike (Austrija).

Jose dalyvavo 1 059 sportininkai, sulaukę 14–18 metų, iš 67 šalių, varžėsi dėl 63 medalių komplektų 15-oje sporto šakų. Atidarymo ceremonijoje Austrijos prezidentas Heinzas Fischeris paskelbė Pirmąsias jaunimo žiemos olimpinės žaidynes atidarytas.

Įžiebtį ugnį pagrindiniame ugnies katilė „Bergizel“ stadione garbė buvo suteikta Egonui Zimmermanui, 1964 m. greitojo čiuožimo olimpiniam čempionui, Franzui Klammeriui, 1976 m. kalnų slidinėjimo rungties olimpiniam čempionui, ir Paului Gerstgraserui, 16 metų amžiaus Austrijos šuolininkui su slidėmis.

Olimpinę priesaiką jaunųjų sportininkų vardu davė 16 metų amžiaus kalnų slidininkė Christina Ager.

Antrosios jaunimo olimpinės žaidynės vyko Nandzinge (Nanjing, Kinija) 2014 m. rugpjūčio 16–28 d.

Jose dalyvavo 3 600 jaunųjų sportininkų iš 201 šalies, jie varžėsi dėl 222 medalių komplektų 28 sporto šakose. Olimpinė liepsna centrinio stadiono ugnies katile buvo uždegta Chen Ruolin – keturiskart olimpinės čempionės ir penkiskart pasaulio šuolių į vandenį nuo 10 metrų aukščio platformos čempionės.

BUENOS AIRES 2018

JUEGOS OLÍMPICOS DE LA JUVENTUD

Trečiosios jaunimo olimpinės žaidynės vyko 2018 m. spalio 1–12 d. Argentinos sostinėje Buenos Airėse.

Jose dalyvavo 3 997 jaunieji sportininkai iš 206 šalių, jie varžėsi 32 sporto šakų 239 rungtyse. Atidarymo ceremonija vyko 2018 m. spalio 6 d. Buenos Airėse.

Lillehammer 2016

Youth Olympic Games

Antrosios jaunimo žiemos olimpinės žaidynės vyko 2016 m. vasario 12–21 d. Lillehameryje (Norvegija).

Daugiau nei 1 000 jaunųjų sportininkų varžėsi sporto arenose, pastatytose 1994 m. žiemos olimpinėms žaidynėms.

Po Insbruko Lillehameris tapo antruoju miestu, kuris surengė žiemos olimpinės žaidynes ir jaunimo žiemos olimpinės žaidynes.

LAUSANNE 2020

Youth Olympic Games

Trečiosios jaunimo žiemos olimpinės žaidynės vyko 2020 m. sausio 10–19 d. Lozanoje, Šveicarijoje.

Dalyvių skaičius – 1 788 jaunieji sportininkai, kurie varžėsi aštuonių sporto šakų 81 rungtyje. Šios žaidynės buvo pagrindinis tarptautinis įvairių sporto šakų renginys ir kultūros festivalis, vykęs Lozanoje, TOK namuose.

GANGWON 2024

Ketvirtosios jaunimo žiemos olimpinės žaidynės vyko 2024 m. sausio 19 – vasario 1 d. Gangvono provincijoje, Pietų Korėjoje.

Jose dalyvavo 1 803 jaunieji sportininkai iš 79 šalių, jie varžėsi septynių sporto šakų 81 rungtyje.

DAKAR 2026

2026 m. jaunimo vasaros olimpinės žaidynės, kurios iš pradžių buvo numatytos 2022 m., bus ketvirtosios jaunimo vasaros olimpinės žaidynės ir vyks Dakare, pirmasis TOK renginys Afrikoje.

2020 m. liepos mėn. TOK ir Senegalo vyriausybė susitarė nukelti žaidynes į 2026 m. dėl operatyvinių ir ekonominių pasekmių, susijusių su 2020 m. vasaros olimpinė žaidynių nukėlimu į 2021 m. liepos mėn. dėl COVID-19 pandemijos.

„Senasis žemynas“, dar vienas Europos žemyno, kuriame gyvename, pavadinimas, yra senovės graikų civilizacijos lopšys. Viena seniausių civilizacijų Žemėje ir olimpinių žaidynių gimtinė. Šis unikalus renginys vyko čia daugiau nei tūkstantį metų (nuo 776 m. pr. Kr. iki 393 m. po Kr., kitaip tariant, 1168 m.).

EUROPA OLIMPINIAME JUDĖJIME

Visi svarbūs artefaktai, liudijantys modernių olimpinių žaidynių atgimimą, taip pat yra susiję su Europa. XV–XVI a. būtent Europoje po šimtmečių likusi užmarštyje vėl atgijo olimpinių žaidynių sąvoka.

Olimpinės žaidynės buvo bandoma sugrąžinti XVII ir XVIII a. daugelyje pasaulio šalių: Anglijoje, Prancūzijoje, Rusijoje, Švedijoje, Vokietijoje, Vengrijoje ir galiausiai **Graikijoje**.

Vis dėlto pagrindinis olimpinių žaidynių atgimimo idėjos iniciatorius buvo baronas **Pjeras de Kubertenas, prancūzų humanistas, švietėjas, istorikas, pedagogas, literatas ir sociologas**. Jis buvo europietis, kuris sugebėjo įtikinti skirtingas tautas paremti šią idėją ir įgyvendinti ją šiuolaikinėje aplinkoje.

*Demetrios Vikelas
(Graikija)*

*Jiří Guth-Jarkovský
(Bohemija)*

*Ferenc Kemeny
(Vengrija)*

Dvylika iš 15 pirmųjų Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) narių, išrinktų dar 1894 m., buvo Europos šalių piliečiai: pirmasis TOK prezidentas **Demetrios Vikelas** buvo iš Graikijos, **Pjeras de Kubertenas (Pierre de Coubertin)** ir **Ernest Callot** – iš Prancūzijos, **Victor Balck** – iš Švedijos, **Aleksejus Butovskis** – iš Rusijos, **Charles Herbert** ir **Arthur Russell**, 2-asis Amptilio (Ampthill) baronas, – iš Didžiosios Britanijos, **Jiří Guth-Jarkovský** – iš Bohemijos, **Ferenc Kemény** – iš Vengrijos, **Maxime de Bousies** – iš Belgijos, **Mario Lucchesi-Palli** ir **Riccardo Andria Carafa** – iš Italijos.

Neįmanoma įsivaizduoti **Pirmųjų olimpijų žaidynių (1896 m. Atėnuose)** be Europos sportininkų. Iš 14 dalyvavusių šalių **11 atstovavo Europai** (Austrija, Bulgarija, Didžioji Britanija, Vengrija, Vokietija, Graikija, Danija, Italija, Prancūzija, Šveicarija ir Švedija).

Per daugiau nei 116 metų moderniojo olimpinio judėjimo istorijos tik devyniems visuomenės veikėjams teko garbė vadovauti tarptautiniam olimpiniam judėjimui, iš jų aštuoni **TOK prezidentai buvo Europos valstybių piliečiai**: Demetrios Vikelas – Graikija, Pjeras de Kubertenas (Pierre de Coubertin) – Prancūzija, Henri de Baillet-Latour – Belgija, Johannes Sigfrid Edström – Švedija, Michael Morris Killanin – Airija, Chuanas Antonijus Samarančas (Juan Antonio Samaranch) – Ispanija, Žakas Rogas (Jacques Rogge) – Belgija ir Thomas Bach – Vokietija.

Dar vienas Europos vaidmens olimpinio judėjimo ir olimpių sporto šakų plėtroje įrodymas yra tai, kad Europos miestai buvo šeimininkai 15 iš 27 žaidynių (išskyrus 1916, 1940 ir 1944 m. dėl pasaulinių karų). Europos miestų šeimininkų sąrašas apima Atėnus (1896, 2004), Paryžių (1900, 1924), Londoną (1908, 1948, 2012), Stokholmą (1912), Antverpeną (1920), Amsterdamą (1928),

*Aleksejus Butovskis
(Rusija)*

*Victor Balck
(Švedija)*

Berlyną (1936), Helsinkį (1952), Romą (1960), Miuncheną (1972), Maskvą (1980), Barseloną (1992).

Europos šalys vaidina svarbų vaidmenį rengiant žiemos olimpines žaidynes. **Iš 23 žiemos olimpinių žaidynių, kurios vyko iki šiol, 12 buvo surengtos šiuose Europos miestuose:** Šamoni (1924), Sent Morice (1928, 1948), Garmisch-Partenkirchene (1936), Osle (1952), Kortina d'Ampece (1956), Insbruke (1964, 1976), Grenoblyje (1968), Sarajeve (1984), Albervilyje (1992), Lilehameryje (1994), Turine (2006) ir Sočyje (2014).

Europos šalys taip pat yra labai aktyvios Tarptautiniame olimpiniame komitete (TOK) ir tarptautinėse sporto federacijose.

Iš 110 šiuo metu esančių TOK narių **45,5 % (50 iš 110 narių) yra europiečiai.** Tai reiškia, kad europiečiai yra daug labiau atstovaujami TOK nei bet kuri kita regioninė grupė. Be to, tik **50 iš 205 TOK pripažintų nacionalinių olimpinių komitetų atstovauja Europai.**

Absoliučios daugumos tarptautinių federacijų, prižiūrinčių vasaros ir žiemos olimpinių sporto šakų plėtrą pasaulyje ir įtrauktų į vasaros ir žiemos olimpinių žaidynių programą (30 iš 35 federacijų), **būstinės yra Europoje.** Tai rodo, kad Europa yra pagrindinis olimpinio judėjimo centras. Be to, **daugumos olimpinių sporto šakų tarptautinių sporto federacijų pirmininkavimas taip pat priklauso europiečiams.**

Francesco Ricci Bitti iš Italijos yra Tarptautinių vasaros olimpinių sporto šakų federacijų asociacijos prezidentas, o Rene Faselis iš Šveicarijos, TOK narys ir

Tarptautinės ledo ritulio federacijos prezidentas, **pirminkauja Tarptautinių olimpinių žiemos sporto federacijų asociacijai.**

Europos sportininkai nuolat pasiekia **įspūdingų rezultatų** tiek vasaros, tiek žiemos olimpinėse žaidynėse. Pavyzdžiui, **1996 m. Atlantoje** vykusiose XXVI olimpinėse žaidynėse Europos šalių atstovai iškovojo 53,4 % visų olimpinių medalių ir 55,4 % aukso medalių.

2000 m. Sidnėje vykusiose **XXVII olimpinėse žaidynėse** Europos sportininkai, sudarę beveik pusę visų dalyvių, sugebėjo laimėti 54,5 % olimpinių apdovanojimų, įskaitant 55,8 % Sidnėje išdalytų aukso medalių.

2004 m. Atėnuose vykusiose **XXVIII olimpinėse žaidynėse** Europos sportininkai laimėjo 52,1 % visų medalių, įskaitant 47,2 % aukso medalių.

2008 m. Pekine vykusiose **XXIX olimpinėse žaidynėse** Europos sportininkai laimėjo 43,4 % visų aukso medalių. Iš viso jie iškovojo 451 medalį (131 aukso, 147 sidabro ir 173 bronzos).

2012 m. Londone vykusiose **XXX olimpinėse žaidynėse** 26 Europos šalių sportininkai iškovojo 45,4 % aukščiausios klasės, auksinių, olimpinių medalių. Iš viso medalius iškovojo 37 Europos šalys (465 medalius, įskaitant 137 aukso, 154 sidabro ir 174 bronzos).

2016 m. Rio de Žaneire vykusiose pirmosiose Pietų Amerikoje surengtose **olimpinėse žaidynėse** Europos sportininkai

iškovojo 44,34 % medalių, iš viso 431 medalį iš 972 galimų, iš kurių 135 buvo aukso.

Europos šalys žiemos olimpinėse žaidynėse pasiekė dar geresnių rezultatų, pavyzdžiui, 2002 m. žiemos olimpinėse žaidynėse **Solt Leik Sityje**, JAV, jos iškovojo 71,4 % visų medalių ir 71,3 % aukso medalių. Iš 18 šalių, kurių sportininkai tapo olimpiniais čempionais XIX žiemos olimpinėse žaidynėse Solt Leik Sityje, 13 buvo Europos šalys.

2006 m. Turino žiemos olimpinėse žaidynėse Europos sportininkai iškovojo dar daugiau medalių, 70,6 % visų medalių ir 69,0 % aukso medalių. Iš 18 šalių, kurių sportininkai tapo olimpiniais čempionais šių žaidynių metu, 12 buvo Europos šalys.

Europos sportininkai taip pat sėkmingai pasirodė **2010 m. Vankuveryje** vykusiose žiemos olimpinėse žaidynėse. Jie iškovojo 62,4 % visų medalių ir 58,1 % aukso medalių. Iš 19 šalių, kurių sportininkai tapo olimpiniais čempionais šių žaidynių metu, 14 buvo Europos šalys.

Europos sportininkai pasiekė dar didesnių laimėjimų **2014 m. Sočio** žiemos olimpinėse žaidynėse. Jie iškovojo 72,2 % visų medalių ir 73,7 % aukso medalių. Iš 21 šalies, kurių atstovai tapo olimpiniais čempionais šių žaidynių metu, 16 buvo Europos šalys.

EUROPOS NACIONALINIAI OLIMPINIAI KOMITETAI

(ALB) ALBANIJA

(AND) ANDORA

(ARM) ARMĖNIJA

(AUT) AUSTRIJA

(AZE) AZERBAIDŽANAS

(BEL) BELGIJA

(BIH) BOSNIJA IR
HERCEGOVINA

(BLR) BALTARUSIJA

(BUL) BULGARIJA

(CRO) KROATIJA

(CYP) KIPRAS

(CZE) ČEKIJA

(DEN) DANIJA

(ESP) ISPANIJA

EESTI OLÜMPIAKOMITEE

(EST) ESTIJA

(FIN) SUOMIJA

(FRA) PRANCŪZIJA

(GBR) DIDŽIOJI BRITANIJA

საპარტოპო

(GEO) GRUZIJA

(GER) VOKIETIJA

(GRE) GRAIKIJA

(HUN) VENGRIJA

(IRL) AIRIJA

(ISL) ISLANDIJA

(ISR) IZRAELIS

(ITA) ITALIJA

KOSOVO

(KOS) KOSOVAS

LATVIJAS OLIMPISKĀ KOMITEJA

(LAT) LATVIJA

Liechtenstein
Olympic Committee

(LIE) LICHTENŠTEINAS

LIETUVA
Olympic Committee

(LTU) LIETUVA

Comité Olympique et
Sportif Luxembourgeois

(LUX) LIUKSEMBURGAS

MOLDOVA

(MDA) MOLDOVA

(MKD) ŠIAURĒS
MAKEDONIJA

(MLT) MALTA

CRNOGORSKI OLIMPIJSKI KOMITET
MONTENEGRIN OLYMPIC COMMITTEE

(MNE) JUODKALNIJA

(MON) MONAKAS

(NED) NYDERLANDAI

(NOR) NORVEGIJA

(POL) LENKIJA

COMITÉ OLÍMPICO
DE PORTUGAL

(POR) PORTUGALIJA

(ROU) RUMUNIJA

(SLO) SLOVĒNIJA

(SMR) SAN MARINAS

(SRB) SERBIJA

(SUI) ŠVEICARIJA

(SVK) SLOVAKIJA

SVERIGES OLYMPISKA
KOMMITTÉ

(SWE) ŠVEDIJA

(TUR) TURKIJA

(UKR) UKRAINA

EUROPEAN
OLYMPIC
COMMITTEES

EOK

Europos olimpiniai komitetai (EOK) yra Europos nacionalinių olimpinių komitetų skėtinė organizacija. Ji buvo įkurta **1968 m. Versalyje**, Prancūzijoje.

Jos **pirmuoju prezidentu** tapo **Žanas de Bomontas (Jean de Beaumont)**.

1975 m. Lisabonoje EOK parengė statutą, kuriame buvo nurodytas pavadinimas – Europos nacionalinių olimpinių komitetų asociacija. Vėliau pavadinimas buvo pakeistas į Europos olimpiniai komitetai.

EOK prezidentai:

- **Jean de Beaumont** (Prancūzija) (1969–1976)
- **Bo Bengtson** (Švedija) (1976–1980)
- **Franco Carraro** (Italija) (1980–1987)
- **Kurt Heller** (Austrija) (1987–1989)
- **Jacques Rogge** (Belgija) (1989–2001)
- **Mario Pescante** (Italija) (2001–2006)
- **Patrick Hickey** (Airija) (2006–2020)
- **Janez Kocijančič** (Slovėnija) (2020–2021)
- **Spyros Capralos** (Graikija) (nuo 2021)

EOK būstinė

Via della Pallacanestro 19
00135 Rome (ITA)

www.eurolympic.org

EOK ES biuras

Avenue de Cortenbergh 71
B-1000 Brussels (BEL)

www.euoffice.eurolympic.org

EUROPEAN YOUTH OLYMPIC FESTIVAL

EUROPEAN
OLYMPIC
COMMITTEES

READY TO
SHINE

Jacques Rogge

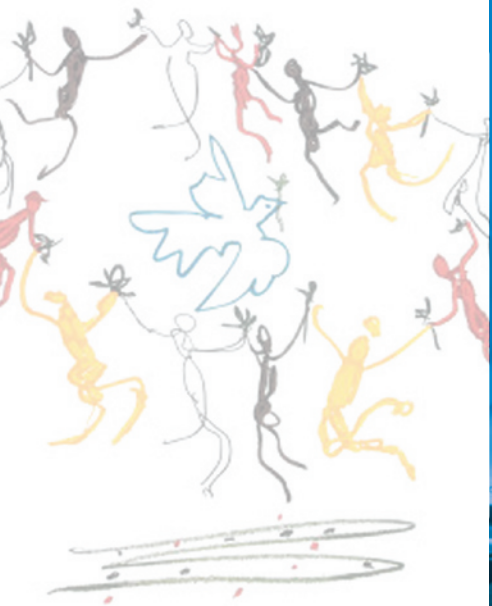
1990 m. tuometis Europos olimpinų komitetų asociacijos (EOK) prezidentas Žakas Rogas (Jacques Rogge) pasiūlė kas dvejus metus, nelyginiais metais, organizuoti vasaros ir žiemos Europos jaunimo olimpinės dienas (EJOD) – taip iš pradžių buvo vadinamos Europos jaunimo žaidynės.

Pirmosios vasaros EJOD buvo surengtos 1991 m. Briuselyje (Belgija), o po dvejų metų – pirmosios jaunimo žiemos olimpinės dienos, kurios 1993 m. vyko Aostoje (Italija).

Laikui bėgant šių Europos jaunųjų sportininkų varžybų pavadinimas pasikeitė į Europos jaunimo olimpinis festivalius (EJOF). Europos jaunimo olimpinis festivalis yra svarbiausias multisporto renginys jauniesiems sportininkams nuo 14 iki 18 metų iš 50 Europos šalių.

Iš pradžių vasaros Europos jaunimo olimpinų festivalių programoje buvo dešimt sporto šakų, iš kurių keturios – komandinės sporto šakos. Dalyvaujančios šalys (išskyrus priimančiąją šalį) galėjo dalyvauti tik vienoje komandinėje sporto šakoje. Visų iki šiol surengtų vasaros olimpinų festivalių programoje visada buvo: krepšinis, tinklinis, gimnastika (1991 m. tai buvo meninė gimnastika, o visuose vėlesniuose vasaros festivaliuose – sportinė gimnastika), dziudo, lengvoji atletika ir plaukimas. Daugiausia festivalių programose buvo dviračių sporto, rankinio, teniso ir futbolo varžybos. Badmintonas, buriavimas, baidarių ir kanojų sportas, stalo tenisas ir lauko ritulys taip pat buvo įtraukti į programas. Reikėtų pažymėti, kad gimnastikos varžybos buvo organizuojamos tik merginoms, o dviračių sportas – tik vaikinams.

Komandinių sporto šakų ypatybė yra ta, kad dviejose iš jų gali varžytis tik merginos, o kitos dvi skirtos tik vaikinams. Sprendimą, kurios komandinės sporto šakos bus atviros mergaitėms, o kurios berniukams, priima kiekvieno konkretaus festivalio organizacinis komitetas, sutikus Europos olimpiniams komitetams.

METAI	MIESTAS, KURIAME VYKO FESTIVALIS	SPORTO ŠAKŲ SKAIČIUS	NOK SKAIČIUS	DALYVIŲ SKAIČIUS
1991	 Briuselis	10	33	2 840
1993	 Aosta	5	33	708
1993	 Valkensvardas	10	43	1 874
1995	 Andora	4	40	740
1995	 Batas	10	47	1 709
1997	 Sundsvalis	6	41	991
1997	 Lisabona	10	47	2 500
1999	 Popradas	7	40	819
1999	 Esbjergas	11	48	2 324
2001	 Vuokatis	7	40	1 111
2001	 Mursija	10	48	2 500
2003	 Bledas	7	41	1 242
2003	 Paryžius	10	48	2 500
2005	 Montrė	8	41	1 184
2005	 Linjano Sabiadoras	11	48	3 965
2007	 Chaka	6	43	1 284
2007	 Belgradas	11	48	3 000
2009	 Silezijos Beskidai	9	47	1 615
2009	 Tamperė	9	49	3 302
2011	 Liberecas	8	44	1 492
2011	 Trabzonas	9	49	3 138
2013	 Brašovas	8	45	1 465
2013	 Utrechtas	9	49	3 143
2015	 Forarlbergas, Lichtenšteinas	8	45	1 519
2015	 Tbilisis	9	50	3 304
2017	 Erzurumas	9	34	650
2017	 Dėras	10	50	2 503
2019	 Sarajevas	8	46	905
2019	 Baku	10	48	2 627
2022	 Vuokatis	9	46	1 608
2022	 Banska Bistrica	10	48	2 252
2023	 Friulis-Venecija Džulija	12	47	1 252
2023	 Mariboras	10	48	2 416

EJOF

Žiemos leidimai

Vasaros leidimai

Yana Klochkova

Evgenia Radanova

Nors šie jaunųjų sportininkų festivaliai turi neilgą istoriją, jie jau padarė didelį poveikį ir tapo svarbia mūsų žemyno sporto kalendoriaus dalimi. Analizuojant EJOF dalyvių sąrašą, galima pastebėti tendenciją, jog dauguma šių dalyvių vėliau prisijungia prie savo šalių nacionalinių suaugusiųjų komandų ir sėkmingai pasirodo olimpinėse žaidynėse bei kituose svarbiuose tarptautiniuose turnyruose.

EJOF dalyvių, kurie tapo olimpiniais čempionais, sąrašė yra **keturis kartus olimpinė čempionė Yana Klochkova** iš Ukrainos, **tris kartus olimpinis čempionas Pieteris van den Hoogenbandas** iš Nyderlandų (abu plaukikai), **du kartus olimpinė čempionė Kristina Smigun** iš Estijos (slidinėjimas), **olimpinė čempionė Gabriela Szabo** iš Rumunijos ir **Carolina Klufft** iš Švedijos (abi lengvaatletės), **Justine Henin Hardenne** iš Belgijos (tenisas), daugkartinė olimpių žaidynių medalininkė **Evgenia Radanova** iš Bulgarijos, **daugkartinė olimpinė ir pasaulio čempionė Janica Kostelic** iš Kroatijos (kalnų slidinėjimas), taip pat ir **Marit Björgen** iš Norvegijos

Pieter van den Hoogenband

Gabriela Szabo

(slidinėjimas), olimpinis čempionas **Jevgenijus Pliuščenko** iš Rusijos (dailusis čiuožimas), olimpinis čempionas **Jasonas Lamy-Chappuis** iš Prancūzijos (šiaurės dvikovė), **Fabianas Cancellara** iš Italijos (dviračių sportas) ir daugelis kitų sportininkų.

Cristina Shmygun

Justine Henin-Hardenne

Carolina Klüft

XI žiemos Europos jaunimo olimpinis festivalis vyko 2013 m. vasario 16–23 d. Brašove, Rumunijoje.

Jame dalyvavo 887 jaunieji sportininkai iš 45 Europos olimpiinių komitetų šalių narių. Festivalio programoje buvo aštuonios sporto šakos: biatlonas, kalnų slidinėjimas, slidinėjimo lenktynės, šuoliai su slidėmis, snieglenčių sportas, ledo ritulys, dailusis čiuožimas ir greitasis čiuožimas trumpuoju taku. Uždarymo ceremonijoje organizacinio komiteto vadovas, Brašovo meras George Skripcaru, perdavė olimpinę vėliavą Austrijos ir Lichtenšteino atstovams – XII žiemos Europos jaunimo olimpinio festivalio organizatoriams.

XII vasaros Europos jaunimo olimpinis festivalis vyko Utrechto mieste, Nyderlanduose, 2013 m. liepos 13–20 d.

Varžybose dalyvavo 3 143 sportininkai ir oficialūs asmenys iš 50 šalių. Festivalio programoje buvo devynios EJOF chartijoje nustatytos sporto šakos: krepšinis, plento dviračių sportas, tinklinis, rankinis, dziudo, lengvoji atletika, plaukimas, sportinė gimnastika ir tenisas.

Utrechto EJOF apėmė įvairias edukacines ir kultūrines programas. Pirmą kartą EJOF istorijoje nugalėtojų medaliuose buvo tikras auksas – medalio sudėtyje esantis brangiojo metalo lašas, simbolizuojantis sporto skaidrumą be dopingo.

EYOF | VORARBERG &
2015 | LIECHTENSTEIN

2015 m. sausio 25–30 d. pirmą kartą prestižinį Europos jaunimo olimpinį festivalį surengė dvi šalys – Austrija (Forarlbergas ir Lichtenšteinas).

XII žiemos Europos jaunimo olimpiame festivalyje dalyvavo **896 sportininkai** iš **45 Europos šalių**. Jie varžėsi dėl 30-ies šių sporto šakų medalių komplektų: kalnų slidinėjimo, lygumų slidinėjimo, ledo ritulio, snieglenčių sporto, šuolių su slidėmis, dailiojo čiuožimo, biatlono ir šiaurės dvikovės.

Turnyro talismanas buvo švilpikas **Alpy**. Jo vardas kilo iš žodžių „Alpės“ ir jaunimas („Youth“), taip pat apima pirmąsias priimančiųjų šalių raides.

Alpy

2015 m. liepos 25 – rugpjūčio 2 d.
Sakartvelo sostinėje Tbilisyje vyko
XIII vasaros Europos jaunimo olimpinis
festivalis.

Jame dalyvavo apie 3 300 dalyvių iš
50 Europos šalių, jie varžėsi dėl devynių
sporto šakų – dziudo, teniso, sportinės
gimnastikos, dviračių sporto, lengvosios
atletikos, plaukimo, tinklinio, rankinio ir
krepšinio – apdovanojimų.

Festivalio talismanas buvo fazanas **Peaky**,
kuris yra Tbilisio, festivalio miesto
šeimininko, simbolis, siejamas su greitumu.

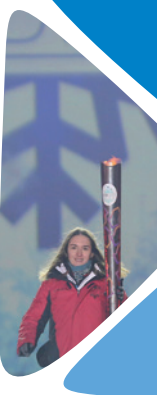
2017 m. vasario 12–17 d. Turkijos miestas Erzurumas surengė XIII žiemos Europos jaunimo olimpinį festivalį. Jame aktyviai dalyvavo jos nacionalinis olimpinis komitetas (NOK), nacionalinės ir vietos valdžios institucijos.

Labai kompaktiškoje aplinkoje daugiau nei **1 300 sportininkų ir oficialių asmenų iš 34 šalių varžėsi dėl devynių žiemos sporto šakų** – biatlono, slidinėjimo, kerlingo, dailiojo čiuožimo, ledo ritulio, greitojo čiuožimo trumpuoju taku, šuolių su slidėmis ir snieglenčių sporto – medalių.

Remiantis žmonių balsavimo rezultatais, Erzurumo EJOF talismanu tapo **Karbeyaz** (Snieguolė), kurios vaisingumo simbolis buvo įkvėptas sniego, vilties ir taikos.

Karbeyaz

European Youth Olympic Festival

2017 m. liepos 23–30 d. Vengrijos mieste
Dère vyko 2017 m. vasaros Europos
jaunimo olimpinis festivalis.

Apie **3 600 dalyvių iš 50 Europos šalių**
varžėsi **10-yje sporto šakų**: sportinės
gimnastikos, lengvosios atletikos, krepšinio,
dviračių sporto, kanojų ir baidarių sprinto,
rankinio, dziudo, plaukimo, teniso ir
tinklinio.

Dėro geležinio gaidžio legendos įkvėptas
komitetas 2017 m. Dère EJO talismanu
išrinko gaidį **Hugoo**.

EYOF 2019
Sarajevo & East Sarajevo

2019 m. vasario 9–16 d. žiemos Europos jaunimo olimpinis festivalis (EJOF) vyko Bosnijos ir Hercegovinos olimpiame mieste Sarajeve ir Rytų Sarajeve.

Festivalis vyko 2019 m. vasario 9–16 d.

2019 m. žiemos EJOF programoje buvo **aštuonios sporto šakos**: kalnų slidinėjimas, biatlonas, slidinėjimas, dailusis čiuožimas, ledo ritulys, greitis čiuožimas, snieglenčių sportas ir kerlingas.

Groovdy

2019 m. vasaros EJOF vyko Baku mieste, Azerbaidžane.

Festivalis vyko 2019 m. liepos 21–27 d.

2019 m. vasaros EJOF programoje buvo **10 sporto šakų**: meninė gimnastika, lengvoji atletika, krepšinis, dviračių sportas, rankinis, dziudo, plaukimas, tenisas, imtynės ir tinklinis.

Jirtan and Babir

EYOF
2022
VUOKATTI

Unikaliu, vienkartinu sprendimu, EYOF Vuokatti 2022 vaikinų ledo ritulio turnyras vyko gruodį, o visos kitos sporto šakos, įskaitant merginų ledo ritulį, buvo surengtos kovo mėnesį (nuo 20 iki 25 d.) Suomijos miestuose Vuokatyje ir Lahtyje.

2022 m. žiemos EYOF programoje buvo **devynios sporto šakos**: kalnų slidinėjimas, biatlonas, dailusis čiuožimas, ledo ritulys, slidinėjimas, šiaurės dvikovė, greitasis čiuožimas trumpuoju taku, šuoliai su slidėmis ir snieglenčių sportas.

Queekkel

2022 m. vasaros Europos jaunimo olimpinis festivalis (EJOF) liepos 25–31 d. vyko Banska Bystricoje, Slovakijoje.

2022 m. vasaros EJOF programoje buvo **11 sporto šakų**: lengvoji atletika, badmintonas, krepšinis, dviračių sportas, meninė gimnastika, rankinis, dziudo, plaukimas, tenisas, triatlonas ir paplūdimio tinklinis.

Bystrík

FRILI VENEZIA GIULIA
EYOF 2023

16-asis žiemos Europos jaunimo olimpinis festivalis (EJOF) vyko Italijos regione Friulyje–Venecijoje Džulijoje (Friuli–Venezia Giulia), kuriame vyko 2005 m. vasaros EJOF. Festivalis vyko 2023 m. sausio 21–28 d.

EJOF programą sudarė 12 sporto šakų: kalnų slidinėjimas, biatlonas, slidinėjimo lenktynės, kerlingas, dailusis čiuožimas, akrobatinis slidinėjimas, ledo ritulys, greitasis čiuožimas trumpuoju taku, šuoliai su slidėmis, slidinėjimo alpinizmas, šiaurės dvikovė, snieglenčių sportas.

Kugy

XVII vasaros Europos jaunimo olimpinis festivalis (EJOF) 2023 m. liepos 23–29 d. įvyko Maribore, Slovėnijoje.

Varžybų programoje buvo 11 sporto šakų: meninė gimnastika, lengvoji atletika, 3x3 krepšinis, dviračių sportas (plento lenktynės ir kalnų dviračių), rankinis, dziudo, riedlenčių sportas, plaukimas, tenisas, tinklinis.

Foksi

2025 m. žiemos EYOF vyks Bakuriano mieste, Sakartvele.
Festivalis vyks 2025 m. vasario 10–17 d.

2025 m. žiemos EYOF programoje numatytos aštuonios sporto šakos: kalnų slidinėjimas, akrobatinis slidinėjimas, snieglenčių sportas, biatlonas, slidinėjimas laisvuju stiliumi, greitasis čiuožimas trumpuoju taku, dailusis čiuožimas, ledo ritulys.

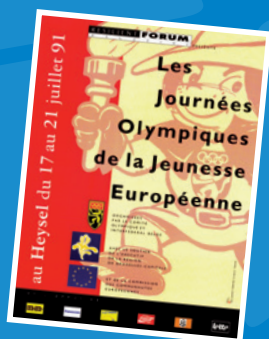

Gunda

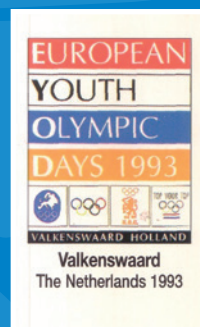
Europos jaunimo olimpinių festivalių plakatai

Bruselis, 1991

Aosta, 1993

Valkensvardas, 1993

Andora, 1995

Batas, 1995

Sundsvalis, 1997

Lisabona, 1997

Popradas, 1999

Esbjergas, 1999

Vuokatis, 2001

Mursija, 2001

Bledas, 2003

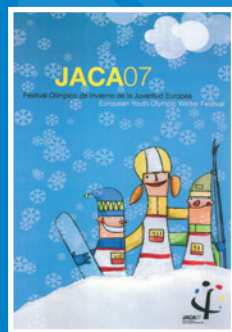
Paryžius, 2003

Montrè, 2005

Linjano Sabiadoras, 2005

Chaka, 2007

Belgradas, 2007

Silezijos Beskidai, 2009

Tampere, 2009

Liberecas, 2011

Trabzonas, 2011

Brašovas, 2013

Europos jaunimo olimpinių festivalių plakatai

Utrechtas, 2013

Forarlbergas, Lichtenšteinas, 2015

Tbilisis, 2015

Erzurumas, 2017

Dėras, 2017

Sarajevas, 2019

Vuokatis, 2022

Baku, 2019

Banska Bistrica, 2022

Friulis-Venecija Džulija, 2023

Mariboras, 2023

THE
EUROPEAN
GAMES

THE EUROPEAN GAMES

Europos žaidynės – tai kas ketverius metus vykstantis sporto renginys, kuriame dalyvauja sportininkai iš visos Europos.

Žaidynes organizuoja Europos olimpiniai komitetai. Žaidynes globoja Tarptautinis olimpinis komitetas (TOK).

Europos žaidynės padeda užtikrinti, kad Europa išliktų pasaulio sporto centre.

Europos žaidynės padeda užtikrinti, kad Europa liktų pasaulio sporto širdyje. Europos miestai ir nacionaliniai olimpiniai komitetai daug padarė, kad sporto pasaulis judėtų į priekį. Europos žaidynės yra būtinas ir novatoriškas būdas išlaikyti pirmaujančią Europos poziciją sporto pasaulyje.

Idėja surengti Europos žaidynes buvo keliama nuo XX a. vidurio, tačiau tik 2012 m. EOK nariai Generalinėje asamblėjoje didžiule balsų dauguma nubalsavo už pirmųjų Europos žaidynių surengimą 2015 m. Azerbaidžano sostinėje Baku.

Baku 2015

1st EUROPEAN GAMES

Baku atidarymo ceremonija įvyko 2015 m. birželio 12 d., o uždarymo ceremonija – birželio 28 d.

Pirmųjų Europos žaidynių programoje buvo **20 sporto šakų**, įskaitant 16 (25 rungtys) olimpinių ir keturias neolimpines (šešios rungtys) sporto šakas.

Daugiau nei **6 000 sportininkų** iš 50 šalių varžėsi dėl 253 medalių komplektų.

11-oje sporto šakų buvo galimybė iškovoti vietą į 2016 m. Rio de Žaneiro olimpines žaidynes.

Talismanai. Granatas Nar yra saulę mėgstantis, žaismingas granatas, pilnas gyvybės ir energijos.

Jeyran - Nar

Antrosios Europos žaidynės vyko Minske 2019 m. birželio mėn.

Vadovaujantis 2020 m. strategine darbotvarke, sudaryta TOK sesijos metu Monake 2014 m., renginys buvo organizuotas esamose sporto bazėse, siekiant ateityje sukurti tvaraus produkto pavyzdį. Dėl tos pačios priežasties sporto šakų skaičius taip pat buvo sumažintas iki 15, o sportininkų skaičius apribotas iki 4 000; Europos federacijos įsipareigojo siūsti geriausius savo sportininkus.

2019 m. birželio 21 d. Minske įvyko Europos žaidynių atidarymo ceremonija, o 2019 m. birželio 30 d. – uždarymo ceremonija.

Programoje buvo **15 sporto šakų**: lengvoji atletika*, šaudymas iš lanko*, badmintonas*, 3x3 krepšinis, paplūdimio tinklinis*, paplūdimio futbolas, boksas*, kanojų sprintas*, dviračių sportas*, gimnastika, dziudo*, karatė*, sambo, šaudymas*, stalo tenisas* ir imtynės.

* Su olimpine kvalifikacija.

Lesik

Trečiosios Europos žaidynės vyko Krokuvoje ir Mažojoje Lenkijoje (Lenkija) 2023 m. birželio 21 – liepos 2 d.

Buvo pasiūlytos puikios žaidynių vykdymo vietos, kurioms prireikė tik minimalių infrastruktūros darbų, atitinkančių TOK darbotvarkės 2020 rekomendacijas dėl aplinkosaugos ir tvarumo. Lenkija taip pat gerai žinoma dėl savo grožio ir paveldo, todėl ją labai mėgsta turistai iš viso pasaulio.

2023 m. Europos žaidynės buvo svarbus žingsnis žemyno elitiniams sportininkams kelyje į 2024 m. Paryžiaus olimpinės žaidynes, nes daugelis sporto šakų vykdė Europos čempionatus ir (arba) suteikė kvalifikaciją dalyvauti 2024 m. Paryžiuje. Žaidynėse taip pat buvo pristatomos kai kurios naujesnės sporto šakos, tokios kaip paplūdimio rankinis.

šaudymas iš lanko, lengvoji atletika, meninis plaukimas ir nardymas, badmintonas, krepšinis, boksas, breikas, kanojų irklavimas, dviračių sportas, fechtavimas, dziudo, šiuolaikinė penkiakovė, regbis 7, šaudymas, stalo tenisas, tekvondo, triatlonas
Neolimpinės sporto šakos:
paplūdimio rankinis, paplūdimio futbolas, karatė, kikboksas, padelis, šuoliai su slidėmis (vasarą), tekbočas.

**Salamandra Sandra ir
drakoniukas Krakusekas**

Europos olimpinio komiteto asociacijos (EOK) Vykdomasis komitetas kovo 20 d. vykusiam posėdyje vienbalsiai Stambulą patvirtino ketvirtųjų 2027 m. Europos žaidynių miestu.

Kruopščiai apgalvotas sprendimas buvo priimtas po to, kai EOK sporto direktorius Peteris Brüllis vykdomajam komitetui pristatė išsamią vertinimo ataskaitą. Ataskaita buvo parengta po EOK ekspertų delegacijos vertinamojo vizito Stambule kovo pradžioje. EOK ekspertai išnagrinėjo visus miesto galimybių surengti žaidynes aspektus, įskaitant varžybų vietas, transportą, saugumą, apgyvendinimą ir sportininkų patalpas.

Vykdomojo komiteto sprendimas dėl galutinio patvirtinimo ir susijusių sutarčių pasirašymo bus pateiktas EOK Generalinėje asamblėjoje Bukarešte birželio mėnesį.

KLAUSIMAI IR
UŽDUOTYS

Tai kelionės per nuostabią olimpinę Europos istoriją pabaiga. Laisvalaikiu galite savarankiškai patikrinti įgytas žinias, atsakydami į šiuos klausimus. O jei testą atliksite su draugais ir giminaičiais, tai taps smagia pramoga visiems.

2. KUR BUVO RENGIAMOS SENOVĖS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

A. Atėnuose.	C. Olimpijos gyvenvietėje.
B. Spartoje.	D. Olimpo kalno papėdėje.

4. KURIOS UPĖS SLĖNYJE BUVO RENGIAMOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

A. Alfėjo.	C. Pinijo.
B. Altėjo.	D. Achelojo.

1. KIENO GARBEI BUVO RENGIAMOS SENOVĖS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. Apolono – šviesos, gydymo ir meno dievo.
- B. Poseidono – jūrų dievo.
- C. Dzeuso – dievų ir žmonių dievo.
- D. Dioniso – vyno ir vyndarystės dievo.

3. KURIS GRAIKIJOS REGIONAS BUVO OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ŠEIMININKAS?

A. Atika.	C. Elidė.
B. Bojotija.	D. Nemėja.

5. KOKIO KALNO PAPĖDĖJE BUVO RENGIAMOS SENOVĖS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

A. Olimpo.	C. Parnaso.
B. Krono.	D. Atono.

6. PIRMOSIOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS SENOVĖS GRAIKIJOJE ĮVYKO:

A. 1206 m. pr. Kr.	C. 334 m. po Kr.
B. 776 m. pr. Kr.	D. 1050 m. po Kr.

7. KAIP DAŽNAI BUVO RENGIAMOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS SENOVĖS GRAIKIJOJE?

- A. Kas dvejus metus.
- B. Kasmet.
- C. Kas ketverius metus.
- D. Taip, kaip nustatydavo Dzeuso šventyklos žyniai.

8. VIENOJE SAVO ODĖJE SENOVĖS GRAIKIJOS POETAS PINDARAS TVIRTINA, KAD OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ IŠTAKOS SUSIJUSIOS SU HEROJAUS, DZEUSO SŪNAUS, VARDU, KURIS, IŠVALEŠ AUGĖJO TVARTUS IR NUŽUDĖ ELIDĖS KARALIŲ, NURODĖ VIETĄ, KUR REIKIA SURENGTI PIRMAS OLIMPINES ŽAIDYNES JO TĖVO GARBEI. KOKS ŠIO HEROJAUS VARDAS?

- A. Prometėjas.
- B. Heraklis.
- C. Pelopas.
- D. Antėjas.

9. KAIP BUVO VADINAMI SENOVĖS OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ TEISĖJAI?

- A. Helanodikai.
- B. Žyniai.
- C. Olimpiečiai.
- D. Orakulai.

10. KOKIOSE RUNGTYSE VARŽĖSI ATLETAI PIRMOSIOSE OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE?

- A. Bėgimo.
- B. Bokso.
- C. Šuolio į tolį.
- D. Žirgų lenktynėse.

11. KAS GALĖJO DALYVAUTI OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE?

- A. Visi, norintys dalyvauti.
- B. Graikų piliečiai (vyrai).
- C. Įstatymų paisantys laisvi graikų vyrai.
- D. Turtingi graikai.

1. Dzeusas – dievų ir žmonių dievas.
2. Olimpijos gyvenvietėje.
3. Elidė.
4. Alfėjas.
5. Krono kalnas.
6. 776 m. pr. Kr.
7. Kas ketverius metus.
8. Heraklis.
9. Helanodikai.
10. Bėgimas.
11. Įstatymų paisantys laisvi graikų vyrai.

12. PRIEŠ PRASIDEDANT OLIMPINĖMS VARŽYBOMS ŽYNYS KLAUŠDAVO ŽIŪROVŲ, AR JIE ŽINO APIE KOKĮ NORS ATLETO NUSIŽENGIMĄ. VISŲ PIRMA KIEKVIENAS SENOVĖS OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ DALYVIS TURĖJO BŪTI GERAS PILIETIS, O PASKUI – GERAS ATLETAS. ŽIŪROVŲ ŠŪKSNIAI „AXIOS, AXIOS, AXIOS“ REIKŠTŲ, KAD ATLETAS YRA:

A. Vertas.	C. Abejotinas.
B. Pamaldus.	D. Linkęs sukčiauti.

13. KAS BUVO SENOVĖS OLIMPIJA, KAI BUVO PRADĖTOS ORGANIZUOTI OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. Religinis, kultūrinis ir komercinis centras.
- B. Komercinis centras.
- C. Kultūrinis centras.
- D. Elidės piliečių poilsio ir rekreacijos vieta.

14. SENOVĖS OLIMPIJA BUVO VISUOTINAI PRIPAŽINTAS VISŲ GRAIKŲ KULTO CENTRAS, KURIO TERITORIJOJE BUVO ĮSIKŪRUSI NE VIENA ŠVENTOVĖ. DAUGELIS KUNIGŲ TURĖJO NUOLATINĘ GYVENAMĄJĄ VIETĄ OLIMPIJOJE. KOKS BUVO PASTATO, KURIAME GYVENO DVASININKAI, PAVADINIMAS?

A. Teokoleonas.	C. Teodolonas.
B. Teogalonas.	D. Teododronas.

15. ĮVARDYKITE RUNGĮ, KURI NIEKADA NEBUVO ĮTRAUKTA Į SENOVĖS OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ PROGRAMĄ:

- A. Imtynės.
- B. Ieties metimas.
- C. Plaukimas.
- D. Bėgimas.

16. KADA IMTYNĖS TAPO OLIMPINE RUNGTIMI?

- A. 708 m. pr. Kr.
- B. 680 m. pr. Kr.
- C. 724 m. pr. Kr.
- D. 688 m. pr. Kr.

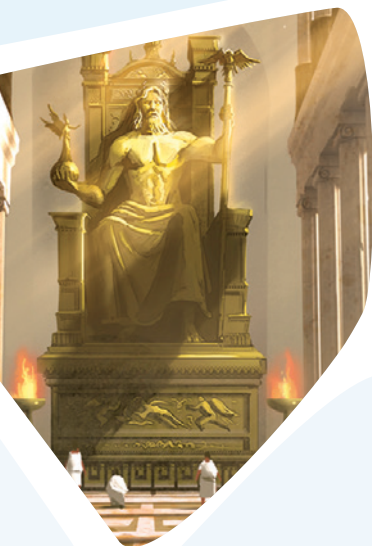
17. ALTIJUJE EŠANČIOJE ŠVENTOVĖJE BUVO GALERIJA, KURI ŠIANDIEN ŽINOMA KAIP AIDO KOLONADA (ECHO COLONNADE) DĖL SAVO AKUSTINIŲ SAVYBIŲ. KIEK KARTŲ AIDAS TEN PAKARTOJA GARSĄ?

- A. Septynis.
- B. Keturis.
- C. Šešis.
- D. Dešimt.

18. KURIAME AMŽIUJE PR. KR. BUVO PASTATYTA AIDO KOLONADA?

- A. VI a. pr. Kr.
- B. III a. pr. Kr.
- C. V a. pr. Kr.
- D. IV a. pr. Kr.

19. KOKS YRA TRADICIJOS, PAGAL KURIĄ VISIEMS MIESTAMS-VALSTYBĖMS BUVO DRAUDŽIAMA KARIAUTI PER OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ LAIKOTARPĮ, PAVADINIMAS?

- A. Ekecheirija.
B. Chartija.
C. Maktubas.
D. Įžadas.

20. KAS TIKSLIAI BUVO SENOVĖS OLIMPIJA, KAI BUVO PRADĖTOS ORGANIZUOTI OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. Ketverių metų laikotarpis tarp olimpinų žaidynių.
B. Senovės Graikijos miesto-valstybės pavadinimas.
C. Dzeuso dukros, kurios garbei buvo rengiamos olimpinės žaidynės, vardas.
D. Vienos iš Krono dukterų vardas.

12. Vertas.
13. Religinis, kultūrinis ir komercinis centras.
14. Teokoleonas.
15. Plaukimas.
16. 708 m. pr. Kr.
17. Septynis.
18. VI a. pr. Kr.

21. KURIS IŠ SEPTYNIŲ SENOVĖS PASAULIO STEBUKLŲ YRA OLIMPIJOJE?

- A. Halikarnaso mauzoliejus.
B. Artemidės šventykla.
C. Dzeuso statula.
D. Helijo statula.

22. SENOVĖS GRAIKIJOS ARCHITEKTAI GARSĖJO TUO, KAD SAVO STATINIUS PUOŠĖ KOLONOMIS. OLIMPIJOJE BUVO PASTATYTOS KELIOS KOLONADOS. KOKS BUVO ILGIAUSIOS OLIMPO KOLONADOS, KURIĄ SUDARĖ 44 KOLONOS IR JI BUVO 94 METRŲ ILGIO, PAVADINIMAS?

- A. Aido kolonada.
B. Hestijos kolonada.
C. Agnanto kolonada.
D. Pietinė kolonada.

23. SENOVĖS GRAIKAI BUVO ŽINOMI TUO, KAD YPAČ RŪPINOSI KŪNO PRIEŽIŪRA IR ODOS ŠVARUMU. OLIMPIJOJE BUVO APVALUS PASTATAS SU VIDUJE ESANČIOMIS KARŠTOMIS VONIOMIS. KOKS BUVO JO PAVADINIMAS?

- A. Heronas.
B. Akvedukas.
C. Akvionas.
D. Akvarionas.

24. KOKS BUVO BĖGIMO TAKO ILGIS STADIONE OLIMPIJOJE?

- A. 192,27 metrų.
B. 225,28 metrų.
C. 200 metrų.
D. 400,28 metrų.

25. KAS BUVO VADINAMA „META“ SENOVĖS GRAIKŲ STADIONE AR HIPODROME?

- A. Posūkis.
B. Starto linija.
C. Finišo linija.
D. Starto signalas.

26. KOKS BUVO VIETOS, KUR SENOVĖS GRAIKIJOJE PRASIDĖDAVO BERNIUKŲ TRENIRUOTĖS IR UGDYMAS, PAVADINIMAS?

- A. Palestra.
B. Darželis.
C. Mokykla.
D. Gimnazija.

27. SENOVĖS GRAIKIJOS PROVINCIJOSE BUVO ORGANIZUOJAMI SPORTINIAI FESTIVALIAI, PANAŠŪS Į OLIMPINES ŽAIDYNES. KURIS IŠ ŽEMIAU IŠVARDYTŲ SPORTO FESTIVALIŲ NEBUVO ŠVENČIAMAS SENOVĖS GRAIKIJOJE?

- A. Pitijos.
B. Nemėjos.
C. Istmo.
D. Etruskų.

- 19. Ekecheirija.
- 20. Ketverių metų laikotarpis tarp olimpinų žaidynių.
- 21. Dzeuso statula.
- 22. Aido kolonada.
- 23. Heronas.
- 24. 192,27 metrų.
- 25. Posūkis.
- 26. Palestra.
- 27. Etruskų.

28. KUR SENOVĖS GRAIKIJOJE BUVO SURENGTOS PIRMOSIOS OLIMPINĖS VARŽYBOS?

- A. Stadione.
- B. Gimnazijoje.
- C. Palestroje.
- D. Hipodrome.

29. VIENO STADIJO BĖGIMO ILGIS YRA:

- A. 400,14 metrų.
- B. 192,27 metrų.
- C. 300,12 metrų.
- D. 500,14 metrų.

30. KAIP BUVO FIKSUOJAMA VIENO STADIJO BĖGIMO PERGALĖ OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE?

- A. Minutėmis.
- B. Valandomis.
- C. Sekundėmis.
- D. Pagal žiūrovų atmintį.

31. KOKS BUVO KOLEKTYVINIS Į KOLCHIDĘ KELIAUJANČIŲ GRAIKŲ HEROJŲ, KURIE INICIJAVO PENKIAKOVĘ, VIENĄ IŠ SUDĖTINGIAUSIŲ OLIMPINIŲ RUNGČIŲ, BŪRIO PAVADINIMAS?

- A. Akvanautai.
- B. Argonautai.
- C. Kosmonautai.
- D. Jūreiviai.

32. NUO KOKIO AMŽIAUS BERNIUKAMS BUVO LEIDŽIAMA DALYVAUTI OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE?

- A. Amžiaus apribojimų nebuvo.
- B. Nuo 10 metų.
- C. Nuo 12 metų.
- D. Nuo 14 metų.

33. KURIAŲ OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ DIENĄ VYKDAVO BERNIUKŲ VARŽYBOS?

- A. Pirmą dieną.
- B. Antrą dieną.
- C. Penktą dieną.
- D. Prieš olimpinų žaidynių pradžią.

34. KOKIOMS MOTERIMS BUVO LEIDŽIAMA STEBĖTI SENOVĖS OLIMPINES ŽAIDYNES?

- A. Visoms moterims.
- B. Ištekėjusioms moterims.
- C. Demetros dvasininkėms.
- D. Moterims, kurios ištekėjo per olimpines žaidynes.

35. SENOVĖS GRAIKAI DAUG DĖMESIO SKYRĖ MOTERS KŪNO TOBULUMUI, TODĖL KARTĄ PER KETVERIUS METUS VYKDAVO MOTERŲ SPORTO VARŽYBOS. KOKS BUVO TŲ VARŽYBŲ PAVADINIMAS?

- A. Delfų žaidynės.
- B. Olimpinės žaidynės moterims.
- C. Heros žaidynės.
- D. Afroditės žaidynės.

36. KOKS VARDAS BUVO SUTEIKIAMAS SENOVĖS OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ NUGALĖTOJAMS?

- A. Olimpionikų.
- B. Helanodikų.
- C. Sportininkų.
- D. Rekordininkų.

37. ĮVARDYKITE PIRMAJĄ OLIMPINĮ ČEMPIONĄ:

- A. Koroibas.
- B. Heraklis.
- C. Jasonas.
- D. Odisejas.

38. KAS BUVO SKIRIAMA SENOVĖS OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ČEMPIONAMS?

- A. Auksinė puošmena su ant jos išraižytu Dzeuso atvaizdu.
- B. Alyvuogių vainikas.
- C. Aukso medalis.
- D. Laurų vainikas.

- 28. Stadione.
- 29. 192,27 metry.
- 30. Žiūrovų atmintyje.
- 31. Argonautai.
- 32. Nuo 12 metų.
- 33. Antrąją dieną.
- 34. Demetros žynėms.
- 35. Heros žaidynės.
- 36. Olimpionikų.
- 37. Koroibas.
- 38. Alyvuogių vainikas.

39. MOTERIMS NEBUVO LEIDŽIAMA DALYVAUTI SENOVĖS OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE. TIK KARALIŠKO KRAUJO MERGELĖS TURĖJO TEISĘ PASIŪLYTI SAVO ŽIRGUS VARŽYTIS LENKTYNĖSE. SPARTOS KARALIAUS AGESILAJO DUKRA PASINAUDOJO ŠIA TEISE, PASIŪLĖ SAVO KOVOS VEŽIMĄ LENKTYNĖMS IR TAPO PIRMAJĄ MOTERIMI, VADELIOJUSIA KOVOS VEŽIMĄ OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE. JI TAIP PAT BUVO PIRMOJI MOTERIS, TAPUSI OLIMPINE ČEMPIONE. JOS GARBEI OLIMPIJOJE BUVO PASTATYTAS PAMINKLAS. KOKS BUVO ŠIOS ČEMPIONĖS VARDAS?

- A. Nikė.
- C. Kiniska.
- B. Aurora.
- D. Veronika.

40. HEROS ŽAIDYNIŲ DALYVIAI BUVO SUSKIRSTYTI PAGAL AMŽIAUS GRUPES. KIEK BUVO AMŽIAUS GRUPIŲ?

- A. Keturios.
- C. Trys.
- B. Dvi.
- D. Penkios.

41. VARŽYDAMIESI HEROS ŽAIDYNIŲ DALYVIAI:

- A. Vilkėdavo tunikas aukščiau kelių, palikę dešinę petį apnuogintą.
- B. Varžydavosi nuogi.
- C. Avėdavo sandalus ir ryšėdavo strėnjuostas.
- D. Avėdavo sandalus ir ryšėdavo galvos juostas.

42. KOKS BUVO BĖGIMO RUNGTIES ATSTUMAS HEROS ŽAIDYNĖSE?

- A. 5/6 stadijo.
- C. Vienas stadijas.
- B. 1/2 stadijo.
- D. 2/3 stadijo.

43. HEROS ŽAIDYNIŲ NUGALĖTOJAMS BUVO SKIRIAMAS:

- A. Alyvuogių vainikas ir dalis aukojamo jaučio.
- B. Alyvuogių vainikas ir puodas medaus.
- C. Alyvuogių vainikas ir stiklainis alyvuogių aliejaus.
- D. Alyvuogių vainikas ir krepšelis vynuogių.

44. PIRMASIS UŽFIKSUOTAS OLIMPINIS ČEMPIONAS KOROIBAS BUVO:

- A. Kepėjas.
- B. Virėjas.
- C. Stalius.
- D. Kareivis.

45. SENOVĖS GRAIKAI GARSĖJO TUO, KAD NETURĖJO KALENDORIAUS. NORĖDAMI RAŠYTI KRONIKAS, GRAIKAI TURĖJO TURĖTI ATSKAITOS TAŠKĄ LAIKE. PASAK ISTORIKO PLUTARCHO, GRAIKAI PRADĖJO SKAIČIUOTI LAIKĄ PAGAL OLIMPINES ŽAIDYNES, KURIOS BUVO SVARBIAUSIAS ĮVYKIS TAIKOS METU. KOKS YRA SENOVĖS ISTORIKO, KURIS ĮVEDĖ KRONIKŲ TVARKYMO PAGAL OLIMPINES ŽAIDYNES SISTEMĄ, VARDAS?

- A. Timėjas.
- B. Hipijas.
- C. Herodotas.
- D. Eratostenas.

39. Kiniska.

40. Trys.

41. Vilkėdavo tunikas aukščiau kelių ir palikdavo dešinį petį apnuogintą.

42. 5/6 stadijo.

43. Alyvuogių vainikas ir dalis aukojamo jaučio.

44. Kepėjas.

45. Hipijas.

46. KAS YRA „DZEINAI“ (ZANES)?

- A. Auksinės Dzeuso statulos, kurias pastatė skirtingų miestų atstovai.
- B. Bronzinės Dzeuso statulos, pagamintos iš sukčiavusių olimpiečių lėšų. Statulos buvo pastatytos prieš įėjimą į stadioną, kad įspėtų kitus atletus apie sukčiavimo bausmes.
- C. Bronzinės Dzeuso statulos, kurias pastatė žaidynių nugalėtojai savo gimtinėje.
- D. Sidabrinės statulos, skirtos dievams ir pagamintos prieš metus iki prasidedant olimpinėms žaidynėms.

47. KADA BUVO UŽDRAUSTOS SENOVĖS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. 393 m. po Kr.
- B. 390 m. po Kr.

- C. 426 m. po Kr.
- D. 420 m. po Kr.

48. KAS INICIJAVO OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ATGAIVINIMĄ?

- A. Viljamas Slounas (William Sloane).
- B. Pjeras de Kubertenas (Pierre de Coubertin).

- C. Viktoras Balkas (Victor Balck).
- D. Ferencas Kemenis (Ferenc Kemény).

49. PJERAS DE KUBERTENAS SUŠAUKĖ TARPTAUTINIŲ ATLETIKOS KONGRESĄ, KURIAME BUVO ĮKURTAS TARPTAUTINIS OLIMPINIS KOMITETAS (TOK). KADA IR KUR BUVO PRIIMTAS SPRENDIMAS ATKURTI OLIMPINES ŽAIDYNES?

- A. 1894 m. birželio 23 d. Paryžiuje (Prancūzija).
- B. 1896 m. rugsėjo 23 d. Atėnuose (Graikija).
- C. 1892 m. gegužės 23 d. Lozanoje (Šveicarija).
- D. 1812 m. vasario 23 d. Maskvoje (Rusija).

50. KOKĮ DOKUMENTĄ PRIĖMĖ 1894 M. KONGRESAS?

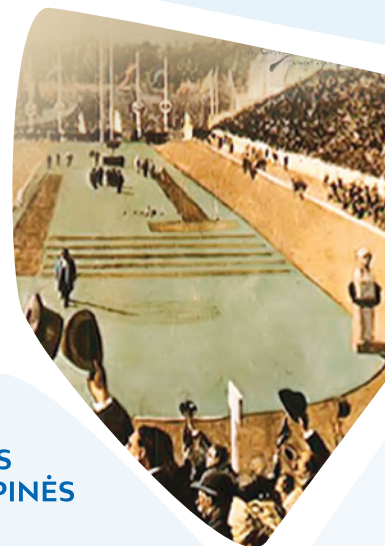
- A. Statutą.
- B. Konstituciją.
- C. Chartiją.
- D. Rezoliuciją.

**51. KAS PO KONGRESO ATSTOVŲ
BALSAVIMO BUVO IŠRINKTAS
PIRMUOJU TOK PREZIDENTU?**

- A. Pjeras de Kubertenas (Pierre de Coubertin).
- B. Ernestas Kelo (Ernest Callot).
- C. Demetrijus Vikelas (Demetrios Vikelas).
- D. Čarlis Herbertas (Charles Herbert).

**52. KADA VYKO PIRMOSIOS
ŠIUOLAIKINĖS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?**

- A. 776 m. pr. Kr.
- B. 1896 m.
- C. 1900 m.
- D. 1924 m.

**54. PIRMOSIOSE OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE DALYVAVO
SPORTININKAI IŠ:**

- A. 20 šalių.
- B. 30 šalių.
- C. 14 šalių.
- D. 25 šalių.

**53. KUR VYKO PIRMOSIOS
TARPTAUTINĖS OLIMPINĖS
ŽAIDYNĖS?**

- A. Atėnuose (Graikija).
- B. Paryžiuje (Prancūzija).
- C. Romoje (Italija).
- D. Stokholme (Švedija).

**55. KELIOSE SPORTO ŠAKOSE RUNGTYNIAVO PIRMŪJŲ
OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ DALYVIAI?**

- A. 10.
- B. 9.
- C. 20.
- D. 30.

56. KAIP DAŽNAI RENGIAMOS ŠIUOLAIKINĖS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. Kartą per ketverius metus.
- B. Kartą per dvejus metus.
- C. Kasmet.
- D. Kartą per penkerius metus.

46. Bronzinės Dzeuso statulos, pagamintos iš sukčiavusių olimpiečių lėšų. Statulos buvo pastatytos prieš įėjimą į stadioną, kad įspėtų kitus atletus apie sukčiavimo bausmes.
47. 393 m. po Kr.
48. Pjeras de Kubertenas (Pierre de Coubertin).
49. 1894 m. birželio 23 d. Paryžiuje (Prancūzija).
50. Chartiją.
51. Demetrijus Vikelas (Demetrios Vikelas).
52. 1896 m.
53. Atėnuose (Graikija).
54. 14 šalių.
55. 9.
56. Kartą per ketverius metus.

57. KADA IR KUR VYKO PIRMOSIOS ŽIEMOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. 1896 m. Atėnuose (Graikija). C. 1928 m. Sankt Morice (Šveicarija).
 B. 1952 m. Osle (Norvegija). D. 1924 m. Šamoni (Prancūzija).

58. KELIŲ ŠALIŲ ATSTOVAI DALYVAVO PIRMOSIOSE ŽIEMOS OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE?

- A. 10. C. 20.
 B. 9. D. 16.

59. KOKIE YRA OLIMPINIO ŠŪKIO ŽODŽIAI?

- A. „Citius. Altius. Fortius“.
 B. Mens sana in corpora sana.
 C. „Altius. Fortius. Citius“.
 D. Svarbiausia ne laimėti, o sąžiningai kovoti.

60. KĄ SIMBOLIZUOJA OLIMPINIAI ŽIEDAI?

- A. Penkių kontinentų vienybę ir atletų iš viso pasaulio susitikimą olimpinėse žaidynėse.
 B. Olimpinių judėjimą įkūrusias šalis.
 C. Galingiausių pasaulio šalių bendruomenę.
 D. Olimpinių judėjimo lyderių šalių nacionalinius olimpinis komitetus.

61. KAS PAVAIZDUOTA OLIMPINĖJE VĒLIAVOJE?

- A. Taikos balandis.
- B. Olimpiniai žiedai.
- C. Olimpinis deglas.
- D. Vainikas iš alyvmedžių šakų.

62. KIEK SPALVŲ YRA OLIMPINĖJE VĒLIAVOJE?

- A. 5.
- B. 6.
- C. 7.
- D. 8.

63. KAS YRA OLIMPINĖ UGNIS?

- A. Ugnis, uždegta Olimpijoje.
- B. Ugnis, uždegta pagrindinėje žaidynių miesto šeimininko aikštėje.
- C. Ugnis, uždegta ankstesnių žaidynių miesto šeimininko šalyje.
- D. Ugnis, uždegta Olimpijoje, gavus TOK patvirtinimą.

64. KAIP UŽDEGAMA OLIMPINĖ UGNIS?

- A. Nuo amžinosios ugnies Dzeuso šventykloje.
- B. Nuo kibirkšties, įžiebtos nuo šventų akmenų trinties.
- C. Nuo veidrodžio, kuris fokusuoja saulės spindulius.
- D. Nuo Heros šventyklos altoriuje degančios ugnies.

65. KAS LYDI OLIMPINĖS UGNIES UŽDEGIMO CEREMONIJĄ PAGRINDINIAME OLIMPINIO STADIONO UGNIES KATILE?

- A. Fejerverkai.
- B. Olimpinių himnų giedojimas.
- C. Simbolinis balandžių paleidimas.
- D. Šalies šeimininkės nacionalinis himnas.

57. 1924 m. Šamoni (Prancūzija).

58. 16.

59. „Citius. Altius. Fortius“.

60. Penkių kontinentų vienybę ir atletų iš viso pasaulio susitikimą olimpinėse žaidynėse.

61. Olimpiniai žiedai.

62. 6.

63. Ugnis, uždegta Olimpijoje, gavus TOK patvirtinimą.

64. Nuo veidrodžio, kuris fokusuoja saulės spindulius.

65. Simbolinis balandžių paleidimas.

66. KOKS INDAS NAUDOJAMAS OLIMPINEI UGNIAI NEŠTI ESTAFETĖJE?

- A. Senovinė amfora.
- B. Nešamas deglas arba jo kopija.
- C. Olimpinė taurė.
- D. Senovinė lempa.

67. KĄ SPORTININKAI, TRENERIAI IR TEISĖJAI TARIA PER OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ATIDARYMO CEREMONIJĄ?

- A. Maldą.
- B. Priesaiką Tėvynei.
- C. Burtus.
- D. Olimpinę priesaiką.

68. KURI IŠ ŠIŲ CEREMONIJŲ NĖRA OFICIALI OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ DALIS?

- A. Olimpinų žaidynių atidarymo ceremonija.
- B. Olimpinų žaidynių uždarymo ceremonija.
- C. Apdovanojimų ceremonija.
- D. Pagerbimo ceremonija.

69. KAS ĮEINA Į OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ATIDARYMO CEREMONIJĄ?

- A. Visų dalyvaujančių šalių sportininkų paradas, olimpinės vėliavos pakėlimas, olimpinės ugnies uždegimas, sportininkų, trenerių ir teisėjų olimpinės priesaikos davimas.
- B. Visų dalyvaujančių šalių sportininkų paradas, olimpinės ugnies uždegimas.
- C. Visų dalyvaujančių šalių sportininkų paradas.
- D. Visų dalyvaujančių šalių sportininkų paradas, olimpinės vėliavos pakėlimas, olimpinės ugnies uždegimas, sportininkų olimpinės priesaikos davimas.

70. KOKIA TVARKA SPORTININKAI EINA PER ATIDARYMO CEREMONIJĄ OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE?

- A. Pagal priimančioje šalyje vartojamos kalbos abėcėlę.
- B. Kaip nusprendžiama burtais.
- C. Pagal šalies prisijungimo prie TOK metų seką.
- D. Priklausomai nuo tautos rezultatų ankstesnėse žaidynėse.

71. KURIOS ŠALIES SPORTININKAI EINA PIRMIEJI OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ATIDARYMO CEREMONIJOJE?

- A. Prancūzijos.
- B. Kaip nusprendžiama burtais.
- C. Olimpinių žaidynių šalies šeimininkės.
- D. Graikijos.

72. KURIOS ŠALIES SPORTININKAI UŽBAIGIA SPORTININKŲ PARADĄ OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ATIDARYMO CEREMONIJOJE?

- A. Olimpinių žaidynių šalies šeimininkės sportininkai.
- B. Sportininkai iš šalies, kurios pavadinimas prasideda paskutine abėcėlės raide.
- C. Sportininkai iš šalies, kuri praėjusiose olimpinėse žaidynėse neoficialiame medalių reitinge užėmė paskutinę vietą.
- D. Kaip nusprendžiama burtais.

73. KOKIA TVARKA DALYVAUJANČIOS ŠALYS ĮEINA Į STADIONĄ OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ UŽDARYMO CEREMONIJOJE?

- A. Pagal prancūzų abėcėlę.
- B. Pagal neoficialų medalių reitingą.
- C. Sportininkai eina nenurodant pilietybės.
- D. Pagal olimpinių žaidynių organizacinio komiteto prezidento sprendimą.

74. KUR GYVENA SPORTININKAI OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ METU?

- A. Olimpiniėje stovykloje.
- B. Olimpiniuose moteliuose.
- C. Olimpiniame kaimelyje.
- D. Olimpiniame viešbutyje.

75. TARPATAUTINIS OLIMPINIS KOMITETAS OLIMPINIUS ČEMPIONUS APDOVANOJA:

- A. Aukso medaliais ir pinigiais prizais.
- B. Padėkos raštais ir visą gyvenimą mokama pašalpa.
- C. Olimpiais aukso medaliais ir diplomais.
- D. Dokumentais, patvirtinančiais amžiną šlovę.

- 66. Nešamas deglas arba jo kopija.
- 67. Olimpinių priesaiką.
- 68. Pagerbimo ceremonija.
- 69. Visų dalyvaujančių šalių sportininkų paradas, olimpinės vėliavos pakėlimas, olimpinių ugnies uždegimas, sportininkų, trenerių ir teisėjų olimpinių priesaikos davimas.
- 70. Pagal priimančioje šalyje vartojamos kalbos abėcėlę.
- 71. Graikijos.
- 72. Olimpinių žaidynių šalies šeimininkės sportininkai.

76. KAS YRA „OLIMPIZMAS“?

- A. Ideologinis sporto veiklos pagrindas.
- B. Sistema, naudojama sportininkų ruošiantis olimpinėms žaidynėms.
- C. Gyvenimo filosofija, išaukštinanti ir į darnią visumą jungianti kūno, valios ir proto savybes.
- D. Elgesio norma.

77. KOKS YRA OLIMPIZMO TIKSLAS?

- A. Sportą paversti darnų žmonijos vystymąsi skatinančia priemone, siekiant kurti taikią visuomenę, besirūpinančią žmogaus orumo išsaugojimu.
- B. Pergalė olimpiniuose žaidynėse.
- C. Dalyvavimas olimpiniuose žaidynėse.
- D. Olimpinių švenčių organizavimas.

78. KURIS ORGANAS YRA AUKŠČIAUSIA OLIMPINIO JUDĖJIMO VALDYMO INSTITUCIJA?

- A. Tarptautinė olimpinė akademija.
- B. Nacionalinių olimpinių komitetų asamblėja.
- C. Tarptautinis olimpinis komitetas.
- D. Tarptautinė sporto federacijų asociacija.

79. KADA BUVO ĮSTEIGTAS AUKŠČIAUSIASIS ŠIUOLAIKINIO OLIMPINIO JUDĖJIMO VALDYMO ORGANAS?

- A. 1896 m.
- B. 1894 m.
- C. 1892 m.
- D. 1900 m.

80. KOKIA DATA ŠVENČIAMA KAIP TARPTAUTINIO OLIMPINIO KOMITETO (TOK) ĮKŪRIMO DIENA?

- A. Balandžio 3 d.
- B. Birželio 23 d.
- C. Vasario 29 d.
- D. Sausio 4 d.

81. KUR YRA TARPTAUTINIO OLIMPINIO KOMITETO (TOK) BŪSTINĖ?

- A. Atėnuose (Graikija).
- B. Lozanoje (Šveicarija).
- C. Olimpijoje (Graikija).
- D. Paryžiuje (Prancūzija).

82. KOKS NORMINIS TEISĖS AKTAS REGLAMENTUOJA TOK VEIKLĄ?

- A. Olimpinė konstitucija.
- B. Olimpinė chartija.
- C. Olimpinis statutas.
- D. Olimpinis kodeksas.

- 73. Sportininkai eina nenurodant pilietybės.
- 74. Olimpiniam kaimelyje.
- 75. Olimpiniais aukso medaliais ir diplomais.
- 76. Gyvenimo filosofija, aukštinanti ir harmoningai derinanti kūno, valios ir proto savybes.
- 77. Sportą paversti darnaus žmonijos vystymosi priemone, siekiant skatinti taikią visuomenę, besirūpinančią žmogaus orumo išsaugojimu.
- 78. Tarptautinis olimpinis komitetas.
- 79. 1894 m.
- 80. Birželio 23 d.
- 81. Lozanoje (Šveicarija).
- 82. Olimpinių chartija.

83. KAS YRA ATSAKINGAS UŽ OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ORGANIZAVIMĄ?

- A. Šalies šeimininkės vyriausybė.
- B. Šalies šeimininkės prezidentas.
- C. Olimpinių žaidynių organizacinis komitetas.
- D. TOK profsąjunga.

84. KAM LEIDŽIAMA DALYVAUTI OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE?

- A. Visiems norintiesiems.
- B. Asmenims, turintiems atitinkamą Tarptautinės olimpinės federacijos licenciją ir įregistruotiems NOK.
- C. Nacionaliniams čempionams.
- D. Atletams, kurie ankstesniuose pasaulio čempionatuose konkrečioje rungtyje užėmė pirmąsias tris vietas.

85. KADA OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS BUVO TRANSLIUOJAMOS PER TELEVIZIJĄ PIRMĄ KARTĄ?

- A. 1920 m. Antverpene (Belgija).
- B. 1936 m. Berlyne (Vokietija).
- C. 1948 m. Londone (Didžioji Britanija).
- D. 1960 m. Romoje (Italija).

86. KOKS YRA ORGANIZACIJOS, KURI VIENIJA EUROPOS NACIONALINIUS OLIMPINIUS KOMITETUS, PAVADINIMAS?

- A. Europos olimpinis komitetas.
- B. Europos sporto organizacija.
- C. Europos olimpinių komitetų asociacija.
- D. Europos olimpinė taryba.

87. KURIAME ŽEMYNE BUVO PRADĖTOS RENGTI IR ATGAIVINTOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. Afrikoje.
B. Azijoje.
C. Amerikoje.
D. Europoje.

88. KIEK NACIONALINIŲ OLIMPINIŲ KOMITETŲ VIENIJA EUROPOS OLIMPINIŲ KOMITETŲ ASOCIACIJA?

- A. 50.
B. 48.
C. 49.
D. 52.

89. KURIAME ŽEMYNE BUVO SURENGTA DAUGIAUSIA OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ?

- A. Australijoje.
B. Azijoje.
C. Amerikoje.
D. Europoje.

90. KELI TARPTAUTINIO OLIMPINIO KOMITETO PREZIDENTAI BUVO EUROPIEČIAI?

- A. 8.
B. 7.
C. 5.
D. 9.

91. KADA BUVO SURENGTI PIRMIEJI EUROPOS JAUNIMO OLIMPINIAI FESTIVALIAI?

- A. 1995 m.
B. 1991 m.
C. 1951 m.
D. 2000 m.

92. KADA IR KUR BUVO SURENGTAS PIRMASIS EUROPOS JAUNIMO OLIMPINIS FESTIVALIS?

- A. 1991 m. Briuselyje (Belgija).
B. 1993 m. Aostoje (Italija).
C. 1995 m. Bate (Didžioji Britanija).
D. 1997 m. Lisabonoje (Portugalija).

83. Olimpinių žaidynių organizacinis komitetas.
 84. Asmenys, turintys atitinkamos Tarptautinės olimpinės federacijos licenciją ir įregistruoti NOK.
 85. 1936 m. Berlyne (Vokietija).
 86. Europos olimpinis komitetas.
 87. Europoje.
 88. 50.
 89. Europoje.
 90. 8.
 91. 1991 m.
 92. 1991 m. Briuselyje (Belgija).
 93. Kartą per dvejus metus.
 94. 2010 m. Singapūre (Singapūras).
 95. 2012 m. Insbrike (Austrija).
 96. 2015 m.
 97. Baku (Azerbaidžanas).
 98. Peakų.
 99. Maribore (Slovėnija).
 100. Krokuvoje (Lenkija).
 101. Paryžiuje (Prancūzija).

93. KAIP DAŽNAI RENGiami EUROPOS JAUNIMO OLIMPINIAI FESTIVALIAI?

- A. Kiekvienais metais.
 B. Kartą per ketverius metus.
 C. Kartą per dvejus metus.
 D. Kartą per penkerius metus.

94. KADA IR KUR VYKO PIRMOSIOS JAUNIMO OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. 2010 m. Singapūre (Singapūras).
 B. 2012 m. Londone (Didžioji Britanija).
 C. 2014 m. Nankine (Kinija).
 D. 2010 m. Poznanėje (Lenkija).

95. KADA IR KUR VYKO PIRMOSIOS JAUNIMO ŽIEMOS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. 2010 m. Harbine (Kinija).
 B. 2012 m. Insbrike (Austrija).
 C. 2012 m. Lilehameryje (Norvegija).
 D. 2014 m. Kuopijuje (Suomija).

96. KADA VYKO PIRMOSIOS EUROPOS ŽAIDYNĖS?

- A. 2000 m.
 B. 2012 m.
 C. 2010 m.
 D. 2015 m.

97. KUR VYKO PIRMOSIOS EUROPOS ŽAIDYNĖS?

- A. Baku (Azerbaidžanas).
 B. Stambule (Turkija).
 C. Katovicuose (Lenkija).
 D. Pekine (Kinija).

**98. ĮVARDYKITE OFICIALŲ XIII VASAROS
EUROPOS JAUNIMO OLIMPINIO FESTIVALIO
TBILISYJE TALISMANĄ.**

- A. Mickey. C. Peaky.
B. Ricky. D. Nicky.

**99. KUR VYKO 2023 M. VASAROS EUROPOS JAUNIMO
OLIMPINIS FESTIVALIS?**

- A. Koperyje (Slovėnija). C. Krokuvoje (Lenkija).
B. Baku (Azerbaidžanas). D. Moribore (Slovėnija).

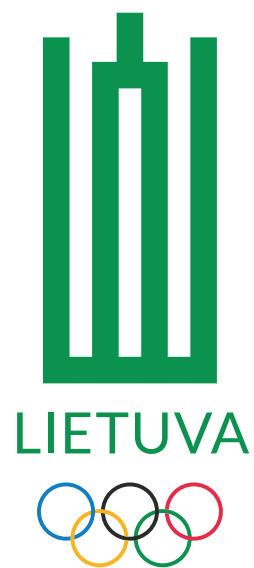
100. KUR VYKO TREČIOSIOS EUROPOS ŽAIDYNĖS 2023 M.?

- A. Krokuvoje (Lenkija). C. Buenos Airėse (Argentina).
B. Gvadalacharoje (Meksika). D. Roterdame (Nyderlandai).

101. KUR 2024 M. VYKO OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS?

- A. Lilehameryje (Norvegija).
B. Paryžiuje (Prancūzija).
C. Sofijoje (Bulgarija).
D. Liucernoje (Šveicarija).

TAVO OLIMPINIS VADOVAS

2024 m. leidimas

Autorė

Maria BULATOVA — pedagogikos mokslų daktarė, profesorė; Ukrainos olimpinės akademijos prezidentė, TOK kultūros ir olimpinio paveldo komisijos narė

Specialusis redaktorius – Europos olimpiniai komitetai

Steve SCOTT — Europos žaidynių ryšių pareigūnas

Aurora PERRETTI — Komunikacijos skyrius
Projekto koordinavimas

Projekto koordinatorius

Gianluca DE ANGELIS — Administracijos skyriaus vadovas
Žiniatinklio komanda – IT skyrius

Grafinis dizainas

Eleonora SALERNO — eodesign.com

Dizaino apžvalga, redagavimas, korektūra ir gamyba pagal
EOC būstinės Komunikacijos skyrių

**Leidyba remiama Tarptautinio olimpinio
komiteto (TOK)**

© Maria Bulatova ir EOK, 2017

© Maria Bulatova, 2024

© Asta Šarkauskienė, vertimas į lietuvių kalbą, 2024

Leidiny „Tavo olimpinis vadovas“ parengtas vadovaujantis EOK Olimpinės kultūros ir paveldo komisijos, Olimpinio muziejaus (Lozana, Šveicarija), Tarptautinio Pjero de Kuberteno komiteto (CIPC), Tarptautinės olimpinės akademijos ir Graikijos olimpinio komiteto archyvų medžiaga.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Nuotraukos EOK fotografijos archyvas
Médiathèque Olympique / TOML
Fondation Olympique pour la Culture et le Patrimoine
Patrimoine Getty Images
IOC/Greg Martin

Ši knyga išleista nekomerciniais tikslais ir negali būti parduodama

Į lietuvių kalbą vertė **Asta Šarkauskienė**

ISBN 978-609-481-208-8

Stebėkite svarbiausius
praėjusių Europos
žaidynių ir EJOF renginius
per EOK kanalą

eoctv.org

TAVO OLIMPINIS
VADOVAS

eurolympic.org

